

YENİ ÇAĞ

- **A. Greçko:** Büyük utku ve verdiği ibret derstleri
- **A. Kunyal:** 25 Nisan yolunda
- **H. Volf:** İşçi sınıfının öncüsü ve toplumsal gelişme dinamiği
- **xx:** Sosyal çelişkilerin derinleşmesi ve sınıf mücadelesinde yükseliş
- **D. Henin:** Tehlikeli ve düşüncesizce bir politika
- **H. V. Alvarado:** Devrimci süreç, bağımsızlık ve uluslararası ilişkiler
- **Y. Arafat:** Halkın çığnemen haklarını yeniden kazanma yolu

Ozel sayfalar

- **xx:** TKP MK Genel Sekreteri **İ. Bilen** yoldaşın MSİP'nin XI. Kongresinde yaptığı konuşma
- **xx:** İtalyan Komünist Partisinin 14. Kongresinde TKP temsilcisinin konuşması
- **xx:** Avrupa Kapitalist Ülkeleri Komünist Partilerinin Düsseldorf Toplantısına katılan TKP delegasyonun raporu
- **A. Saydan:** Karl Marks'ın yapıtı «Gotha Programının Eleştirisi»nin yüzüncü yıldönümü
- **A. Durmasın:** Türkiyede faşizm tehlikesi
- **N. Kaya:** Uluslararası kadınlar yılı

3(129)
Mart
1975

BARIŞ VE SOSYALİZM PROBLEMLERİ

Büyük utku ve verdiği ibret dersleri

Mareşal Andrey Greçko

*SBKP Merkez Komitesi Politbüro üyesi ve
Sovyetler Birliği Savunma Bakanı*

1945 yılı baharında faşist Almanyanın yenilmesiyle Avrupada İkinci Dünya Harbi sona erdi. Bunun başlıca içeriği, Hitlerci harp makinesini darmadağın eden, özyurdunu işgalcilerden temizliyen ve Avrupa kıtası halklarının faşizme kölelikten kurtulmaları dâvasına kesin bir katkıda bulunan Sovyetler Birliğinin Anayurt Harbiydi.

* Sovyet halkının utkusu dünya tarihinin daha sonraki gelişmesini büyük ölçüde peşinen belirledi. Bu utku, önemi zamanla hiç de gölgelenip azalmıyan ender olaylardan biridir. Bugün, harbin sona ermesinden otuz yıl sonra, yeryüzünün bütün namuslu insanları, faşizme karşı o yüce savaşta güçlerini ve giderek canlarını esirgememiş olanların parlak anısı önünde başlarını eğiyorlar. Bu savaşın sonuçları ve çıkarılan ibret dersleri eskisi gibi bugün de bütün insanlık için güncelliğini korumaktadır.

1.

Büyük Anayurt Harbi yurdumuzun görüp geçirdiği bütün harplerin en çetini ve en kanlısıydı. Hitlerci elebaşılar, Sovyet düzenini yoketmeyi, SSCB halklarının varlığını ortadan kaldırmayı, ülke topraklarını ve ulusal servetlerini ele geçirmeyi amaçlıyorlardı. Alman faşizmi bu suretle kendisi için dünya egemenliği yolunu açmak istiyordu.

Sovyetler Birliğine karşı saldırı plânlarında Hitlerizm yalnız değildi. Emperyalist devletlerin yönetici çevreleri, dünyanın ilk sosyalist devletine karşı yürüttükleri mücadelede Alman faşizmini kendileri için bir sınıfsal bağışık sayıyorlardı. 1930 yılları kapitalist dünyasında uluslararası ilişkiler her ne kadar karmaşık olsa da, SSCB'ye karşı saldırının hazırlığına

ve Alman faşist ordusunun meydana getirilmesine yalnız Almanyanın değil, dolaylı veya dolaysız bütün diğer emperyalist devletlerin de olanca güç ve araçlarının hasredildiği söz götürmez bir gerçektir. 1924 yılından 1930'a kadar Almanya diğer memleketlerden 30 milyar marktan fazla kredi aldı. 1940'ların başında faşizmin sahip olduğu büyük askersel potansiyel, birçok emperyalist devletin parasal ve teknik yardımları olmadan, bu devletlerin Hitlerizmi «uslandırma» dedikleri politikaları olmadan kolay kolay yaratılamazdı. Bu yardım ve politika, emperyalizmin dünya halkları karşısında işlediği en büyük suçtu.

Kısacası, harp öncesindeki uluslararası ekonomik ve politik süreçler, emperyalist sistemin kendi cibilliyeti bakımından yasal olarak saldırıyı doğurduğunu ve bir dünya harbi yangını tehlikesi yarattığını açıkça gösteriyordu.

Bu koşullarda Sovyetler Birliği Komünist Partisi ve SSCB hükümeti, harbi önlemek için ellerinden geleni yaptılar. Sovyetler Birliği hazırlanmakta olan saldırıya toplu bir direniş gösterilmesi girişimini üzerine aldı; faşizmin harpçi plânlarının suya düşürülmesi için uluslararası güçlerin birleştirilmesi yolunda birçok öneriler ileri sürdü.

Ne yazık ki, ABD, İngiltere, Fransa ve diğer kapitalist devletlerin yönetici çevreleri, barış ve halkların güvenliği uğrunda mücadelede bir ortak cephe yaratılması için SSCB ile işbirliği yapmak istemediler. Bu devletler, faşizmi değil, sosyalizmi; Hitler Almanyasını değil, Sovyetler Birliğini başdüşman saymaya devam ettiler. Öyle ki, bu hesaplara karşın, savaş iki emperyalist koalisyon arasında çarpışmayla başladığı zaman bile, sözü geçen devletler, silâhlarını Sovyetler Birliğine karşı çevirmesi için Hitleri kışkırtmaya çalışıyor, Almanya ile SSCB'nin birbirlerine girecek yıpramalarını istiyor ve bu suretle dünyada kendi mevzilerini genişletip sağlamlaştırmayı düşünüyorlardı.

Öte yandan, faşist saldırının ilk kurbanı olan burjuva devletleri, ona karşı etkin bir direniş de gösteremiyorlardı. Netekim, bir yıldan az bir zaman içinde, Hitlerciler, kapitalist hükümetler çevrelerinde hüküm süren teslimiyetçi psikolojiden de yararlanarak, Batı Avrupa ülkeleri ordularını birer birer haklamayı ve Avrupanın büyük bir kesimini işgal etmeyi başardılar. Nispeten çabuk ve kolay ulaşılan bu başarılar, faşist Almanya tarafından Sovyetler Birliğine karşı savaşın hazırlanmasını ve açılmasını bir hayli kolaylaştırdı ve süratlendirdi. Avrupa devletlerinin işgal altına alınması, Hitlercilere, savaşta, bu devletlerin ekonomik potansiyelinden de yararlanma olanağı verdi.

Partimiz, daha Sovyet egemenliğinin ilk kuruluş gününden itibaren düşman emperyalist kuşatması içinde bulunduğça, sosyalizm ülkesinin sürekli olarak askersel bir saldırıya uğraması olasılığının varlığını açıkça

kavırıyordu. Bundan ötürü de emekçilere daima Lenin'in şu sözlerini hatırlatıyordu: «Politikamızın ilk buyruğu, bütün işçilerimizin ve köylülerimizin benimsemeleri gereken ilk ibret dersi, . . . bizden alabildiğine nefret etiklerini açıkça söyleyen kimseler, sınıflar ve hükümetlerle sarılmış olduğumuzu akıldan çıkarmadan daima uyanık ve tetikte bulunmaktır.»⁽¹⁾ Esasen, partimizin ve hükümetimizin, olası bir saldırıyı püskürtmek için gerekli teknik-ekonomik, moral-politik ve askersel önkoşulları yaratma yolunda durmadan ve yorulmadan özen göstermesi de bundan ileri geliyordu.

SSCB'nin savunma gücünü artırma sorunu ancak sosyalizm kuruluşunun genel başarıları temeli üzerinde gerektiği gibi çözülebilirdi. Örneğin, savunma sanayiinin gelişmesini hızlandırma, bilginlerin ve mühendislerin yeni silâhlar meydana getirme çalışmalarını genişletme olanağı ancak sosyalist sanayileşmenin genel başarılarına bağlıydı. Memleketin savunma potansiyelinin artırılmasında köy ekonomisini kolektifleştirme işlerinin çok büyük bir önemi vardı. Sömürücü sınıfların tamamen ortadan kaldırılması, kültür devriminin gerçekleştirilmesi, çokuluslu ülkemizin halkları arasında dostluğun sağlamlaştırılması, Sovyet toplumunun moral-politik birliğinin güçlendirilmesi gibi hususların hepsi, sosyalist ordunun personel kadrosunu, yani devrimin, sosyalizmin kazanımlarını korumaya, göğüslerini kalkan ederek savunmaya hazır asker-yurtseverler, enternasyonalist savaşçılar yetiştirmede başarının zorunlu koşulu ve garantisiydi. SSCB'de sosyalizmin üstün gelmesi, Sovyet silâhlı kuvvetlerinin teknik bakımdan baştanbaşa yeniden kuruluşuna, o dönem için modern savaş araçlarıyla yeniden donatımına girişilmesine olanak verdi. Ordunun ve donanmanın kalifiye komuta heyetiyle, politik ve teknik kadrolarla ikmalî, Sovyet askerlerinin savaşım ve moral-politik niteliklerinin yükseltilmesi orduda yeniden kuruluş ve donatım dediğimiz işin ayrılmaz bir parçasıydı. Memleketin savunu programının gerçekleştirilmesi, Sovyet halkından yalnız gergin bir çalışma değil, aynı zamanda belirli maddi yoksunluklara katlanma fedakarlığı istiyordu. Partimiz o zamanki durumu şöyle değerlendirmektedir: «Memleket bir dilem karşısındaydı: Ya yurttaşların yaşam düzeyini bile bile sınırlandırarak, kahramanlığa eşit çabalarla ve en kısa süre içinde güçlü bir ekonomi yaratmak ve savunma gücünü artırmak, ya da gericiliğin birleşik güçleri karşısında yenik düşmek.»⁽²⁾ Ve partimizin politikasını tamamiyle destekli seçti.

Sovyet silâhlı kuvvetlerinin yeniden kuruluşu ve modernleştirilmesi gibi

(1) V. İ. Lenin, Bütün eserleri, c. 44, s. 296.

(2) Büyük Oktobr Sosyalist Devrimi'nin 50.yılı. SBKP MK'nin tezleri, 1967, s. 27.

çok büyük bir işin tekmillenmesi elbette zaman isterdi. Artık pratikte, kaçınılmazlığı günden güne daha çok hissedilen harbin başlamasının elden geldiğince geciktirilmesinde yarar vardı. Hitler Almanyasının artık Avrupada harp harekâtına giriştiği, Batı devletlerinin de o anti-sovyetik siyaset hattını ısrarla uygulamaya devam ettikleri sıralarda bize düşen ödev buydu. Bu koşullar altında, Sovyetler Birliği için Almanya ile bir saldırmazlık paktı imzalamaktan başka çıkış yolu yoktu. Bu sayededir ki, memleketimizin savunu gücünün artırılabilmesi için son derece gerekli olan iki yıla yakın bir zaman kazanılabildi.

Demek oluyor ki, 1945 yılında kazanılan yüce utkuyu, memleketimizde sosyalizmin savaştan önceki başarılarına, SSCB'nin savunu yeteneğini artırmak için partimizin aldığı tedbirlere, ilkesel Leninci dış politikaya ve Sovyet diplomasi sanatına borçlu olduğumuzu güvenle söyleyebiliriz.

2.

Hitlerci strateji uzmanları, Sovyetler Birliğine karşı savaşa girerken, çok sayıda tank, piyade ve uçak gücüyle ve memleketimizin en önemli merkezlerine hızla sokulup çullanarak, ilk vuruşta her şeyi yıkıp atacaklarını, ülkemizi dize getireceklerini hesap ediyorlardı. 22 Haziran 1941'de işte bu hesapla 5,5 milyonluk bir ordu memleketimize girdi. Bu saldırıya 4.300 tank ve zırhlı araç, 5.000 kadar uçak, 48 bin kadar da top ve havantopu katılıyordu. Saldırının ansızın oluşu, kahpece saldıran düşmanın avantajıydı. Bu artık kapitalist toplumun o zamana dek yaratabildiği en büyük harp makinesinin, enine boyuna düşünülmüş ve titizlikle hazırlanmış saldırısıydı.

Hitlerciler bu ilk vuruşta ve Baltık'tan Karadenize kadar uzanan bir cephe boyunca bu vuruşun ardından giriştikleri taarruzda, yalnız faşist Rayh'in ve bağlaşıklarının olanca gücünü yoğunlaştırmakla kalmayıp, İkinci Dünya Harbi'nin o günlere kadarki bütün deneyini, titizlikle seçilen ve özel eğitimdten geçirilen er ve subaylarının bütün savaş hünerini de kullandılar.

Harp Sovyetler Birliği için son derece elverişsiz koşullar altında başladı. Ordunun ve donanmanın yeniden silâhlandırılması gibi karmaşık problemlerin çözümünde kısa sürelerin yetersizliği derhal sözünü söyledi. Alınan bütün etkin tedbirlere karşın, memleketin olası bir saldırıyı püskürtmek üzere yaptığı hazırlık, saldırgana gereken sertlikte bir karşı-darbenin indirilmesine yeterli bir biçim bulabilmiş değildi. Bundan başka, Sovyetler Birliği silâhlı kuvvetleri, tepeden tırnağa silâhlanmış, gözü dönmüş ve kana susamış bir düşman karşısında modern anlamda bir savaş verebilmek için yeterli deneye de sahip değildiler.

Sovyet insanları 1941 yılı yaz ve sonbahar aylarında, barış içinde çalışma günlerinden düşmanla amansız bir savaş dönemine geçmek,

yalnız emeklerinin sonuçlarını değil, aynı zamanda özgürlüklerini ve giderek yaşama haklarını savunmak zorunda kaldılar. Yurttaşlarımız kahramanca bir savaş gerektiren o dehşet dolu günleri asla unutmıyacaklardır. Sovyet halkı, onun Kızıl Ordusu, nice büyük sarsıntılar geçirmiş ve nice ağır durumlara düşmüş olmasına karşın, Hitlerci strateji uzmanlarının harbi kazanmak için yeterli olacağını sandıkları o ilk güçlü vuruşa dayandılar ve üstesinden de gelebildiler. Sovyet askerleri, bütün düşman kuvvetleri karşısında zorunlu bir çekilişi uygularken bile, hiç bir karış toprağı savaşsız terketmiyorlardı. Alman faşist ordusunun her il bir yandan gücünü adamakıllı sarsan çok büyük kayıplara maloluyordu. Hitlerciler devamlı güç yitirerek, en sonunda tarihin en büyük yenilgisine uğradılar. Sovyet insanı, Sovyet eri, o amansız sınav günlerinde, bütün dünyanın karşısında, yüksek mâneviyatı ve savaşım nitelikleriyle, en güç koşullar içinde de yiğitliği ve her an kahramanlıklara hazır özverisiyle göründü.

Saldırgana karşı bütün halkça girilen savaşın örgütçüsü Komünist Partisiydi. Partimiz çetin savaş yıllarındaki bütün eyleminde V. İ. Lenin'in ilgili öğütlerini tamamiyle ve ardıcıl biçimde kılavuz ediniyordu. Lenin şöyle diyordu: «... iş bir kere harbe dayandıktan sonra, artık her şey savaşın gerekleri emrine verilmeli, memleketin tüm iç hayatı bu gereklerin yerine getirilmesine yöneltilmelidir; bu konuda en küçük bir ikircime de yer yoktur.»⁽³⁾

Parti, halk yığınlarına sosyalist yurdumuzun üstüne tehlike bulutları ağıdığını, savaşın ağır, amansız olacağını ve pek çok kurban isteyeceğini kısa süre içinde anlatabildi. Faşist saldırganların kıyıcı hedeflerini halkın gözleri önüne serdi, verilmesi kaçınılmaz savaşın Sovyetler Birliği açısından haklı karakterini gösterdi ve sosyalist kazanımları savunmak üzere tüm halkı kutsal savaşa yöneltti. Partinin *direktifi gereğince* bütün ülke yekpâre bir askersel kampa döndürüldü. Parti Sovyet yurttaşlarını düşmanla amansız bir savaşa girişmeye, Sovyet şehir ve köyleri için kanlarının son damlasına kadar döğüşmeye, düşman eline düşen bölgelerde partizan birlikleri ve kundakl

düşman ve yordakçıları için en çapraşık koşullar yaratmaya, onları her adımda izleyip yoketmeye, girecekleri her hareketi suya düşürmeye çağırırdı. Partinin «her şey cepheye, her şey zafer için!» belgisi her Sovyet yurttaşı için bir yasa oldu.

Komünist Partisi gerçekten savaşan bir parti haline geldi. Partinin ana güçleri düzenli ordunun içinde bulunuyor ve ordu kadrosunun yarısından çoğunu oluşturuyordu. Her dört Sovyet askerinden biri Komünist Partisi üyesiydi. En güç ve sorumlu işleri komünistler yükümleniyor, eşsiz bir

(3) V. İ. Lenin, Bütün eserleri, c. 41, s. 117.

cesaret ve yiğitlik gösteriyor, bulundukları birliklerdeki askerleri büyük kahramanlıklara yöneltiyorlardı.

Parti Merkez Komitesinin yönetmenliği altında memleketin bütün hayatı savaş koşulları raylarına bindiriliyordu. Bir an önce düşman istilâsını göğüslemek ve bunun yanı sıra en kısa süre içinde silâhlı güçleri seferber edip geliştirmek, ekonominin askersel temeller üzerine geçmesini sağlamak, harp sanayiinin gelişmesine hız vermek, memleketin bütün maddi ve manevi güçlerini seferber ederek düşmanı bozguna uğratma hedefine yönelmek gerekiyordu.

Parti bu sorunların çözümünü yolunda çok büyük işler başardı. Düzenli ve hızla büyüyen bir savaş ekonomisini örgütlemenin en kısa ve güvenli yollarını belirleyen parti, cephenin gereksemelerini zamanında ve yüksek nitelikte yerine getirmek, aralıksız bir silâh ve cepane, bunun yanı sıra da yiyecek ve giyecek sağlamak üzere cephegerisinde emekçilerin güçlü bir yurtseverlik hareketinin yaratılmasına önyak olmayı da başardı. Ve bugün, o çetin günler üzerinden otuz yıl geçtikten sonra da, işçi sınıfının ve bütün Sovyet halkının, ilk savaş yılının alabildiğine güç ve çetin koşulları içinde, yüzlerce sanayi işletmesini cepheden binlerce kilometre içerilere aktarmak, yeniden kurarak eyleme geçirmek, ayrıca yeni işletme ve fabrikalar kurmak, maden ocakları, petrol kuyuları ve diğer öbekler açmak gibi çok karmaşık savunma sorunlarını nasıl çözebildiklerine hayran olmaktan kendimizi alamayız.

Kolhoz köylüleri, bütün maddi güçlük ve yoksunluklar içinde, fiziksel ve tinsel güçlerini inanılmayacak derecede zorlayarak, orduya ve halka yiyecek maddeleri, sanayiye de hammadde sağlamayı başarak, memleket ölçüsünde gerçek bir kahramanlık örneği ortaya koydular.

Hitlerci strateji uzmanları, harbe başlarken, harp sırasında ortaya çıkacak güçlüklerin Sovyet halkıyla Komünist Partisi arasındaki perçinli birliği sarsacağını ümit ediyorlardı. Bu onların en büyük hatalarından biriydi. Partiye sonsuz bir sadakatle bağlı olan halkımız ve silâhlı kuvvetlerimiz, savaşta ilk başarısızlık günlerinin en ağır koşulları altında da, cephede ve cephegerisinde büyük başarılarla ulaştığımız günlerde de, aynı sadakatle partinin izinden yürümeye devam ettiler.

Faşist Almanyanın yöneticileri, Sovyet ekonomisinin harp koşulları gerilimine dayanamayacağı ümitlerinde de yanılıyorlardı. Gerçek durum bu hesapları da boşa çıkardı. Harbin daha ilk ayları, üretim araçları üzerinde toplumsal mülkiyet ve merkezsel plânlama örgütü temeline dayanan halk ekonomisi sistemimizin savaş zamanı gereksemelerini en etkin biçimde sağlamak üzere en kısa süre içinde kuruluşunu yeniden ayarlayabilecek durumda olduğunu gösterdi.

Kendi kuruluşu itibarıyla ırkçılığa, milliyetçi ideolojiye dayanan faşizm,

ümitlerinde daha da ileri giderek, harp yüzünden çokuluslu Sovyet halkları ailesinin dostluk ve birliğinin de sarsılacağına belbağlıyordu. Gerçekteyse, çeşitli uluslardan Sovyet askerlerinin sağlam savaş dostluk ve birliği Hitlerci saldırıya en yerinde cevap oldu. Öyle ki, Ruslar ve Ukraynalılar, Litvanyalılar ve Kırgızlar, Belorusyalılar ve Kazahlar, Gürcüler ve Letonyalılar, Özbekler ve Moldavyalılar, Tacikler ve Ermeniler, Azeriler, Türkmenler ve Estonyalılar, tek sözle bütün SSCB halklarının oğulları ve kızları, sosyalist anayurdu savunmak üzere omuz omuza savaştilar. Öyle ki, daha harbin bizim için belli nedenlerle iyi sonuçlar vermediği dönemde bile, Hitlerist stratejinin başlıca düşünce ve hesaplarının tutarsızlığı apaçık ortaya çıkmış oluyordu.

Sırf askersel açıdan, bu her şeyden önce yıldırım harbi plânlarının başarısızlığa uğraması anlamına geliyordu. Hitlercilerin birkaç hafta içinde Sovyet ordu ve donanmasının temel güçlerini yoketme ve SSCB'ye karşı harbi daha kış gelmeden sona erdirmeye plânı hiç de beklenen sonucu vermedi. Alman komutanlığı «yıldırım harbi» fikrinin şaşmazlığına o kadar inanıyordu ki, gücü yetmezlik veya harekâtı yoğunlaştırma gereksinmesi gibi bir problemle karşı karşıya geleceğini, Sovyet insanları savaşımını gerçek bir Anayurt Harbi haline getiren tüm halk çapında bir direnişle karşılaşacağını aklından bile geçirmiyordu.

Askerlerimiz, daha 1941 yılı yaz ve güz aylarındaki kanlı çarpışmalarda nice değerli utuklar kazandılar, güçlü bir düşmanla boğuşa boğuşa değerli bir savaş deneyi edindiler. Lutsk, Brodi ve Rovno çarpışmalarında, Brest, Kiyef ve Odesa'nın kahramanca savunulmalarında, Smolensk'teki başarılı harekâta, Leningrad'da ve Sevastopol'daki eşsiz dirençli savunulmalarda, Sovyet askerleri, düşmanın nice sayısız seçkin tümenlerini yıpratıp erittiler, bu suretle de Hitlerci komuta heyetinin Ebatı Avrupada başarılan daha önceki seferler gibi belbağladığı «doğu» yıldırım seferi plânlarını altüst ettiler. Göbels propagandasının ve faşist generallerin Hitlerist ordulara vaadettikleri kolay ve çabuk zafer, umdukları gibi gerçekleşmedi.

3.

Partimiz ve Sovyet komuta heyeti, Hitlerist yıldırım harbi stratejisine, faşist harp makinesinin ve Nazi devletinin ezilmesini amaçlayan tüm halk çapında savaş stratejisiyle, aktif savunu ve karşı-taarruz stratejisiyle karşı koydular.

Sovyet-Alman cephesindeki çarpışmaların tarihçesi geniş ölçüde biliniyor. Fakat askersel düşünce bu çarpışmaların analizine bugün de tekrar tekrar eğilmekte, düğüm yerini tutan hangi harekâtın savaşın gidişini ve sonucunu belirlediğinin anlaşılmasına olanak veren dersler çıkarmaya çalışmaktadır. Evet, şimdi Büyük Anayurt Harbinin sonucunu hangi çarpışmaların belirlediği sorusunu yanıtlamaya çalışalım.

Harbin ilk yılında en önemli olay Moskova önlerinde verilen tarihsel savaştır. Burada Sovyet ordularıyla Alman faşist ordularının başlıca birlikleri karşı karşıya geldiler. Ağır ve çetin çarpışmalar sonucunda düşman yenildi, başkentimiz önlerinden atıldı ve bütün Sovyet-Alman cephesi boyunca savunmaya geçmek zorunda bırakıldı. Moskova savaşının çok büyük bir askersel-politik önemi vardır. Harbin gidişinde köklü dönüm buradan başladı. Alman faşist ordusunun yenilmezliği efsanesi, bu uydurma ve şişirme efsane tuzla buz edildi.

Hitlerci generaller ve bunların yanısıra tarih kalpazanlıkları yapan bugünkü burjuva ideologları, Moskova önlerinde uğradıkları yenilgiyi aklamak için gerçekle hiç bir ilişkisi olmayan kanıtlar ileri sürüyorlar. Bunlar, her şeyden önce, yol yokluğundan ve pek yıldıkları Rusya kışının dehşetinden yakınıyor, karşı-taarruz sırasında kendilerinden «güç ve araç bakımından onbeş-yirmi misli üstün Sovyet silahlı birlikleri»nden söz ediyorlar. Oysa gerçek bambaşkadır: Moskova savaşında üstün gelen, kahraman Sovyet halkının ve ordusunun irade ve yiğitliğidir.

Büyük Anayurt Harbi'nin ikinci yılı başında, askersel harekâtın ağırlık noktası Sovyet-Alman cephesinin güney kanadına geçti. Bu kesimde, 1942 yazında, Don ve Volga ırmakları kıyılarında, içerilere dalmış bulunan büyük ölçüde Alman faşist birlikleriyle çok çetin savaşlar oldu. Bunlar karşılıklı olarak birbirine bağlı iki olağanüstü olayda, yani Stalingrad ve Kafkas savaşlarında yoğunlaştı. Faşist saldırganlar memleketin büyük su yolu Volga'yı ele geçirmek, Kafkasların petrolüne, Don'un ve Kuban'ın buğdayına el atmak ve böylelikle memleketimizi büyük ekonomik sıkıntılara düşürerek teslim olmak zorunda bırakmak istiyorlardı. Yaptıkları hesaplardan biri de, Kafkasları aşmak suretiyle Yakın-Doğu ülkelerine doğru sarkmaktı.

Bütün memleketin ve bütün dünyanın dikkati Sovyet-Alman cephesi güney kanadı üzerinde toplanmıştı. Altı buçuk ay süren Stalingrad savaşı, günden güne daha da gerginleşen çarpışmalarla geçerek, Sovyet Ordusunun tam utkusıyla sona erdi. Düşman silahlı güçleri burada 1,5 milyon kadar er ve subay kaybettiler. Bu utku, yalnız Büyük Anayurt Harbi'nde değil, aynı zamanda tümüyle İkinci Dünya Savaşının gidişinde temelli bir dönüm sağlanmasına çok büyük bir katkı değerindeydi.

Stalingrad savaşının yanısıra Kafkaslarda da şiddetli çarpışmalar oluyordu. L. İ. Brejnev bu çarpışmaları şöyle değerlendirdi: «Stalingrad'da büyük kuşatma, 330 bin kişilik faşist ordusunun ezilmesi ve esir alınması, Stalingradlıların eşsiz kahramanlık ve savaş ustalığı, Kafkas cephesi askerleri için de esin kaynağı oldu. Kafkaslarda çarpışan silahlı birliklerimiz, büyük boyutlu eylemleriyle, Hitlercileri bu cepheden Stalingrad'a kuvvet aktarma olanağından yoksun ediyorlardı. Stalingrad'da faşist ordularının bozguna uğratılması Kafkas'taki utkumuzu da çabuklaş-

tırdı.»⁽⁴⁾ Gerçekten de, Kafkas cephesini tutan silâhlı birliklerimiz, Bakû ve Tuapse'ye kadar dayanan faşist birliklerini yıpratıldılar, daha sonra da Novorosiysk ve Taman'da, Salsk steplerinde ve Rostov kesiminde taarruza geçerek, düşmanı ağır bir yenilgiye uğrattılar.

Stalingrad ve Kafkas dağları önleri Alman faşist istilâcılarının varabildikleri son sınır oldu. Sovyet orduları Volga kıyılarından karşı-taarruza geçerek ve Leningrad'daki abluka çemberini yararak, ileri harekâtı Velikie Luki'den Karadeniz'e kadar geliştirerek, düşmanı 600–700 kilometre geri attılar. Ordularımızın bu utkuları sınırlarımız dışında da geniş yankılar uyandırdı. Sovyet silâhlı kuvvetleri böylece stratejik girişimi ellerine geçirdiler ve harbin sonuna kadar da bırakmadılar.

1943 yazında Orel ve Belgorod önlerinde, Kursk bölgesinde çarpışmalar başladı. Hitler ordusu komutanları yitirdikleri girişimi tekrar ele geçirmeye çalışıyorlardı. Hitler Kursk savaşını kazanarak, ordusunun mâneviyat kırıklığını gidermek, sarsılan uluslararası prestijini takviye etmek, faşist koalisyonunu çökmekten kurtarmak istiyordu. Fakat Kursk savaşı başka sonuçlar verdi. Hitlercilerin yenilgisiyle sonuçlandı. Aralıksız elli gün süren savaşlarda düşmanın 30 tümeni darmadağın edildi (bunların yedisi tank tümeniydi). Hitlerciler yarım milyon ölü ve yaralı verdiler ve 3.700 uçak, 1.500 tank ve 3.000 top kaybettiler. Böylece Hitler Almanyası bir daha belini doğrultamayacak kadar ağır bir darbe yemiş oldu, bu büyük kayıplarını da hiç bir suretle gideremedi. Ve bu yenilgi, yalnız Vermaht'ı ve Almanyayı değil, bütün faşist bloku temelinden sarstı.

Kursk savaşından sonra, Alman faşist komutanlığı artık giriştiği yeni harekâta bu kadar büyük bir taarruz birliği yığışımı meydana getiremedi. Bu ordu artık sadece savunma savaşları veriyor, Hitlerci Üçüncü Rayh politik yöneticileri de sadece anti-hitler koalisyonunu oluşturan devletler arasındaki çelişkilerden yararlanarak İngiltere ve ABD ile başabaş bir barış imzalamak ve bu suretle saldırganlığın cezasını çekmekten kurtulmak ümidiyle savaşı savsaklamaya bakıyorlardı.

Ne var ki, Hitlerci işgalcilerin bu plânı da gerçekleşemedi. 1944 yılı Büyük Anayurt Harbi tarihine Sovyet silâhlı kuvvetlerinin kesin utkular yılı olarak girdi. Bu yıl içinde, gerek SSCB'nin hissedilir derecede artan kudretine, gerekse Sovyet savaş sanatının yüksek düzeyine tanıklık eden nice büyük boyutlu harekâta girişildi. Sovyet-Alman cephesinin çeşitli kesimlerinde aynı zamanda ve ardıcıl darbeler indirilerek geliştirilen harekât, düşman güçlerinin örgütsel bütünlüğünü bozdu ve onu bir kesimden ötekine yedek güçler aktarmak zorunda bıraktı. Ordularımızın Leningrad'da, Kırım'da ve Batı Ukrayna'da, daha sonra da Belorusa'da,

(4) Bak: «Pravda» gazetesi, 8 Eylül 1974,

Moldavya'da, Baltık kesiminde ve daha kuzeyde giriştikleri taarruz hareketi, düşmanın Sovyet topraklarından tamamen sürülüp çıkarılmasıyla sonuçlandı.

Polonya, Çekoslovakya, Bulgaristan, Romanya ve Yugoslavya orduları ve birliklerinin de aktif katılımıyla, Sovyet Ordusu, Avrupa halklarını «kahverengi veba» denilen faşizm illetinden kurtarma hareketine geçti. 1945 yılı başında Visla-Oder arasında, Doğu Prusya, Pomeranya, Silezya kesimlerinde ve Budapeşte çevresinde çok büyük taarruzlar geliştirildi. Ensonu, düşmanın milyonluk bir yığılmasının ezildiği Berlin savaşı Büyük Anayurt Harbi'nin en tepe noktası ve kapanış safhası oldu. Sovyet silâhlı birlikleri faşist Almanyanın başkenti, Nazizmin son dayanağı olan Berlin'i ele geçirdiler.

Berlin savaşı, Büyük Anayurt Harbi'nin en dev çarpışması olarak, Sovyet Ordusunun parlak utkusıyla sonuçlandı. 1945 yılı 8 Mayısını 9 Mayıs bağliyan gece, Karlshorst'ta, Almanyanın kayıtsız-şartsız teslimi anlaşması imzalandı.

Böylece, Sovyet yüksek komuta heyetince hazırlanan ve uygulanan hareket plânları ve Sovyet stratejisinin Hitlercilere karşı verdiği savaşlar ve eşi görülmedik çetinlikte çarpışmalar bütün savaşın gidişini ve sonucunu belirlemiş oldu. Bu demektir ki, ikinci Dünya Harbinin bütün tarihi, ne sadece Hitler ordularının 1941 yazı taarruzuyla, ne 1942 yılında Volga'ya varma ve Kafkaslara dalma çabalarıyla, ne 1943 yılında Kursk bölgesinde geniş bir karşı-taarruza geçme denemeleriyle, ne de son ümit olarak Batı cephelerini gevşetmek suretiyle olanca güçlerini topyekûn Berlin'in savunulması için yoğunlaştırmalarıyla oluşturulamazdı. Tam tersine, Büyük Anayurt Harbi'nin gelişmesine, partimizin, Sovyet halkının ve onun silâhlı kuvvetlerinin ideolojik gücü, eylemi ve kahramanlığı yön veriyordu.

4.

Sovyet halkının Büyük Anayurt Harbi'ndeki utkusu, bütün dünya gelişmesi üzerinde, insanlığın yazgısı üzerinde çok büyük bir etki yaptığı için, evrensel-tarihi bir önem taşıyordu. SSCB'nin uluslararası etki ve itibarı her zamankinden fazla arttı. Emperyalizmin en saldırgan ve gerici güçleriyle savaşta, Sovyet devleti, anti-hitler koalisyonu, barış, demokrasi ve sosyal ilerilik güçleri üstün gelmişlerdi.

Avrupa, faşizmin boyund

Sovyet silâhlı kuvvetlerinin hizmetiyle başarılı. Bu kuvvetlerin Sovyet ülkesi sınırları dışındaki ileri hareketi, harbin son gününe kadar çetin bir direniş gösteren faşist saldırganların tamamıyla ezilmesi bakımından bir zorunluktuktu. Bu aynı zamanda, halkları faşizm boyunduruğundan kurtarmak üzere silâhlı oğulları Avrupaya kadar gelmiş olan Sovyet

halkının enternasyonal ödeviydi. Güvenle diyebiliriz ki, Sovyetler Birliği ve onun silâhlı kuvvetlerinin kesin eylemleri olmasaydı, Avrupayı faşizmin egemenliğinden kurtarmak olanaksızlaşırđı.

Nazi Almanyasının yenilmesi, Japon emperyalizminin bozguna uğratılmasını, böylelikle İkinci Dünya Harbinin ulusal kurtuluş, demokrasi ve ilerilik güçleri yararına kesinlikle sona ermesini de önceden belirledi ve çabuklaştırdı. Sovyetler Birliği yükümlendiğı bağlaşıklık ödevlerini yerine getirerek 1945 Ağustosunda Japonyaya harp ilân etti. Bu, memleketimizin devlet menfaatlerini ve Japon emperyalizminin saldırısına uğrayan bütün diğeri memleketlerin menfaatlerini savunmayı amaçlayan haklı bir hareketti. Sovyet ordusu, Moğolistan Halk Cumhuriyeti silâhlı kuvvetleriyle birlikte savaşa girişerek, milyonluk Kvantun ordusunu 23 gün içinde bozguna uğrattı. Emperyalist karagericiliğın Uzak-Doğru ocağının söndürölmesine Sovyetler Birliğinin aktif katılımı, Asya ölkelerinin ulusal yazgıları bakımından, bu ölkelerde anti-emperyalist kurtuluş savaşlarının geliştilmesi bakımından büyük bir önem taşıyordu.

Faşizmin ve Japon militarizminin ezilmesi sonucu olarak dünyada durum kökten değışti. Birçok Avrupa ve Asya ölkesinde devrimci dönüşümler için elverişli uluslararası koşullar meydana geldi. Polanya, Çekoslovakya, Bulgaristan, Romanya, Macaristan, Alman Demokratik Cumhuriyeti, Yugoslavya, Arnavutluk, Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti, Çin Halk Cumhuriyeti, Viyetnam Demokratik Cumhuriyeti emekçileri sermayecilerin ve büyük toprak sahiplerinin egemenliğine son vererek köklü sosyal-ekonomik dönüşümleri gerçekleştirdiler. Böylece dünya sosyalist sistemi meydana geldi, güçlü bir sosyalist devletler topluluğı teşekköl etti.

Alman faşizmine karşı savaşta Sovyetler Birliğinin üstün gelmesi, dünyada sosyalizmi yıkabilecek, insanlığın sosyal ilerleme yolundaki hareketini durdurabilecek ve tarihin tekerleğini geri döndürebilecek güç olmadığını gösterdi. Olaylar Lenin'in sözlerini tamamen doğruladı. Lenin şöyle diyordu: «İşçi ve köylü çoğunluğunun, kendisinin olan Sovyet egemenliği için, yani emekçilerin egemenliği için çalıştıklarını ve bu egemenliği savunduklarını, utkusu kenđileri ve çocukları için bütün kültür nimetlerinden, insan emeğinin bütün ürünlerinden yararlanma olanağı yaratacak olan dâvayı savunduklarını öğrenen, hisseden ve gören bir halk asla yenilemez.»⁽³⁾ Sosyalist toplum ve devlet düzeninin kesin üstünlüklerini ortaya koyan utkumuz, sosyalizmin, Marksizm-Leninizm fikirlerinin çekim gücünü kat kat artırdı.

İkinci Dünya Harbi ve elde edilen utku, yeni, sosyalist tipten ordunun sömürücü toplumun ordusundan ilkesel bakımdan ne kadar üstün olduğunu ortaya koydu.

(3) V. İ. Lenin, Bütün eserleri, c. 38, s. 315.

Elde edilen utku, Sovyet sosyalist askersel örgütünün, Sovyet savaş bilimi ve sanatının da utkusuydu. Halkın bağrından çıkan, hedef ve menfaat birliği dolayısıyla halkla sınıksız bağlı olan Sovyet silâhlı güçleri, kendilerine düşen yurtseverlik ödevini ve enternasyonal ödevi şerefle yerine getirdiler. Komünist Partisinin etrafında sıkı bir topluluk meydana getiren bu güçler, anayurda sonsuz sadakatin, komünizm ideallerine bağlılığın parlak bir örneğini verdiler. Savaşın sonuçları, Sovyet savaş bilim ve sanatının burjuva savaş bilim ve sanatından tartışma götürmeyecek kadar üstün olduğunu doğruladı. Faşist Almanya askersel bakımdan kapitalist dünyanın en güçlü devletiydi. Onun savaş sanatı Alman militarizminin yüzyıllar boyunca saldırı harplerinde edindiği deneye dayanıyordu. Ama yine de Sovyet savaş sanatıyla boy ölçüşemedi, yenildi.

Sovyet askerlerinin yanısıra, düşman tarafından işgal edilmiş bölgelerde Sovyet partizanları da kahramanca savaştılar. Bütün memleket çapındaki savaşta düşmanın cephegerisi Anayurt Harbi utkusal stratejisinin ayrılmaz bir parçasıydı.

Tarih üzerinde kalpazanlıklar yapan çağdaş burjuva ideologları, Sovyetler Birliğinin elde ettiği utkunun uluslararası önemini ve bunun özgürlüksever dünya halkları için bir esin örneği olduğunu inkâr etmiyorlar. Bu boşuna çabadır. Zira Büyük Anayurt Harbi'nin savaş alanlarında sosyalizm ile emperyalizm karşı karşıya gelmiş, bu iki karşıt toplumsal sistemin gücü ve yaşama yeteneği kanlı çarpışmalarla çetin bir sınavdan geçmiştir. Ve eğer yargıda objektif olmak gerekirse, burjuva ideologlarının birtürlü tanımak istemedikleri şeyi, yani sosyalizmin kapitalist toplum düzenine üstünlüğünü kabul etmemiz doğru olur.

Burjuva ideologları, gözle görülür kanıtlar ortadayken, yine de faşist Almanyanın yenilgiye uğratılmasında Sovyetler Birliğinin kesin rolü oynadığını inkâr etmek istiyorlar. İkinci Dünya Harbini konu edinen burjuva literatüründe tarihsel gerçek değiştiriliyor. Savaşa ilişkin yargılarda, Sovyet-Alman cephesinin, Sovyet halkının kurtarıcı görevinin önemi daima küçümseiyor, Sovyet silâhlı birliklerinin savaş hareketlerinin karakteri yozlaştırılmak, Hitler Almanyası üzerindeki utkumuzu belirleyen etkenler suskunlukla geçiştirilmek isteniyor.

Burjuva sözcüleri bugüne kadar da tutumlarını değiştirmiyor, SSCB'ye karşı faşist saldırının başarısızlığa uğraması nedenlerine ilişkin eski uydurmaları geveleyip duruyor ve bir yandan da yenilerini uyduruyorlar. Bunlar sözkonusu nedenleri sayarken, kâh «başarısızlığın doğal nedenleri»ni (sert iklim ve çok büyük boyutlar), kâh «sübjektif etkenler»i (Alman komutanlığının plân ve eylemlerine Hitlerci büyüklerin aşırı karışmaları, yada «Rus ulusal karakterindeki gizem») ön plâna alıyorlar. Çoğu kere de, faşist Almanya üzerinde kesin utkunun Moskova önlerinde,

Stalingrad'da, Kursk'ta ve Berlin'de değil, «Atlantik Savaşı»nda, Kuzey Afrikada, Akdenizde, Antant ülkeleri silâhlı kuvvetlerinin kuzey Fransa harekâtında vb. elde edildiğini savlayan sesler duyuluyor. Bazı harp tarihçileri de, dünya ölçüsündeki anti-faşist savaşın gelişmesinde Amerika Birleşik Devletleri'nin savaşa girmesinin başlıca rolü oynadığını yazıyorlar.

Ne var ki, gerçek gerçektir ve tarihten tuğla kıpırdatılamaz. Sovyet-Alman cephesi ikinci Dünya Harbinde her bakımdan, hem boyutlarıyla, hem çarpışan tarafların kuvvet miktarıyla, hem harekâtın gerginlik ve sürekliliğiyle, hem de alınan sonuçlarıyla ana cepheydi. Bütün savaş dönemi boyunca Sovyet-Alman cephesi düşmanın kuvvet ve araçlarının daha çoğunu angaje ediyordu. Her saat ve dakikası çetin savaşların gerilimiyle geçen ve demir döğercesine utcumuzu oluşturan 1418 gündüz ve gece boyunca, Sovyet-Alman cephesinde, faşist Almanya ve bağlaşıklarının 607 tümeni yenilmiş ve yok edilmişti. Oysa, Amerikan ve İngiliz silâhlı güçleri, Kuzey Afrika ve Batı Avrupada, hem de faşist Almanyanın yenileceği artık anlaşılmaya başladıktan sonra, yani daha çok harbin sonuna doğru, düşmanın ancak 176 tümeniyle savaşmış ve bunları yenecek esir almışlardı.

İşte yalnız bu rakamlar bile, savaşın asıl ağırlığını Sovyet halkının çektiğini inkârı olanaksız biçimde kanıtıyor. Şu var ki, Sovyet insanları, faşizmin yenilgiye uğratılmasında ülkemizin ve silâhlı kuvvetlerimizin kesin rolünü belirtirken, her zaman bunun aynı zamanda bütün özgürlük-sever halkların, bütün dünya ülkeleri demokratik ve yurtseverlerinin ortak utkusu olduğuna işaret etmişlerdir ve etmektedirler. Sovyet halkı bugün utcumuzun otuzuncu yıldönümünü anarken, Sovyet Ordusu ile omuz omuza savaşmış olan Polonya silâhlı kuvvetlerinin, Çekoslovakya tugayının kahramanlıklarını da unutmuyor. Sovyet insanları, anti-hitler koalisyonuna giren, faşist Almanyanın yenilmesinde ve utkuya ulaşılmasında önemli hizmetleri olan ABD, İngiltere, Fransa, Kanada ve diğer ülkeler halklarının katkısına da yaraşık olduğu değeri veriyorlar. Fransız «Normandiya-Neman» hava filosunun yiğit pilotları da Sovyet topraklarında başarılı savaşlar verdiler. Sovyet insanları, anti-faşist savaşa katılan bütün güçleri, Slovak Ulusal Ayaklanması kahramanlarının, Varşova ve Prag'da, Bulgaristan ve Romanya'daki devrimci halk ayaklanmaları kahramanlarının, Yugoslav Halk Kurtuluş Ordusu yiğit savaşçı ve yurtseverlerinin, Arnavutluk ve Yunanistan partizanlarının, anti-faşist gizli eyleme katılan Macaristan yurtseverlerinin, en çetin terör koşullarında hür Almanya için mücadele eden Alman halkının en iyi oğulları ve kızlarının katkısına büyük bir değer veriyorlar. Faşizmin çizmesi altına düşen bütün topraklarda Hitlerizme karşı savaşarak büyük direniş hareketine katılan bütün kahraman yurtseverlere, bu direnişte düşenlerin anılarına saygımız tamdır.

Anti-hitler koalisyonu, saldırgana karşı ortak savaşta toplumsal düzenleri ayrı ülkeler arasında başarılı işbirliği örneği olarak tarihe geçti. Savaş boyunca, kendi devletlerinin ulusal bağımsızlığını, demokrasiyi, sosyal ileriliği elbirliğiyle savunmaya girişen toplumsal güçlerin geniş enternasyonal birliği meydana geldi. Bu anti-faşist güçlerin ön saflarında işçi sınıfı ve komünist partileri yer aldılar.

Hitler Almanyasının bozguna uğratılmasında Sovyetler Birliğinin kesin hizmet payı ve direniş hareketinde komünistlerin yöneticilik rolü, uluslararası işçi sınıfının, çağımızın ortagöbeğinde yer alan kurtarıcı sınıfın yüce tarihsel misyonunun yasal belirtisidir.

5.

Büyük Anayurt Harbi deneyi bize ne öğretiyor ve bu savaştan çıkarılabileceğimiz en önemli ibret dersleri nelerdir?

Büyük Anayurt Harbi ve tümüyle İkinci Dünya Harbi, toplumsal-tarihsel gelişmede halk yığınlarının belirleyici rolünü inkârı olanaksız biçimde pekiştirdi. İki kapitalist koalisyon arasında çarpışma olarak başlayan harp faşizme karşı haklı bir kurtuluş savaşına dönüştü. Milyonları aşan halk yığınlarının savaşa katılması, saldırgana karşı adil hedefler güdüldüğünü anlamaları, faşist Almanyanın ve uydularının yenilgiye uğratılmasının en önemli etkenlerinden biri oldu.

Savaşın sonucu, Sovyet devletine ve dünya sosyalist sistemine karşı harp açma plânlarından vazgeçmiyen çağdaş emperyalizm geric güçlerine ciddi bir uyarıdır. İlerici toplumsal düzene el uzatan, ona kıymak isteyen Alman faşizmi, kendi kendini kaçınılmaz bir yenilgiye hükümlü, çünkü zamanını yaşamış olan eski toplum düzeninin yerini almaya gelen sosyalizmin doğuşu ve gelişmesi önüne geçilmesi olanaksız, yasal bir süreçtir. Bu süreç durdurulamaz. Bugün, dünya gericiliğinin karşısında güçlü bir sosyalist ülkeler topluluğunun, geniş bir devrimci işçi ve ulusal kurtuluş hareketinin ve bütün dünya ilerici güçlerinin yer aldığı koşullar içinde olanca gücüyle kendini ortaya koyan tarihin kanunu budur.

'Büyük Anayurt Harbi ve İkinci Dünya Harbi, saldırının gerçek suçlusunun, harplerin biricik tertipçisinin, saldırgan cibilliyeti ve yayılcı politikasıyla uluslararası emperyalizm olduğunu gösterdi. Bundan ötürü, yeni bir dünya savaşının önlenmesi bakımından halkların en önemli ödevi, emperyalizme karşı savaşmak, onun saldırgan güçlerini dizginlemek ve militarist emellerine karşı koymaktır.

Sovyetler Birliğinin, diğer kardeş sosyalist ülkelerin ve dünya ilerici güçlerinin çabaları sayesinde, bugün yeni bir dünya harbi tehlikesi giderilmiş bulunuyor. Fakat emperyalist devletlerin harp hazırlıkları zayıflamak şöyle dursun, belirli anlamda gitgide daha çok artıyor. NATO

devletleri harp harcamaları bütçelerini yıldan yıla artırıyor, silâhlanma yarışını kızıştırıyor, yığınla insan kırımı araçlarını çoğaltıyorlar. Dünyada durumu tehlikeli derecede gerginleştirebilecek yeni askersel provokasyonlar tehlikesi de hiç azalmadan devam ediyor. Netekim, Çin-Hindî'nde hâlâ âdil barış sağlanamamıştır, Yakın-Doğuda durum politik görüşmelerle bir çözüme kavuşturulmuş değildir ve Doğu Akdeniz bölgesinde gerginlik ocağının varlığı devam etmektedir.

Emperyalist devletlerin ardı arkası kesilmeyen harp hazırlıkları karşısında, sosyalist ülkelerin savunma yeteneklerini artırma, gerici emperyalist güçler tarafından gelebilecek hertürlü entrika ve serüvene karşı koyabilme kabiliyetlerini yükseltme yönündeki dikkat ve özenin hiç azalmadan devam etmesi gerekiyor. Dünyada meydana gelen durumu bu açıdan değerlendiren komünist ve işçi partileri 1969 yılında Moskova'da yaptıkları Uluslararası Danışma Toplantısı'nda şunları belirttiler: «Durmadan artan ekonomik gücüne ve savunma yeteneğine dayanan dünya sosyalist sistemi, emperyalizmi olduğu yere mihlatmakta, onun karşıdevrim ihraç etme olanaklarını sınırlamaktadır ... Saldırgan NATO bloku varoldukça, Varşova Antlaşması Örgütü, emperyalist devletler tarafından gelebilecek bir askersel saldırıya karşı sosyalist ülkelerin güvenliğini sağlamakta ve barışı garantilemekte önemli bir rol oynayacaktır.»⁽⁶⁾

Sovyetler Birliği Komünist Partisi, SBKP XXIV. Kongresinde belirlenip kabul edilen Barış Programı'nı ardıcıl çabalarla gerçekleştiriyor. SBKP Merkez Komitesinin ve Sovyet devletinin dış politika eyleminin belirleyici çizgisi, toplumsal düzenleri ayrı ülkelerin barış içinde yanyana yaşama-ları ilkesidir. Bu politik hat, Sovyetler Birliğinin kapitalist dünya ile ilişkilerinde yıllardan beri süregelen stratejik çizgiyi yansıtıyor. Hayat bu pol

azaltılmasında ve yeryüzünde politik havanın iyileştirilmesinde olumlu bir rol oynadığını, önemli bir etki yaptığını gösteriyor. Günümüzün ödevi, yumuşama sürecini dönüşsüz kılmak, politik alandaki ferahlamayı askersel alanda da ferahlamayla bütünlemektir. Şu da var ki, Sovyet devletinin barışsever dış politikası, her saldırgana karşı gereken direnişi gösterme hazırlığıyla birleşip kaynaşmıştır.

Doğal olarak, Sovyet halkının, Sovyet silâhlı kuvvetlerinin ve aynı zamanda bütün dünya ilerici güçlerinin, İkinci Dünya Harbi yıllarında edindikleri deney ve çıkardıkları ibret dersleri sadece buraya kadar saydıklarımızdan ibaret değildir. Asıl ödev bu deneyi daha derinlere inerek incelemek, harpten çıkarılan derslerden, barış ve uluslararası güvenlik

(6) «Komünist ve İşçi Partilerinin Uluslararası Danışma Toplantısı», Moskova 1969, s. 23.

mücadelesinde, emperyalizmin gerici güçlerinden gelebilecek bir saldırıya karşı direnişi örgütlemeye ustalıklı yararlanmaktadır. L. İ. Brejnev yoldaş şöyle dedi: «Komünistler yeni bir dünya harbi yangınının uç vermesini bekleyemezler ve beklememeleri gerekir. Bütün dünyada komünistlerin ödevi, olayların bu yönde gelişmesini önlemek, emperyalistlerin yeni bir harp açmalarına olanak vermemek, dünya komünist hareketinin birliğini güçlendirmek üzere gereken her şeyi yapmaktır.» (7)

Sovyet halkı, Büyük Anayurt Harbi'nde Alman faşist saldırganları üzerinde elde edilen evrensel-tarihi utkunun otuzuncu yeldönümünü, politik alanda ve çalışma hayatımızda, SBKP XXIV. Kongresi tarafından belirlenen plânların başarıyla yerine getirilmesi sonucu olan çok büyük atılımlar içinde karşıılıyor.

Sosyalist kuruculuğtaki başarılar, SSCB'nin savunma kabiliyetinin ve Sovyet silâhlı kuvvetlerinin savaş gücünün yükseltilmesi için güvenilir bir temel sağlıyor. Komünist Partisinin gösterdiği özen ve Sovyet halkının özverili çalışmaları sayesinde, silâhlı kuvvetlerimiz her saldırganı geri püskürtmek için gereken bütün araç ve olanaklara sahip bulunuyor.

Sovyetler Birliğinin bir kolektif güvenlik sistemi yaratılması yönünde 1940 yılları eşiğinde harcadığı çabalar başarıyla sonuçlanmamıştı. O zamanlar SSCB dünyanın biricik sosyalist devletiydi ve kapitalist kuşatma çemberi içinde bulunuyordu. Bugünse durum başkadır. Öyle ki, geçen otuz yıl içinde, Avuranın ve dünyanın yüzü, politik yaşamlarının yapı-

lı-
ğişti. Dünyadaki güçler dengesinde sosyalizmin yararına ve emperyalizmin zararına değişmeler oldu. Sosyalist devletler topluluğu ve bu devletler ordularının birliği güçlendi ve gelişti. Bugün artık emperyalizmin askersel üstünlüğü kalmadı. Sovyet devletinin savunma gücü ve yeteneği, memleketimizde komünizm kuruculuğu için güvenilir barışçıl koşullar yaratabilecek kadar arttı. Halkların barış ve güvenlik mücadelesinde sınıfsal, devletsel ve toplumsal güçlerin geniş ölçüde bağlaşımı sağlandı. Bu bağlaşmanın varlığı ve gücü, bugün emperyalizmin saldırgan iç niteliğinden doğan belirtileri sonuçsuz bırakıyor. Dünya sosyalizminin ve yeryüzünün bütün ilerici güçlerinin bu başarıları bir rastlantı değil, objektif bir tarihsel yasallıktır.

Dünya sosyalist sistemi, sosyalist ülkeler ordularının gücü, işçi, komünist ve ulusal kurtuluş hareketleri, yeryüzünde sürekli bir barışın kurulması için yeterli sağlam garantilerdir. Ve şüphe yok ki, bundan böyle sosyalizm yapısını silâh gücüyle yıkmaya kalkışacak olan, herhalde kendi mahvını kendi elleriyle hazırlamış olacaktır.

(7) L. İ. Brejnev, Lenin'in yolunda, c. 1, Moskova 1970, s. 154

25 Nisan Yolunda

Alvaro Kunyal

Portekiz Komünist Partisi Genel Sekreteri

«Barış ve Sosyalizm Problemleri» dergisinin sorularını yanıtlıyor

Soru. Memleketinizde anti-faşist ve demokratik güçlerin şimdiki eylem döneminin karakteristik çizgileri nelerdir?

Yanıt. Memleketimiz faşist diktatörlük karanlığından sıyrılmış neredeyse bir yıl oluyor. Bir yıl var ki, bizde de temel özgürlükler sağlanmış, alıktıran başkese gizli siyasal polisin korkunç egemenliğine, yurtseverlerin kovuşturulmasına ve sömürge harbi fecaatine son verilmiş bulunuyor. 25 Nisan 1974 olayları, Portekiz halkının en içtenlikli özlemlerinin, elli yıla yakın bir zamandan beri kendisini faşist rejime karşı savaşa esinliyen emellerin gerçekleşmesi yolunu açtı. Ordu mensuplarının 25 Nisanda elde ettikleri başarı, bilhassa diktatörlüğe ve sömürge harbine karşı yürütülegelen halk savaşı sayesinde gerçekleşti. Bu utku bir yandan da faşist rejimin iç çelişkilerinin ve izole duruma düşmesinin sonucu oldu. Ensonu, bu utku, Angola, Gine-Bisau ve Mozambik halklarının yürüttükleri kurtuluş savaşı sayesinde, uluslararası dayanışma ve destek sayesinde sağlanabildi.

Faşist hükümetin devrilmesiyle sonuçlanan askersel aksiyondan sonra, demokratik güçler ve halk yığınları faşizmin ortadan kaldırılması işine en geniş ölçüde katıldılar ve böylelikle dinamik ve köklü devrimci dönüşümlerin gerçekleştirilmesi olanağını sağladılar. Memleketin hayatında oluşan keskin dönüm, Portekiz Komünist Partisinin ulusal-demokratik devrim olarak tanımladığı tarihsel sürecin objektif belirtisinden başka bir şey değildir.

Portekiz şimdi bu devrimin çok önemli bir aşamasını yaşıyor. Buna, faşist devletin ortadan kaldırılması, özgürlüklerin yerleşmesi ve yeni, demokratik devletin yaratılması aşaması diyebiliriz. Demek ki, biz ulusal-demokratik devrim sorunlarının çözülmesi yolunda ilk adımları atmaktayız. Bu adımlarımızın ana hedefleri de, demokratik özgürlüklerin yerleşmesini sağlamak, büyük tekellerin varlığına son vermek, toprak reformunu gerçekleştirmek, kültürü geliştirmek, emekçi yığınlarının yaşama koşullarını önemli ölçüde iyileştirmek, emperyalizmin zincirlerinden tamamiyle kurtulmak, bağımsız bir ekonomik gelişmeye yönelmek ve aynı zamanda Portekiz sömürgeciliğinin köleleştirmek istediği halkların haklarını, yani kendi yazgılarına buyruluk ve bağımsızlık haklarını gerçekten hayata geçirmektir.

Bu hedeflere henüz varılmış değildir. Fakat, Portekiz devriminin, şimdiki aşamada, memleketin durumunu kökünden değiştiren ve demokrasi, ilerilik ve ulusal bağımsızlık yolunda muazzam bir adım sayılan tarihsel başarılar sağladığını güvenle söyleyebiliriz. Hemen belirtelim ki, artık faşist devlet ortadan kaldırılmış, halkın özgürlükleri elde edilmiş ve yeni, demokratik Portekiz'in kurulmasına geçilmiştir. Güçlükler ve tökezlemeler az değildir. Ama bugün memleket hayatının bütün alanlarında faşizmin ağır kalıntılarının giderilmesi yolunda adım adım ilerleme sağlayan değişimler oluşmaktadır. Bu değişimlerin çok kısa bir zamanda gerçekleştirilmiş olmasını gözünüzde tutarak, memleketimizde devrimci sürecin hızlı tempolarla gelişmekte olduğu sonucuna varabiliriz.

Soru. Bu süreci dönüşsüz, kalımlı kılmanın, Portekizde gericiliğin karşıtaarruzunu ve faşizmin canlandırılması tehlikesini gidermenin koşulları ve garantileri nelerdir?

Yanıt. Memleketimizin demokratikleşmesi yolunda hem politik, hem de ekonomik bakımdan hâlâ bazı tehlikeler vardır.

Önce politik durumu ele alalım. Gericilik reel bir güce dayanıyor, devlet cihazında önemli mevzileri hâlâ elinde tutuyor. Bundan ötürü de, yeni, demokratik devleti güçlendirme sorunu büyük bir önem taşıyor. Gericiliğin 28 Eylülde yenilgiye uğramasından sonra, bu yönde önemli adımlar atıldı. Gerici eğilimli generaller Ulusal Kurtuluş Konseyi kadrosundan çıkarıldı, Cumhurbaşkanı görevinden çekildi, ordunun kilit noktalarına yeni komutanlar getirildi.

Devlet cihazındaki yeniden örgütlenme veya daha ziyade temelli bir temizliğe bu cihazı güçlendirmek ve sağlamlaştırmak amacıyla girildi. Bütün bunlar, demokratik düzenin, demokratik devletin gerçekten bir hayli güçlendirildiğine tanıklık ediyor ve bu ileri yürüyüşe bundan böyle de devam edilebileceği, daha köklü dönüşümler yapılabileceği inancını veriyor.

Gine-Bisau Cumhuriyeti'ne bağımsızlık tanındıktan ve Mozambik'te geçici hükümet kurulduktan sonra, Angola'nın, Yeşil Burun Adaları'nın ve diğer bazı toprakların dekolonizasyonu (sömürge olmaktan çıkarılması) süreciyle ilgili olarak ciddi problemler ortaya çıkıyor. Portekiz geri bırakılmış bir ülkedir ve büyük kaynaklara sahip değildir. Sömürgelere bağımsızlık tanıma işi daha bir hayli ekonomik ve parasal olarak gerektiriyor. Üstelik, şimdi en azından Portekiz silâhlı kuvvetlerinin Afrikada bulundurulması zorunluğu devam ediyor. Dekolonizasyon sorununun çözümlenmeye çalışıldığı ülkelerde yer alan olaylar, Portekizde şimdiki iç politik durum üzerinde önemli etkiler yapabilir. Bu olaylar, faşist ve gerici örgütlerin ve Portekiz içinde komplo pususuna yatmış güçlerin palazlanmalarına yol açabilir. Demek oluyor ki, dekolonizasyon sürecinin

elden geldiğince hızla geliştirilmesi ve şimdiye kadar Portekiz sömürgeciliğinin boyunduruğunda tutulan bütün halklara bir an önce tam bağımsızlığın tanınması gerekmektedir.

Ekonomik alanda gericilik hâlâ başlıca mevzileri elinde tutuyor. Politik egemenlik artık demokratik güçlerin elinde olsa bile, ekonomide komuta katlarına hâlâ eskisi gibi tekeller ve lâtifundistler çöreklenmiş durumdadır.

Tekeller ve lâtifundistler, ekonomik hayatı sabote ediyor, köy ekonomisinde ve çeşitli sanayi kollarında ciddi zorluklar yaratıyorlar. Ayrıca, ücret ödemelerini geciktiriyor, binlerce emekçi sokağa atılıyor ve işsizliği artırıyorlar. Bir yandan parasızlıktan yakınırken, öte yandan yabancı bankalara gizliden gizliye milyarlar aktaran tekeller ve lâtifundistler, küçük ve orta sanayicilere, tüccarlara ve köylülere kredi açmaya yanaşmıyor, ağır ekonomik durumun suçunu yeni rejime yükleyerek, halk arasında bu rejimden hoşnutsuzluk yaratmaya çalışıyorlar. Böylece güttükleri hedef, karşı-devrimci hücum için elverişli bir ortam yaratmaktır.

Kısacası, gerici güçlerin geniş bir eylem alanı vardır ve bunlar Portekiz'de demokratik düzen için tehlike yaratabilirler.

Ama bu böyle gidemez. Memlekette ya kendi kötücül sömürü sistemlerini dayatmak üzere tekeller ve lâtifundistler tekrar politik iktidarı elde edecek ve dikta rejimini yeniden kuracaklar, yada yeni, demokratik Portekizi kurmaya devam etmek üzere demokratik güçler tekellerin ve lâtifundistlerin ekonomik egemenliğine son vereceklerdir. Başka alternatif yoktur. İşte bunun için, biz komünistler, demokratik gelişmenin ekonomide en önemli kolların millileştirilmesini ve lâtifundistlerin elindeki toprakların köylülere verilmesini gerektirdiğini söylüyor ve bunda ısrar ediyoruz.

Portekiz Komünist Partisi, Silâhlı Kuvvetler Hareketi'nin ve kendisinin de katıldığı geçici hükümetin, tekeller ve lâtifundistleri ekonomik mevzilerinden çıkarıp atmak, en azından bunların ekonomik egemenliğini sınırlamak üzere gitgide daha kesin ve ardıcıl tedbirler aldığını görmekte ve bu olayı memnuniyetle kaydetmektedir. Bugün memleketimizde ana ödev, tekellerin ve lâtifundistlerin ekonomik egemenliğini sınırlamaktır.

Özcesi, demokratik devletin meydana getirilmesi, dekolonizasyonun gerçekleştirilmesi ve tekellerle lâtifundistlerin ekonomik egemenliğine son verilmesi, memleketimizde demokratik devrim sürecini dönüştürmez kılmanın üç güvencesidir.

Soru. Portekiz Komünist Partisi devrimin şimdiki aşamasında ne gibi sorunların çözümüyle uğraşmaktadır?

Yanıt. Partimizin olağanüstü kongresi, biraz önce sözünü ettiğimiz üç ana yönde şu tedbirlerin gerçekleştirilmesini önerdi:

Özgürlükleri savunmak, demokratik devletin organlarını güçlendirmek, memleketin bundan sonraki gelişmesini sağlamak üzere ekonomik istikrarı korumaya çalışmak ve dekolonizasyon sürecine devam etmek . . .

Özgürlüklerin savunulması ve demokratik devletin güçlendirilmesini her şeyden önce şöyle anlıyoruz:

- Bütün devlet cihazını sağl
- şimdiki politik rejimin temsilcilerini getirmek;
- Askerleştirilmiş emniyet ve polis güçlerini demokratik düzeni savunma güçleri haline getirmek;
- Büyük ulusal sorunların çözümüne halkın geniş ölçüde katılmasını sağlamak; hükümet, devlet kurumları, yersel egemenlik organları, politik partiler, sendika birlikleri, bütün demokratik, halkçı ve yığinsal örgütler arasında sıkı işbirliği yapmak;
- Karşı-devrimci komploculara ve ekonomik sabotaja karşı sert tedbirler almak;
- Ve ensonu, halkın eylemde ve özgür olarak iradesini belirtebileceği Kurucu Meclis seçimleri yapmak.

Olağanüstü kongremiz tarafından kabul edilen plâtformda, memleketin ekonomik ve finans durumunun istikrar düzeyinde tutulmasına olanak verecek geniş bir tedbirler programı da saptanmış bulunuyor.

Bizler bu ödevleri gerçekleştirme yolunda, birincil önemde sayılamıyacak amaçlarla yapılan devlet harcamalarının ve askersel harcamaların biteviye azaltılması için, sıkı bir tasarruf rejimi için, anti-enflasyonist bir politika, devlet dairelerinin yöntemini esaslı olarak iyileştirme, devlet sermaye yatırımlarını artırma, mali kontrolü, özel bankaların eylemi ve sermayelerin hareketi üzerinde devlet kontrolünü güçlendirme politikası güdülmesi için mücadele ediyoruz ve edeceğiz.

Portekiz Komünist Partisi, sanayi alanında, üretim hacminin hiç de haklı bir temele dayanılmadan azaltılmasına karşı, fabrikaların kapatılmasına, yığınla işten çıkarmalara karşı enerjik tedbirler alınmasından, çeşitli işkollarında devlet işletmelerinin ve devletin katıldığı işletmelerin mevzilerinin güçlendirilmesinden, ekonomik gelişmeye katkıda bulunabilecek küçük ve orta işletmelerin korunmasından yanadır.

Portekizde köy ekonomisinin problemleri de, mali problemler ve sanayi problemleri kadar ciddidir. Köy bir sürü güçlükle boğuşuyor. Bu güçlüklerin bir an önce giderilmesi gerekiyor, zira burada milyonlarca Portekizlinin yaşamsal menfaatleri sözkonusudur. Şehirde hızlı tempo- larla gelişmekte olan demokratik devrimin köyde yenilgiye uğramasına elbette razı olamayız.

Köy ekonomisi konusunda bizim düşüncemiz şudur: Devlet, işlenmeyen toprakları tespit etmeli, bunlara el koymalı ve hepsini işlemek isteyenlere dağıtmalıdır. Toprak kiralama sistemi esaslı olarak gözden geçirilip yetkinleştirilmeli, küçük ve orta çiftçiler kredilerle, ayrıcalıklarla, sosyal ve teknik yardımlarla korunmalı ve kooperatiflerin gelişmesi teşvik edilmelidir.

25 Nisan olaylarından sonra Portekiz emekçilerinin, menfaatlerinin gözetilmesi ve gereksinmelerinin yerine getirilmesi alanında, faşist diktatörlüğün hüküm sürdüğü yıllar boyunca olduğundan çok daha fazlasına ulaştıkları zerrece kuşku götürmez. Ne var ki, memleketin ekonomik gelişmesinde karşılaşılan güçlüklerin, emekçilerin sosyal alanda elde ettikleri başarıları yoketmesine de yol verilemez. Bundan ötürüdür ki, biz komünistler, emek ücretlerinin fiyat artışlarıyla oranlı olarak periyodik biçimde yükseltmesini, toplu iş sözleşmelerinde saptanan koşulların karşılıklı ve zorunlu olarak yerine getirilmesini, sosyal ayrıcalıklar sisteminin daha fazla güçlendirilmesini, haksız yere işten çıkarmaların yasak edilmesini, ek işyerleri ve toplumsal çalışma örgütleri meydana getirilmesini istiyoruz. Olağanüstü kongremizde, Portekiz emekçilerinin külfette ve nimette eşitlik istediklerini, yani eğer kavuştukları özgürlüğü pahalı ödiyeceklerse, memleket zenginliklerini ellerinde tutanlar tarafından da bunun aynı biçimde ödenmesini istediklerini belirtmiş bulunuyoruz. Ve bu isteği şöyle özetliyoruz: «Evet, bizler yurdun menfaatlerine çalışmak istiyoruz, sömürücülerin çıkarına değil!»

İşte memleketimizin ve partimizin önündeki ana sorunlar özetle bunlardır. İşçi sınıfının partisi, bu sınıfın devrimci öncüsü olan PKP, bu sorunların çözümüne aktif olarak katılıyor. Söz konusu olan, herhalde kolayca anlaşılacağı gibi, partimizin ileri sürdüğü tedbirlerdir ve bunların hükümetçe yerine getirilmesi zorunludur. Bize düşen, kadrosuna katıldığımız hükümete bu tedbirlerin hayata geçirilmesinde yardımcı olmak, bir yandan da yığınların mücadelesini, halkımızın mücadelesini örgütlemeye çalışmaktır.

Biz, özgürlüklerin pekiştirilmesinden ve devletin sağlamlaştırılmasından sonra, en önemli ekonomik problemlerin çözülmesi ve dekolonizasyon sürecine kesinlikle devam edilmesi gerektiği kanısındayız. Bugün de, yarın da, halk bütün bu sorun!

Partimize gelince, ona düşen çok çeşitli ödevler vardır. Biz gizli çalışma koşullarından çıkmış bulunuyoruz ve yeni koşulları alışmaya başlıyoruz. Düne kadar kovuşturmalara uğrayan partimizin, bugün hükümet içinde temsilcileri vardır. Hayat bizim ajitasyon-propaganda çalışmamızdan, kadrolarımızdan şimdi bambaşka ödevler bekliyor. Daha aşılması gereken pek çok zorlukla boğuşmakta olsak bile biz artık yeni koşullarda çalışmaya geçişi başarıyla gerçekleştirmiş bul-

nuyoruz. Bu cümleden olarak, parti-içi çalışmada iyi sonuçlara ulaştık. Bugün yeterince geniş bir ajitasyon-propaganda çalışması yürütüyoruz. Kadrolarımız yeni durumun istemlerine göre eylem göstermeye çalışıyorlar. Partimize şimdi çok genç güçler katılıyorlar. Tek sözle, PKP'nin kongrece kendisine verilen ödevleri yerine getirebileceğine inanıyoruz.

Soru. Yeni, demokratik Portekiz için savaşta halk ile silâhlı kuvvetler arasında bağlaşmayı Portekiz Komünist Partisinin nasıl değerlendirdiği hakkında da birkaç söz söyler misiniz?

Yanıt. Halkın silâhlı kuvvetlerle bağlaşıklığı, memleketimizde demokrasinin kesinlikle oturmasının çözümleyici etkenidir. Bu bağlaşma bozulursa, demokrasi derhal tehlikeye düşer. Bunun içindir ki, partimiz, bir yandan halkın ve demokratik güçlerin birliğini, öte yandan da halk hareketi ile Silâhlı Kuvvetler Hareketi arasındaki bağlaşmayı güçlendirmeye çalışmaktadır.

Silâhlı Kuvvetler Hareketi'nin kendi içinde birlik de birincil bir önem kazanıyor. Silâhlı Kuvvetler sadece bir tek sınıfın temsilcilerinden oluşmuyor. Bunların safılarında çeşitli sosyal zümreler vardır. Bu durum ordu mensupları arasında çelişkiler ve görüş ayrılıkları doğuruyor. Demek ki, eğer işçi sınıfının köylerle, şehir küçük burjuvazisiyle ve orta burjuvazinin belirli çevreleriyle bağlaşıklığı sarsılır ve zayıflarsa, bu durum silâhlı kuvvetler içindeki çeşitli kimselerin davranışlarına da yansıyacaktır. Politik durum ve koşullar, silâhlı kuvvetlerin içsel birliğinin ve memlekette demokratik dönüşümler için savaşan sosyal güçlerle bağlaşıklığının sağlam olmasını gerektirmektedir.

Memleketimizdeki Silâhlı Kuvvetler Hareketi, kendine özgü bir süreç sonucu olarak doğan özel bir harekettir. Silâhlı Kuvvetler Hareketi'nin özel politikası, ordu mensuplarının son yıllarda, hele 25 Nisandan sonra oluşan demokratik moral prensipleriyle bağdaştırılıyor. Demek oluyor ki, bu ayrı ayrı politik partiler temsilcilerinin hareketi değildir.

Demokratik güçlerin birliğinin güçlenmesi ve politik partilerin eylem birliğinin artmasıyla Silâhlı Kuvvetler Hareketi'nin kendisi de sağlamlaşacaktır. Ama, politik partiler arasında görüş ayrılıkları doğacak ve çatışmalar baş gösterecek olursa, bu durum kaçınılmaz olarak silâhlı kuvvetlere de yansıyacaktır, bu ortamda çelişkilerin sertleşmesine yol açacaktır. Dolayısıyla Silâhlı Kuvvetler Hareketi'nin halk hareketiyle bağlaşması üzerinde de olumsuz etkiler yapacaktır. Bu nedenle, biz, demokratik güçlerin politik birliğinin sarsılıp zayıflaması halinde, Silâhlı Kuvvetler Hareketi içinde birliğin ve bu hareketin halk hareketiyle bağlaşıklığının da bundan zarar göreceği kanısındayız.

Halkın yürüttüğü mücadeleye gelince, bunun şimdiki durum ve koşullara uymayan bazı biçimleri, belirli sınıflar, yani işçi sınıfının bugünkü

devrim aşamasında bağlaşıkları olan küçük burjuvazi arasında ve bazı orta burjuvazi çevrelerinde endişe uyandırabilir. Bu gibi mücadele biçimleri, halkın bazı ikircimli katlarını politik eylemden uzaklaştırabilir ve son çözümde ordu ve halk arasında hoşnutsuzluk doğurabilir. Bunu gözönünde bulunduran gerici provokatörler, gerçekte gericiğin çıkarlarına hizmet eden sözümona halk eylemleri örgütleme çabasına düşmektedirler.

1974 Kasımında Lizbon'da başgösteren olaylar, sağcı bir zümrenin (şimdiki rejim tarafından sağlanan politik özgürlükten yararlanma hakkına sahip olsa bile) miting yapmasına engel olunmak istenmesinden doğmuştu. Bazı sorumsuz elemanların politik partilerden birinin binasına dalıp zorbalığa kalkışmalarının halk hareketiyle hiçbir ilişkisi yoktur. Burada doğrudan doğruya, halkı temsil etmeyen sorumsuz bir azınlığın ve faşist grupların eylemi sözkonusudur. Bu gibi eylemler gerek halk yığınları arasında, gerekse silâhlı kuvvetler içinde elbette kuşku doğurabilir. Bu provokasyonlar asker ve sivil yurttaşların bağlaşıklığını zayıflatabilir ve bunların ilişkilerinde anlaşmazlıklara yol açabilir.

Doğal olarak, aşırı solculardan ve gericilerin esinlediği her soydan ve boydan serüvencilerden başka, gericiğin kendisi de, silâhlı kuvvetler ile halkımız arasına bir set çekmeye çalışıyor. Gericilik halk arasında silâhlı kuvvetlere karşı güvensizlik havası yaratmak, bunların halkın özgürlük ve menfaatlerini savunmadığı fikrini telkin etmek istiyor. Öte yandan, aynı gericilik, ordu mensuplarını da, işçi sınıfının ve halk yığınlarının silâhlı kuvvetleri feda ederek iktidarı kendi ellerine almak istediklerini söyleyerek kışkırtma çabalarına ara vermiyor. Ve ordu mensuplarına, memleketin hayatında kendilerine düşen rolü oynama hakkını tanımak istemiyor. Böylece, silâhlı kuvvetlerle halkı birbirinden ayırmayı amaçlayan bütün karşı-devrim karakterli entrikalar belirli bir tehlike gizliyor.

Şu var ki bu zorluklara karşın, biz, halk hareketi ile Silâhlı Kuvvetler Hareketi arasındaki bağlaşmayı yine de güçlendirebiliriz. Bu bağlaşma, memleketimizde özgürlüklerin yerleşmesi ve sağlamlaşması, demokratik düzenin pekişmesi için, serbest seçimlerin yapılabilmesi için, halkımızın kendi yazgısına buyruk olacağı yeni, demokratik Portekiz'in yaratılması yolunda ilerlemesini sağlamak üzere ekonomik reformların gerçekleştirilmesi için bugün de, yarın da gereklidir.

Soru. Portekiz komünistleri devrimin geleceğini nasıl görüyorlar?

Yanıt. Biz başarılarla da ulaşacağız, başarısızlıklarımız da olacak, sağa ve sola sapmalarla da uğraşacağız. Karmaşık, çelişik ve boralı bir süreç bir doğru çizgi boyunca gelişmez. Ama biz, Portekizde demokrasi-nin yerleşip güçleneceğine, köklü sosyal dönüşümlerin gerçekleştirileceğine inanıyoruz. Acele etmiyoruz, olayları çabuklaştırma çabasında

değiliz, henüz ulaşılma koşulları olgunlaşmamış hedeflere varmayı da amaçlamıyoruz. Memleketimizde demokratikleşme süreci devam ediyor. Bu süreçte işçi sınıfının rolü artırılacak, yeni, demokratik Portekiz'in kurulması yararına olarak bu sınıfın diğer toplumsal güçlerle bağılıklığı güçlenecektir. Biz Portekiz toplumunun yüzünü değiştirecek olan köklü dönüşümler yolundan yürüyeceğiz. Bugün anti-monopolist sorunları çözmeye çalışıyoruz, daha sonra da sosyalizme doğru yöneleceğiz. Bu perspektife inanıyoruz. Bağılıklarımızla omuz omuza, acele etmeden, sabırla ilerliyoruz. Parti olarak, sınıf olarak, izole durumda değiliz. Biz, tekellere ve lâtifundistlere karşı savaşılan diğer sınıf ve katlarla birlikte yürüyoruz ve bağılıklarımızla elden geldiği kadar uzun süre beraber olmak istiyoruz. Ve eğer partimiz bundan sonra da bu tarzda hareket edebilirse, memleketimizde demokrasi dâvasının üstün geleceğine ve sosyalist Portekiz'in yaratılacağına inanıyoruz.

İşçi sınıfının öncüsü ve toplumsal gelişme dinamiği ⁽¹⁾

Prof. Hanna Volf

*Alman Sosyalist Birlik Partisi MK üyesi
ve «K. Marks» Yüksek Parti Okulu Rektörü*

Çağdaş Marksist-Leninist partinin en karakteristik çizgilerini tahlil ederken, bizce, doğal olarak, işçi sınıfının devrimci partisinin, bu sınıfın kendisi gibi, doğada, toplumda ve düşüncede her olgu gibi, diyalektik kanunların etkisi altında bulunduğunu gözönünde bulundurmanın önemi vardır. Komünist partisinde, ilkelden yükseğe doğru, basitten mürekkebe doğru, daha az yetkinden daha çok yetkine doğru sürekli bir gelişme sürecinin varlığını yalnızca metafizikler tartışabilirler. Yeni tarihsel durum ve olguların Marksist-Leninist analizi sonucu olarak, parti durmaksızın dünyaya dair, toplumun hayatındaki yasaklıklara dair yeni bilgiler kazanıyor. Ve bu öyle olağan nicel değişimler birikimi süreci değildir; bunda nitel bakımdan yeni basamaklar da belirir. Demek ki, çağımızın Marksist-Leninist partisi, işçi sınıfının ve bütün emekçilerin ideolojik, politik ve örgütsel bakımdan durmaksızın gelişen öncüsüdür.

Bu devamlı gelişme süreci mümkündür, çünkü komünist partisinin eylemi tarihin akışı boyunca doğruluğu tamamiyle kanıtlanan ve komünistlerin zerrece tâviz vermedikleri temel prensiplere dayanıyor. Bu sağlam ve sarsılmaz prensiplerin bazılarını şöylece sayabiliriz:

Marksizm-Leninizm partinin ideolojik-teorik temelidir; parti onun bütün «sol» ve sağ-oportunist sahteciliklerden arklığını uzlaşmaz olarak savunur;

Parti, işçi sınıfının kapitalizmden komünizme geçişi amaçlayan savaşının bütün aşamalarında (demokrasinin elde edilmesi, geliştirilmesi ve savunulması; işçi sınıfının politik egemenliği için savaş; sosyalist ve komünist toplumun kurulması aşamalarında) bu sınıfın bilinçli, örgütlü ve disiplinli öncüsü olmakla ödevlidir;

Komünist partiş ardıcıl proletarya enternasyonalizmi örgütüdür.

Marksist-Leninist parti ancak temel prensiplere dayanmak suretiyle daha ileri doğru gelişebilir ve nitel bakımdan yeni basamaklara çıkabi-

⁽¹⁾ «Çağdaş Marksist-Leninist parti» konulu uluslararası fikir değıştokuşuna devam ediyoruz. Bak: «Barış ve Sosyalizm Problemleri» («Yeni Çağ»), sayı 2, 5, 6, 10, 1974, sayı 2, 1975.

lir. Dünya komünist hareketinin 1973 yılında kutladığı RSDİP 2. Kongresinin 70. yıldönümü bu gelişmenin ne kadar dinamik olduğunu bir kez daha gösterdi. Bu kongrede V. İ. Lenin tarafından kurulan ilk yeni tip parti (Bolşevikler Partisi), gerikalmış çarlık Rusyasını bir sosyalist devlete dönüştürdü. Bu devlet şimdi komünizmi kurmaktadır. Ve bugün hiç bir uluslararası ciddi problem bu devletin katılımı olmadan çözülemez. Sovyetler Birliği Komünist Partisi, buna, daima emekçi yığınlarının gücünde artan güvenine dayanarak ulaşabildi. Bu parti, yığınlara, ana hedefi (işçi sınıfının politik egemenliğini elde etme ve sosyalizmi kurma) açıkça ve elle tutulurcasına göstermeyi beceriyor, bazan karşılaşılan güçlükleri yalnız açıklamakla yetinmeyip, aynı zamanda yenerek, bu ana hedefi gerçekleştirmenin reel yolunu açmayı başarıyordu. V. İ. Lenin'in partisi, her zaman (örneğin Büyük Anayurt Harbi yıllarının güç koşullarında bile), yığınları proletarya enternasyonalizmi ruhunda eğitiyor ve bu eğitimi bir an bile aksatmıyordu. Ve geçilen bütün bu yol boyunca, parti, yeni deneyi aralıksız olarak değerlendiriyor, yeni bilgi ediniyor, eylemini yerkinleştiriyordu. Besbelli ki, SBKP'nin bugün XXIV. Kongresinin kararlarını hayata geçirerek ulaşmış olduğu ve ulaşacağı büyük başarıların anahtarı bundadır.

Partimizin bütün tarihi, ASBP VIII. Kongresi (1971) tarafından hazırlanan bugünkü parti strateji ve taktikini gerçekleştirme çalışmaları, Marksist-Leninist partinin politikasında geçişlilik ve sürekliliğin, eskiyeni, yaşanmış olanı, objektif gerçekliğe ve toplumsal gelişmenin yeni istemlerine karşı konuları koruma, konserveleştirme olarak mekanik biçimde yorumlanmasını yalanlıyor. Bizce, sağlam devrimci geleneklerin olgunlaşmış yeni problemlerin çözümünü, devrimci öngörüyle, yakın ve uzak gelecek özen ve düşüncesiyle organik biçimde bağdaştırılması, ASBP yönetiminin benimsemeye çalıştığı Leninci çalışma stiline ayırdedici çizgilerinden biridir. Yalnız geleceğin araştırmacıları, partimizin tarihini yazacak olanlar değil, bizler, bugünün tanıkları, daha şimdiden, ASBP VIII. Kongresinin partimizin gelişmesinde bizi nitel bakımdan yeni bir basamağa çıkardığını, objektif olarak gerekli bir dönüm noktasına ulaştırdığını güvenle söyleyebiliriz.

Cumhuriyetimiz, eğer bugün tarihsel açıdan bakılırsa, komünist toplumsal gelişme devrinin, Sekizinci Kangrece gelişmiş sosyalizm olarak nitelenen oluşma aşamasında bulunuyor. Bu aşamanın başlıca nitel çizgilerinden biri, yönetici sosyal güç olarak işçi sınıfının dinamik bir yükseliş gösteren büyük bilinçli etkenliğidir. Bu sınıfın alabildiğine artan etkisi ve toplumdaki yönetmenlik rolü, bağlaşıklarının, yani kooperatifçi köylülerin, sosyalist aydınların ve aynı zamanda gençlerin ve kadınların yaratıcı girişiminin aktifleştirilmesini sağlıyor. Bu girişim, Sekizinci Kongre tarafından ortaya konulan ana ödevin, halkın maddi ve kültürel düzeyini daha fazla yükseltme ödevinin yerine getirilmesine yöneliktir.

Alman Demokratik Cumhuriyetinde gelişmiş sosyalizmin oluşmasında yeni aşama, objektif tarihsel etkenlerin etkisinin bir sonucu, Marksist-Leninist partimizin ardıcıl ve amaca yönelik eyleminin sonucudur. Buna asla kendiliğinden gelme süreçlerin olağan sonucu gözüyle bakılamaz. Sosyalizmin temellerinin kurulması sırasında üretim ilişkilerinin devrimci temeller üzerinde yeniden düzenlenmesi sonucu olarak, işçi sınıfının bilincinde esaslı bir dönüm gerçekleşmiş, bu sınıfın sanayice gelişmiş sosyalist toplumda karmaşık süreçleri yönetme yeteneği yeni bir düzeye çıkmış bulunuyordu.

Sosyalist mülkiyetin büyümesi, yerleşmesi ve etkinlikle kullanılması, sosyalizmde sosyal ilişkilerde, insanlar arasındaki ilişkilerde nitel bakımdan yeniyi, yalnız işçiler için değil, bağlaşıkları için de elle tutulur hale getirdi, onlar için sosyalizmin eski sömürücülük düzenine üstünlüklerini açıklığa kavuşturdu. ADC emekçileri, yaşamlarındaki elle tutulur iyileşmenin «yukarı»dan her hangi bir bağış değil, sömürden azatlanmış olan kendi emeklerinin bir ürünü olduğunu gitgide daha çok anlıyorlar. Temelde, altyapıdaki devrimci değişimler, dolayısıyla tüm toplumun yaşama koşullarında, aynı zamanda bireyin, tek insanın yaşamında oluşan değişimler, dünya görüşünde de bir hayli değişikliğe, yığınsal bilinçte sosyalist toplumun sınıf ve katmanları arasındaki ilişkiler konusunda bilimsel tasarımların kök salmasına yol açmaktadır. İşçi sınıfının etkisi altında, halkın büyük çoğunluğu şu bilince varıyor: Ulaşılan başarıların kesin koşulu, işçi sınıfının yüksek politik örgüt biçimi olarak Marksist-Leninist parti tarafından gerçekleştirilen ve sosyalizmin gelişme kanunlarını bilimsellikte tanımaya dayanan tek birleşik yönetimdir. Bilinç olgunluğunda bu tarihsel yüksek düzey ve Marksist-Leninist partiye güven duygusu, yalnız yığınlar arasında propagandayla sağlanmış değildir; bu bilinç düzeyi ve güven duygusu, V. İ. Lenin'in deyişiyle, aynı zamanda «bu yığınların kendi öz politik deneyi»nin sonucudur. (2)

Zenginleşen politik deney, işçi sınıfının ve tüm emekçi halkın bilincinin yükseldiği yeni düzey, partimiz tarafından önce Merkez Komitesinin 14. Plenumunda, sonra da ASBP VIII Kongresinde zamanında ve derinlemesine tahlil edilmiş ve değerlendirilmişti. Böylece, parti, kendi eylemini işçi sınıfının ve bu sınıfın bağlaşıklarının menfaatleri ve bilinç düzeyiyle tamamen uyumlaştırmayı başardı ve içinde bulunduğumuz aşamada izliyeceği politik hattı isabetle belirledi. Sekizinci Kongre önünde okuduğu hesap verme raporunda E. Honeker yoldaş şunları söyledi: «İşçi sınıfının Marksist-Leninist partisi olarak ASBP'nin ödevi, bilimsel temellere dayanan bir strateji ve taktikle ADC'de toplumsal gelişmenin politik yönetimini gerçekleştirmektir. Bu parti, sosyalist düzenin daha fazla serpilip gelişmesi için, bütün yurttaşların girişimini uyandırır-

(2) V. İ. Lenin, Bütün eserleri, c. 41, s. 78.

yor ve geliştiriyor ... Merkez Komitesi, partinin yöneticilik eyleminin merkezinde toplumun politik yönetiminin yer aldığını belirtiyor.»⁽³⁾

Gelişmiş sosyalist toplum, ideolojik düşmanlarımızın görüp göstermeye yeltendikleri gibi sosyalizm ve komünizm yolunda bizim uydurduğumuz bir ek safha değil, objektif olarak koşullanmış bir tarihsel aşamadır. Partinin politikası böyle bir tarihsel aşama sıfatıyla gelişmiş sosyalizmin özlüğünü iyice anlama temeline, ADC'de üretim güçlerinin objektif gelişme düzeyinin, sosyal-ekonomik ilişkilerin olgunluğunun ve giderek yaygınlaşan bilimsel-teknik devrim koşullarının tahlili temeline, aynı zamanda sosyalist topluluk ülkelerinin ekonomik entegrasyon gereksemelerine dayanmaktadır.

ADC işçi sınıfı, sosyalizmin üstünlüklerini halkımızın ve tüm uluslararası sosyalizmin yararına olarak daha dolgun biçimde kullanmaya ve geliştirmeye çalışıyor. İşçi sınıfımız, kendi öncüsü Alman Sosyalist Birlik Partisinden, bu bakımdan da büyük hizmetler bekliyor. Gelişmiş sosyalist toplumda Marksist-Leninist partinin rolünün yasallıkla artması da esas itibariyle bundan ileri geliyor. Ve keza, Marksist-Leninist teori ve pratiğin eski, fakat her zaman güncel problemine, yani parti ile sınıf ve yığınlar arasında devamlı olarak uyumlu ilişkiler oluşturma problemine ASBP'nin hele VIII. Kongresinden sonra büyük bir önem vermesi de bundan ileri geliyor.

Her Marksist-Leninist partinin hem bugünü, hem de geleceği bu problemin Leninci ruhta çözümüne bağlıdır. Bunun çözümü prensipleri, haklı olarak Marksist-Leninist parti adını taşıyan partiyi burjuva partilerinden yada sosyal-demokrat partilerinden ayırdeden en önemli ölçütlerinden biridir.

Oldukça ünlü politika yazarlarından O. Flechtheim, FAC'de yayımladığı «Partilerin hâlâ geleceği var mıdır?»⁽⁴⁾ başlıklı yazısında bazı itiraflardan kaçınamıyarak şöyle diyor: «Partilerin, daima, görüş ve tutumları, düşünüş tarzları ve ideolojileri ... partilerin politikasını büyük ölçüde sınırlıyan iktidar sahiplerinin ve zenginlerin dolaysız özel çıkarlarını gerçekleştirmede menfaati vardır.» Yazar şöyle devam ediyor: Dünya çapında belirgin ve bugün artık gerçekten devrimci boyutlar alan reform ve yenilik gereksemeleri karşısında, bu partilerin «büyük değişimler» yapma yeteneği «günün istemlerinden korkunç derecede geri kalmış» bulunuyor. Doğaldır ki, bay Flechtheim, burada, sömürücü toplumu savunan partilerden söz etmektedir. Ve bundan ötürü de, bir bur-

(3) Erih Honeker, ASBP MK'nin VIII. Kongreye hesapverme raporu. Berlin 15-19 Haziran 1971, s. 61.

(4) «Das Parlament» dergisinin eki, 5 Ocak 1974.

juva eleştiricisi için gayet dikkate değer bir yargıya varmaktadır: «Bugün, parti, bir kural olarak, bütün insanlığın uzun vadeli menfaatlerini, kısa vadeli ve birbirinden ayrı istek ve düşüncelere tabi kıldığı için, bugün de eskisi gibi her şeydir, fakat herhalde geleceğin partisi değildir.»

Bir kapitalizm övgücüsü olan Flechtheim'in bu itirofları, Marksist-Leninist partinin çok büyük üstünlük ve yaşamsal gücünün bir ek kanıtı olarak ele alınabilir. Gerçek hayat da göstermektedir ki, SBKP ve diğer Marksist-Leninist partiler gibi ASBP de şu veya bu ayrıcalığı olan grupların değil, işçi sınıfının, bütün emekçilerin menfaatlerini savunmaktadır.

Bu gerçeklik, sosyalizm düşmanlarının ve Lenin'in yeni tipten parti öğretisini yozlaştırma çabasından, bunu her hangi bir «elit»-in teorisi olarak yorumlamak suretiyle iftiracılıktan kendilerini alımayan ve proletarya diktatörlüğünü parti diktatörlüğü olarak, bir «gizli» cihazın mutlak egemenliği olarak göstermek isteyen her soydan ve boydan «sol» ve sağ oportünistlerin entrikalarını yalanlıyor. Bu hususta zamanımızda ileri sürülen uydurmalar özlük bakımından hiç de yeni değildir.

V. İ. Lenin daha 1920'de bunları şöyle yalanlıyordu: «Daha sorunun, partinin diktatorası veya sınıfın diktatorası?, önderlerin diktatorası (partisi) veya yığınların diktatorası (partisi) biçiminde ortaya konuluşu, düşüncede en inanılmaz ve en içinden çıkılmaz bir karışıklığa tanıklık ediyor.»⁽⁵⁾ Bilindiği üzere yığınlar sınıflara ayrılır, genellikle ve çoğu hallerde sınıflar politik partileri kılavuz edinir, bu partileri de genellikle her zaman en otoriteli, etkili, deneyli sağlam gruplar, seçimle işbaşına getirilen ve kendilerine önder adı verilen en sorumlu görevliler yönetirler. V. İ. Lenin işte bunu anlamazlık tutumunu en azından gülünç sayar. Büyük Ekim Sosyalist Devrimi utkusundan sonra, altmış yıla yakın bir zamandır, sosyalist toplumun Marksist-Leninist parti tarafından yönetimini gerçekleştirme pratik deneyi, Lenin'in proletarya diktatörlüğünün kaçınılmazlığı hakkındaki fikrinin doğruluk ve isabetini ispatladı. Fakat «bu diktatörlük sanayi işçilerinin baştanbaşa örgütlenmesiyle gerçekleştirilmez»⁽⁶⁾, onu «komünist partisinden başka bir araçla gerçekleştirmek olanaksızdır».⁽⁷⁾ Parti aynı zamanda en iyi, etkili ve kabiliyetli üyelerinin yalnız en sorumlu işlevleri yükümlenmeleri için değil, işçi sınıfının menfaatlerini, halkın selâmetini gözeterek bu işlevleri yerine getirmeleri için de özen gösterir. Sorumlu ödevleri yerine getirmek, bu kimselere hiç bir özel ayrıcalık ve hak tanımaz. Parti, sorumlu görevlileri, birtakım yersel, bölgeci menfaatler ve ayrı çıkarlar gütmekten alakoyamak için titiz bir dikkat gösterir, bunların kişisel menfaatlerinin daima işçi sınıfının, halkın emellerine cevap vermesini ve bunlarla uygunlaşmasını

(5) V. İ. Lenin, Bütün eserleri, c. 41, s. 24.

(6) V. İ. Lenin, Bütün eserleri, c. 42, s. 203.

(7) V. İ. Lenin, Bütün eserleri, c. 43, s. 42.

ister. Bu prensipi gözetmiyen, buna uygun hareket edemiyen kimse, kendisine gösterilen güveni yitirmek, yükümlendiği görevden uzaklaştırılmak tehlikesiyle yüzyüze gelir. Bundan ötürü, ASBP, kendi görevlilerinden, düzenli olarak emekçilerle karşılaşmalarını, onlarla danışmalarını ve ileri sürecekleri fikirlere kulak vermelerini ister.

Politik yönetim eyleminin niteliği, doğal olarak, büyük ölçüde, seçimli organlarda görev alanların siyasal ve insancıl niteliklerine bağlıdır. Bu, parti taban örgütleri, bölge komiteleri, il komiteleri basamaklarında görev alan işçilerle partinin en yüksek organı olan kongreye delege seçilenler için aynı derecede geçerlidir. Bundan ötürü, ASBP, tüm partinin sosyal-politik bileşiminin ve aşağıdan yukarı bütün yönetim organlarının sağlamlığına ve durmadan iyileştirilmesine özellikle büyük bir dikkat göstermektedir.

Şimdi partimizin 1,9 milyonun üstünde üyesi vardır ve bunlar halkın bütün tabakalarını temsil etmektedirler. İşçi sınıfının bu öncüsünde ne büyük bir gücün yoğunlaştığını kavrayan parti, saflarına yığınla yeni üye çekmek üzere kampanya açmayı gerekli bulmaz. Partiye üye kabulünde kılavuz edinilen başlıca sorun, saflarımızda bundan böyle de işçilerin durmadan artırılması ve bu arada dikkatlerin daha çok genç kuşağa yöneltilmiş olmasıdır.

Partimiz üyelerinin % 56'sından çoğu işçidir. Biz partiye bundan sonra da öncelikle gelişkin bilinçli genç sanayi işçilerini ve aynı zamanda en iyi köylü kooperatifçileri çekmek istiyoruz. Ama, bununla birlikte, etki ve itibarımızın toplum hayatının bütün alanlarında, bu arada yüksek okullarda, bilim enstitülerinde, sanat ve kültür birliklerinde de artması gerektiğini unutmuyoruz.

Burada, partinin saflarına aldığı yeni üyelerin sosyal bileşimini ayarlama yönündeki sistemli çabalarının sonuçlarını yansıtan bazı rakamlar da vermek istiyorum.

1974'ün ilk yarısında partiye alınan bütün yeni üyeler arasında işçiler % 75'i oluşturuyor; yeni üyelerin % 82'si 30 yaşına kadarki gençlerdir; 1974 Ocak ayında bölge, şehir komitelerine ve şehir semt komitelerine seçilen parti üyeleri arasında % 55'i işçidir (1971'de % 51 idi); bu işçilerin % 52,5'inin doğrudan doğruya maddi üretim alanında çalışmakta olmaları dikkate değer;

Parti bölge komiteleri birinci sekreterlerinin % 88'i sosyal kökeniyle işçilerdir; bunların % 93,9'unun yirmi yılın üstünde parti stajı vardır;

1974 yılında parti il komitelerine seçilenler arasında işçilerin sayısı 1971 seçimlerine kıyasla % 1,2 artmıştır; bu komitelere seçilen işçilerin % 41,8'i doğrudan doğruya maddi üretim alanında çalışmaktadır; il

hesapverme ve seçim konferanslarına seçilen delegeler arasında işçilerin oranı % 62,4'tür; bu konferanslarda söz alan 391 delegenin % 56,8'i işçidirler.

Bu rakamlar bir «gösteriş istatistiği» değildir. Bunlar, işçi sınıfının kendi partisi karşısındaki sorum duygusu düzeyini ve giderek artan aktifliğini yansıtır. Bunlar aynı zamanda sosyalist toplumun politik yönetiminin hiç de «gizli» ve anonim bir cihaz tarafından gerçekleştirilmediğini dile getiriyor. Her düzeydeki bütün parti yönetim organlarına halk arasından en iyi, devrimci geleneklere sadık erkek ve kadın emekçiler seçiliyor ve bunlar bu organlara daha da öğrenmek ve gelişmek üzere, kendilerine gösterilen güvene yığınlarla günlük bağlarını sürdürmek suretiyle yaraşık olduklarını kanıtlamak üzere seçilmiş olduklarının bilincine varıyorlar.

V. İ. Lenin şöyle diyor: «Öncü kol, örgüt, yığına hizmet etmek ve onun doğru biçimde anlaşılan menfaatlerini dile getirmek için, bütün eylemini yığınların arasında yürütmeli, yığınlar arasından ayrıksız olarak bütün en iyi güçleri bu eyleme çekmeli, yığınlarla ilişkisini koruyup korumadığını, canlı olup olmadığını her adımda enikonu ve objektif olarak yoklamalıdır. Öncü kol, böyle, ancak böyle, yığını, onun menfaatlerini yansıtarak, ona örgütü ve örgütlenmeyi öğreterek, onun olanca eylemine bilinçli sınıfsal politika yolunca yön vererek eğitir ve aydınlatır.»⁽⁸⁾

Devrimci geleneklerin kuşaktan kuşağa geçmesi, parti program ve ödevlerinin başarıyla yerine getirilmesi, dolayısıyla işçi sınıfının ve bütün halkın özlem ve emellerinin gerçekleştirilmesi kongrece demokratik yoldan seçilen parti yönetiminin niteliğine bağlıdır. ASBP VIII. Kongresi Parti Merkez Komitesi'ni, MK de Politbüro ve Sekreterlik'i seçmiştir. Bu organlar, MK Birinci Sekreteri E. Honeker yoldaşın yönetmenliği altında partimizin genel Marksist-Leninist politik hattının uygulanmasını ardıcılıkla sağlamakta ve ADC yurttaşlarının tam güvenine dayanarak çalışmaktadır. ASBP'nin deneyi, daha 1939 yılında, bir yazısında, parti içinde Marksizm-Leninizm için savaşın devrimci yönetimin yaratılmasında da ifadesini bulduğunu belirten ilk Cumhurbaşkanımız Vilhelm Pik'in ne kadar haklı olduğunu göstermektedir.⁽⁹⁾

ASBP yönetimi devamlı ve ardıcıl olarak yetkinleşiyor. Gerekli görüldükçe de, hayatın yoklamasından geçmiş olan demokratik santralizm prensipine dayanarak yeni parti eylemi metot ve biçimleri bulunuyor ve her komünistin aktif parti eylemine katılmasını sağlamaya çalışılıyor. Parti, yoldaşımız neredeyse, partimiz de orgadadır, en iyi kanıtlar da oradadır. E. Honeker yoldaşın bu sözü her komüniste kıvanç veriyor,

⁽⁸⁾ V. İ. Lenin, Bütün eserleri, c. 24, s. 37.

⁽⁹⁾ «Die Internationale» sayı. 1 ve 2. 1939, S. 7, 13, 42.

onun kendine güvenini artırıyor, parti üyesi olarak, kişilik olarak onun etki ve itibarını yükseltiyor. Komünistlerin daha çok bilgi sahibi olma, daha büyük ölçüde gerekçe ve kanıtlara dayanma, mensubu oldukları partiyi şerefle temsil etme arzuları durmadan artıyor. Bunun içindir ki, ASBP, yukarıdan aşağı enformasyon eylemini, özellikle sanayi ve köy ekonomisi işletmelerindeki taban örgütlerine gönderilen enformasyonu genişletmeye özellikle önem veriyor.

Merkez Komitesi Sekreterliği'nin bölge komiteleri birinci sekreterleriyle ASBP VIII. Kongresinden beri düzenli olarak yapmakta olduğu danışma toplantıları, partinin eyleminde daha fazla canlanma sağlanması bakımından, parti-içi demokrasinin geliştirilmesi bakımından büyük bir önem taşıyor. Merkez Komitesi Birinci Sekreterinin, parti politikasının ilkesel problemlerine ve bu politikanın perspektiflerine ilişkin geniş raporlar sunduğu bu toplantılar, bütün partinin hayatında daima önemli bir politik olaya dönüşüyor.

Kısacası, bu saydığımız sayısız kanıtlar, çağdaş yaşantıda Marksist-Leninist partinin güya «dogmalar»la suni olarak beslenen hareketsiz bir yabancı organ olduğu, halka yabancılaşmış «görevliler»den oluşan bir «yeni sınıf»tan doğduğu ve bunun «herkesin bilgisi dışında» ve «dümen başındakiler»in çıkarına kararlar aldığı yolunda Marksizm dönengi nice iftiracının ortaya attıkları uydurmaların olanca tutarsızlık ve saçmalığını açıkça gösteriyor. İşçi sınıfıyla ve bütün emekçi yığınlarıyla karşılıklı ilişkilerini Leninci prensipler gereğince kuran SBKP, ASBP ve diğer kardeş partilerin reel pratiği bütün bu uydurmaları yalanlıyor.

Demek oluyor ki, bütün burjuva partilerinin, sosyal-demokrat partilerin ve grupların karşıtı olarak, çağımızın Marksist-Leninist partisi, eylem gücüne sahip bir sosyal organizmdir ve bunun hayat verici kaynağı da halkın en sağlam yönetsel ve tinsel gücü olan işçi sınıfıdır.

Komünist partisinin başlıca amacı sosyalizmi ve komünizmi kurmaktır. İşçi sınıfının ve bütün emekçilerin menfaatlerini ardıcıl biçimde dile getiren, Marksizm-Leninizm teori ve metoduyla donanmış olan bu parti, ortaya çıkan her somut durumu isabetle tahlil edebilecek ve bu durum ne kadar karmaşık olursa olsun, doğru bir taktik çözüm bulabilecek yeteneğe sahiptir. Komünistlerin elinde bütün durumlara uygulayabilecekleri bir reçete yoktur; taktiklerini önsezi üzerine, devrimci psikoloji üzerine de kurmazlar. V. İ. Lenin şöyle der: «Taktik, belirli bir devlette (hem de bunun çevresindeki devletlerde, dünya ölçüsünde bütün devletlerde) tüm sınıf güçlerinin basiretle ve son derece objektif olarak değerlendirilmesi temeli üzerine, bir yandan da devrimci hareketleri değerlendirmek deneyi temeli üzerine kurulmalıdır.»⁽¹⁰⁾

(¹⁰) V. İ. Lenin, Bütün eserleri, c. 41, s. 47.

Partimiz, diğer kardeş partiler gibi, yeni ödevleri belirlemede Lenin'in bu düşüncesine göre hareket ediyor. ASBP VIII. Kongresinin ortaya koyduğu gelişmiş sosyalist toplumun politik yönetimi sorunu özlük bakımından çokyanlıdır. Bu sorun, ADC'de gerek ekonomik, gerekse çokyönlü sosyal süreçlerin sürekli bilimsel analizine dayanan bir yönetimi öngörüyor. Fakat sorunun ayrılma bir parçası da, sosyalizmin kuruluşu için elverişli dış politik koşulların da yaratılmasıdır. Bu koşullar, her şeyden önce, Avrupada ve bütün dünyada barış için, bütün devletlerle (FAC dahil) ilişkilerin barış içinde yanyana yaşama temeli üzerinde ve SBKP XXIV. Kongresinin kabul ettiği Barış Programı'nı gerçekleştirmekte olan Sovyetler Birliğinin dış politikasıyla ahenkli olarak uygulanıp geliştirilmesi için mücadeledir.

Öngörülen sorunu çözerken, partimiz, Merkez Komitemiz, ve özellikle Birinci Sekreterimiz E. Honeker yoldaş, Lenin'in parti öğretisine, Leninizme dayanan çokyanlı bir teorik, ideolojik, partisel ve örgütsel eylem gösteriyorlar. Bununla birlikte, SBKP'nin deneyi, onun Leninci strateji ve taktiği bizim için sadece bir örnek değil, aynı zamanda yeniyi kavramanın tükenmez bir kaynağı ve pratik eylemimizde dayanağıdır. Sovyetler Birliğinin, insanlığın önünde yalnız kapitalizmden sosyalizme geçiş yolunu açmakla kalmayıp, bütün halklara reel bir perspektif göstererek, komünizm yoluna en önce koyulduğu gerçeği, ASBP VIII. Kongresinden sonra her zamankinden daha büyük bir bilimsellik ve geniş halk yığınları için en inandırıcı biçimde, partimizin teorik ve tüm ideolojik çalışmalarının bileşen bir bölümü oldu. Biz, V. İ. Lenin'in partisinin çok büyük tarihsel hizmetlerine büsbütün partisel ve dolayısıyla reel bir değer biçiyor ve çağdaş dünya devrimci sürecindeki kesin rolünü özellikle dikkate alıyoruz. Partimiz, Sovyetler Birliğine ve SBKP'ye olan münasebeti, sosyalizme ve Leninizme olan münasebetin ölçüsü olarak ele alıyor. V. İ. Lenin'in fikrine, yani yalnızca sınıf savaşının düpedüz kaçınılmazlığını kabul etmekle kalmayıp, proletarya diktatörlüğünün kaçınılmazlığını da kabul edenlere ancak Marksist denilebileceği fikrine bir koşut olarak, biz de, günümüzde sadece Leninizmi çağımızın Marksizmi olarak kabul etmekle kalmayıp, Leninizmin Sovyetler Birliğinde ardıcılıkla gerçekleştirilmekte olduğu, SBKP'nin deney ve politikasının Leninizm teori ve pratiğinin bileşen bir parçasını oluşturduğu gerçeğini de tanıyana Leninci denilebileceğini haklı olarak iddia edebiliriz. Ve bugün, Maocular ve yordakçıları gibi anti-sovyetik politika yürüten ve V. İ. Lenin'in partisine iftiharlar savuranlar, devrimci işçi hareketini parçalama yolundan yürüyor ve kaçınılmaz olarak emperyalizmin ve revizyonizmin mevzilerine geçerek Marksist-Leninist adına yaraşık olmaktan çıkıyorlar demektir.

Gelişmiş sosyalizmin maddi-teknik temelinin daha ileri doğru oluşturulmasına yönelik ekonomi politikasının bilimsel açıdan işlenip belirlen-

mesi, ekonomik yapılışı geliştirme problemleri ve Sovyetler Birliğiyle uyumlu olarak 1990 yılına kadar perspektif plânlama, ASBP'nin ve Merkez Komitesinin politik yönetim eyleminde merkezzel bir yer tutuyor. Parti, bir toplumsal sistem sıfatıyla sosyalizmin üstünlüklerini bilimsel-teknik ilerlemeyle organik olarak bağdaştırmayı ve genişletilmiş yeniden üretimi daha fazla yeğînleştirmeyi bir ödev olarak ortaya koyuyor. Bu ödevin konuş tarzı bile, yönetim kavramının sadece üretimin idaresine, yani yalın işletmeciliğe indirgenemeyeceğini açıkça gösteriyor. Söz konusu olan, işçi sınıfı tarafından toplum yönetiminin niteliğini iyileştirmek üzere, bu sınıfın aydınlar ve kooperatifçi köylülerle bağlaşımını güçlendirmek üzere bütün karmaşık sosyal süreçleri etkilemeyi içeren yönetimdir.

Sosyalizmin en önemli üstünlüklerinden biri, şüphesiz ki, karşılıklı toplumsal ilişkilerin ve ekonomik süreçlerin objektif görünür niteliğindedir. Kapitalizmdekinden ayrımlı olarak, bu ilişki ve süreçler «üreticilerin gıyabında» gerçekleştirilmez. Bu, sosyalist toplumsal ilişkilerin karakteriyle üretim araçları üzerinde toplumsal mülkiyete bağlıdır. Fakat bunun böyle olması, gelişmiş sosyalist toplumda sözkonusu ilişkilerin basit olacağı anlamına gelmez. Bunlar kendiliğinden otomatik olarak da gelişivermez. Tam tersine. Yüksek düzeyli işbölümü, çağdaş sosyalist üretimde branşların belirlenmesi ve yoğunlaşma, her bakımdan dengeli reel plânlar temeli üzerinde yüksek kaliteli bir yönetim gerektirir. Bunlar aynı zamanda emekçilerin bu plânları tanımalarını ve en önemlisi, kendi plânları olarak benimsemelerini gerektirir. E. Honeker yoldaş ASBP MK'nin IX. Plenumundaki (Mayıs 1973) konuşmasında şunları belirtti: «Reel plânlar, işletmede sosyalist demokrasinin de sağlam temelidir. Bundan ötürü, biz, kolektiflerin işletmedeki durum ve problemler hakkında çok daha ayrıntılı bilgi edineceklerini, önemli kararların hazırlanmasına daha fazla celbedileceklerini ve plânların zamanında, işçiler arasında ortaya konulup görüşüleceğini ümit ediyor ve bekliyoruz ... Sosyalist yöneticinin yetenekleri her şeyden önce bütün kolektifin yaratıcı güçlerini seferber etme hünerinde kendini göstermelidir.»

Yığınların, ASBP VIII. Kongresinden ve bunu izliyen MK Plenumlarından doğan tükenmez enerjisi ve girişimleri, ortaya konulan ödevlerin reel niteliğini gösteriyor. Partinin sosyal-politik programını sistemli ve amaca yönelik olarak yerine getirmekte olması da bunun inandırıcı kanıtıdır. Bu program hâlâ görülen sosyal eşitsizlik kalıntılarının giderilmesine kesinlikle yardım ediyor; işçi sınıfında daha büyük oranda türdeşliğin oluşmasını, yığınların ve tabakaların işçi sınıfı yönetmenliği altında ve onun ideolojisi temeli üzerinde yakınlaşmalarını kolaylaştırıyor. Kapitalist sistemde durmadan derinleşen bunalım, toplumsal ve kişisel yaşamda gitgide daha geniş alanları sararken, kapitalizmde ulaşılan ve özellikle sosyal-demokrat teorisyenlerin çabalarıyla doğru-

dan doğruya «kozmetik» yüksekliklere çıkarılan üstün «yaşam kalitesi»ne ilişkin düşünceler uluslararası petrol konsernlerinin tahrik ettiği bir tek darbeye yıkılıp giderken, bizim yirmibeş yaşında olan ve Sovyetler Birliğiyle omuz omuza yürüyen genç cumhuriyetimizde, yeni, bunalımlardan azat ve gerçekten insana yaraşır bir hayat tarzı teorik değil, pratik olarak oluşmaya devam ediyor. İşçi sınıfı ve bu sınıfın partisi tarafından yönetilen ADC yurttaşları, artık büsbütün köhneleşmiş olan ve bunalımlar içinde kıvranan kapitalist toplumun, onun hummalı yaşam tarzı ölçütlerinin sosyalizm için elverişli olmadığını gitgide daha iyi anlıyorlar.

Sosyalizm kendine özgü yaşam tarzını doğuruyor ve oluşturuyor. Bu yaşam tarzı onun kendi ölçütlerine, gelişme kanunlarına, yapılışına uygundur. Bu yaşamda ölçü, gerçekten her şeyde ve her anlamıyla insandır. K. Marks ve F. Engels'in «Alman ideolojisi» adlı eserinde şöyle deniliyor: «İnsanların kendileri için gerekli yaşam araçlarını üretme tarzı ... sadece bireylerin fiziksel varlıklarının yeniden üretimi anlamında ele alınmamalıdır. Bu daha ziyade şu veya bu bireylerin belirli eylem tarzı, onların yaşamsal eyleminin belirli bir biçimi, onların belirli yaşam tarzıdır. Bireylerin yaşamsal eylemi ne ise, kendileri de odur. Demek ki, onların varlığı, yaptıkları üretime uygundur, yani ne ürettiklerine olduğu kadar nasıl ürettiklerine de uygundur. Bireylerin varlığının ne olacağı, dolayısıyla onların üretiminin maddi koşullarına bağlıdır.» ⁽¹⁾ Sosyalizmin anlamı olan maddi üretim koşulları (yada şimdiki deyişle emek ve yaşam koşulları), halkların sosyalist topluluğu çerçevesinde halkın yararına ve selâmetine elden geldiğince gerçeklikle uygun olacak biçimde oluşturulmalıdır. Bizim Marksist-Leninist partimiz ASBP bunun için savaşmakta, yaşamakta ve geliştirmektedir.

(1) K. Marks ve F. Engels, Eserler, c. 3, s. 19.

Sosyal çelişkilerin derinleşmesi ve sınıf mücadelesinde yükseliş

Avrupa kapitalist ülkeleriyle ilgili rakamlar ve kanıtlar

Kapitalizmin dayanakları kendi yurdu olan Avrupada şimdi bir hayli zayıflamış bulunuyor ve egemenlik alanı kıtanın üçte birini geçmiyor. Ne var ki, Batı Avrupa (!) ekonomik ve politik önemi kapitalist Avrupada azalmak şöyle dursun, daha da artmakta olan adaş emperyalizmin merkezi olmaya devam ediyor.

Batı Avrupanın harpten sonraki gelişmesi entegrasyon süreçleriyle ilgilidir. Kapitalist entegrasyonun temeli de, üretim ve sermaye birikim ve younlaşmasından, tekellerin gücünün artmasından, bunların ulusal sınırlar dışındaki eylem boyutlarının genişlemesinden, karşılıklı ilişkilerinin derinleşmesinden oluşmaktadır.

*Başlıca kapitalist ülkelerde firmaların
birleşmesine ilişkin veriler*

Yıllar	Büyük Britanya	FAC	Fransa
1955–1959	3.200	76	2.950
1960–1964	3.828	147	7.020
1965–1970	7.044	689	11.764

Birleşmeler sonucu olarak, dünyanın en güçlü tekelleri grupuna giren büyük firmaların sayısı artıyor. Yüz kadar en büyük sanayi tekelinin 35'i Avrupa kökenlidir.

Entegrasyon süreçleri, örgütsel biçimini, 1957'de uluslararası devlet-tekel birliği olan Avrupa Ekonomik Topluluğu'nun (AET veya Ortak Pazar) kurulmasında buldu. Bu topluluğa başlangıçta FAC, İtalya, Fransa, Hollanda, Belçika ve Lüksemburg olmak üzere altı memleket giriyorlardı. 1973'te bunlara Büyük Britanya, Danimarka ve İrlanda da katıldılar.

Böylece AET'yi oluşturan dokuz ülkede bugün 256,5 milyon insan yaşıyor. «Dokuzlar» Batı Avrupanın ekonomisinde daha ağır basan bir

(!) Zamanımızın politik sözlüğünde, «Batı Avrupa» kavramı, kıtanın kapitalist kesimi anlamındadır. Oyle ki, Batı Avrupa denilince, yalnız coğrafi anlamda Batı Avrupa lkeleri değil, aynı zamanda Orta. Güney ve Kuzey Avrupanın kapitalist ülkeleri anlaşılır.

duruma sahip bulunuyorlar. Öyle ki, «dokuzlar» kesiminin kıta sanayi üretimindeki payı % 84'ü, ihracatta % 82'yi ve, paraya çevrilebilen döviz rezervlerinde % 76'yı buluyor.

1949 yılında ABD'nin girişiyle ve onun yönetimi altında saldırgan bir askersel blok olarak kurulan ve her şeyden önce sosyalist devletlere karşı yöneltilmiş olan Kuzey Atlantik Paktı NATO'ya 13 Batı Avrupa devleti (Belçika, Büyük Britanya, Yunanistan, Danimarka, İzlanda, İtalya, Lüksemburg, Hollanda, Norveç, Portekiz, Türkiye, Fransa ve FAC) giriyor. Avrupalı olmayan devletlerden ABD'den başka bir de Kanada bu paktta yer alıyor. Fransa 1966'da NATO askersel örgütünden çıktı ve sadece politik örgütün üyesi olarak kaldı. 1974'te faşist diktatörlüğün devrilmesinden sonra Yunanistan da NATO askersel örgütünden çıktığını bildirdi.

Londra Stratejik Araştırmalar Enstitüsü'nün verilerine göre, NATO'nun birleşik silâhlı güçleri bir milyon kişiyi geçiyor. Kuzey, Orta ve Güney Avrupa'da NATO'nun 60 tümeni vardır. Bunlar toplam 7.600 tank ve 3.146 uçakla donatılmıştır. Batı Avrupaya 315 bin kişilik bir Amerikan ordusu yerleştirilmiş ve 7 bin (bazı verilere göre 8 bin) ünite Amerikan nükleer taktik silâhı depolanmıştır. NATO ülkeleri 25 yıl içinde askersel amaçlarla 1 trilyon 820 milyar doları bulan muazzam miktarda para harcamışlardır. Somut olarak 1974 yılında bu askersel harcamalar toplamı 132 milyarı geçmiştir. Bunun 44,4 milyarı paktın Avrupalı üyelerine düşmektedir.

1969 yılında Kuzey Atlantik Paktı'nın 10 Avrupalı üyesi (Büyük Britanya, FAC, İtalya, Belçika, Danimarka, Norveç, Hollanda, Lüksemburg, Yunanistan ve Türkiye), kendi rollerini güçlendirmek ve askersel hazırlıklarını daha iyi koordine edebilmek amacıyla bir NATO Avrupa Grubu meydana getirdiler. Bu Avrupa Grubu'nun eylemi, kendisini oluşturan on üyenin askersel harcamalarının daha da artmasına yol açtı. 1974 yılında 2 milyar dolar olacağı düşünülen bu artış, gerçekte 4,5 milyarı buldu. Avrupa Grubu, 1975 yılında NATO askersel potansiyeline 1.700 tank ve diğer zırhlı arabalar, 238 uçak, 1.100'den fazla tanksavar top, 1.400 ünite uçaksavar silâh ve daha birçok teknik araç eklemeyi öngörüyor.

Japonya ve ABD'nin yanısıra Batı Avrupa da başlıca emperyalist rekabet merkezlerinden biridir. Batı Avrupa ülkeleri 1973 yılında kapitalist dünya sanayi üretiminin % 31'ini sağlamışlardır.

AET «dokuzlar»ının 1973 yılı içinde sosyalist olmayan dünyadaki payı şöyleydi: Maden kömürü çıkarımı % 23,7, doğal gaz % 14,1, elektrik enerjisi üretimi % 38,1, çelik % 30,5, alüminyum ve bakır % 15,3, çimento % 28,3, sentetik kauçuk % 30,5, plâstik maddeler % 36, ticaret gemileri % 24,4, otomobil (başlıca sekiz otomobil üreten ülkenin üretimine oranla) % 38,7.

Batı Avrupada, özellikle Ortak Pazar ülkelerinde ABD'nin dolaysız özel sermaye yatırımları hızla artıyor. 1960 yılında 7 milyar dolar kadar olan bu yatırımlar, 1972'de 30 milyar doları buldu. Bu yüzden, Batı Avrupa ülkelerinin nice ekonomi kolları tümüyle Okyanus-ötesi patronların eline geçti. Amerikan tekelleri bugün Batı Avrupada elektronik hesap makineleri üretiminin % 80'ini, yarı iletkenler üretiminin % 50'sini, Ortak Pazar çerçevesinde otomobil üretiminin de % 30'unu kontrolleri altında bulunduyorlar.

Çağdaş emperyalizmin başlıca merkezleri arasında güçler oranı değişimleri

<i>Halen AET'yi oluşturan dokuz ülke</i>		
	<i>ABD'ye oranla yüzde</i>	<i>Japonyaya oranla yüzde</i>
Toplam ulusal gelir		
1958	55	677
1965	58	489
1972	61	319
Dış ticaret alışverişi		
1958	226	1.186
1965	274	799
1973	305	562
Paraya çevrilebilen rezervler		
1958	70	1.492
1965	177	1.268
1973	477	560

Amerikan tekelleri gitgide daha çok sermaye ihraç ederek, kendi memleketlerinde elde ettiklerinden daha yüksek kazanç sağlamalarına olanak veren çeşitli ayrıcalık ve üstünlüklerden yararlanıyorlar. Bunları şöyle sıralıyabiliriz: Birleşik Amerika'da olduğundan daha düşük ödenen yüksek düzeyde kalifiye işelinin varlığı; daha düşük vergiler; sürüm pazarları ve hammadde kaynaklarının yakınlığı; Ortak Pazar'da gümrük duvarları yokluğu, işeli ve sermaye için hareket serbestliğinin varlığı vb.

Son zamanlarda petrol üreticisi ülkeler de Batı Avrupa ekonomisinde sermaye yatırımlarına başladılar. Bu cümleden olarak, İran «Krupp» (FAC) firması hisselerinin % 25'ini elde etti; Kuveyt 1 milyar mark ödeyerek «Daimler-Benz» konserni hisselerinin % 14,6'sını satın aldı.

Bilimsel-teknik devrim, bilimin ve öğrenimin gelişmesi bakımından

büyük istemler ileri sürüyor. Bilimsel çalışma ve araştırma harcamaları hızla artıyor. 1967–1972 yılları döneminde, bu harcamalar, örneğin Fransa'da % 38, İtalya'da % 83 oranında artış gösterdi. Bu artış hızı Birleşik Amerika'da olduğundan daha büyüktür. Fakat Batı Avrupa ülkelerinin Birleşik Amerika'dan geride kalmışlıklarını giderebilmek için daha epeyce uzun bir yol geçmeleri gerekiyor. Bu geri kalmışlığı 1969'da rakamlar şöylece belirliyordu: Batı Avrupa ülkelerinde bilimsel araştırmalar alanında 246,9 bin bilgin ve mühendis çalışırken, Birleşik Amerika'da 535 bin bilgin ve mühendis çalışıyordu; bilimsel araştırma amaçlı harcamalar da aynı sırayla 10,4 ve 26,6 milyar dolar kadardı.

Dünya kapitalist ticaretinde Batı Avrupa baş yeri alıyor. Sosyalist olmayan ülkelerin 1973 yılı ihracatında Batı Avrupa'nın payı % 51,2'yi, Ortak Pazar'ın payı da % 42,3'ü buluyordu.

Batı Avrupa sosyalist ülkelerin en büyük ticaret partnörüdür. Ekonomik Yardımlaşma Konseyi (EKK) ülkelerinin ve Yugoslavya'nın kapitalist ülkelerle ticaretinde Batı Avrupa'nın payı 1972'de % 80,5 kadardı.

Doğu ve Batı Avrupa arasındaki ticaret gelişmeye devam ediyor. 1973 yılında FAC'nin cari fiyatlarla genel ithalât ve ihracatı yılda % 13 ve % 20 artış göstermişken, sosyalist ülkelerin ithalâtında bu artış % 22'yi, ihracatında % 36'yı buldu. 1973'te Fransa ile SSCB arasında mal alış-verişi % 40 oranında arttı.

Kapitalist Avrupada bunalımlar sürüp gidiyor. Ekonomik gelişme yavaşlıyor. 1973 yılının ilk yarısında sanayi üretimi artış hızı % 8'i bulmuşken, 1974 yılı başında bu hızın % 2'ye düştüğü görülüyor.

Üretimdeki yeni düşüşle birlikte, enflasyon durmadan artıyor, hammadde ve enerji problemleri giderek keskinleşiyor. 1971–1973 yıllarında dolaşımdaki para miktarı artışının iç mal alışverişi artışından fazla oluşu (Büyük Britanya'da 6 defa, İsveç ve İspanya'da 5 defa, İtalya'da 4 defa), bu enflasyon süreçlerinin boyutlarını apaçık gösteriyor.

1974'te başlıca kapitalist ülkelerde enflasyonun şiddetlenme hızı 1973'e kıyasla iki misli arttı.

Enflasyonun giderek şiddetlenmesi koşullarında tekellerin kazançları boyuna artmakta, emekçilerin yaşama düzeyi durmadan düşmektedir. 1974 sonbaharında emekçilerin reel iş ücretleri 1973 sonbaharına kıyasla Fransa'da % 1, FAC'de % 3, Büyük Britanya ve İtalya'da % 4 daha düşüktü.

1974 yılının ilk üç ayında, fiyatların artış hızı İtalya'da % 14,3, Danimarka'da % 13,8, Büyük Britanya'da % 12,7, Fransa'da % 11,3, İsveç'te % 10,4, İsveç'te % 9,8, Avusturya, Hollan'da ve Belçika'da % 8,5, Lüksemburg'ta % 7,9 ve FAC'de % 7,4'ü buldu.

Kapitalist dünyada işsizlik süregelen bir hal aldı. Batı Avrupa ülkeleri ekonomisinin gelişmesinde 1973 yılında görülen belirli canlanmanın işsizlik düzeyini pek az düşürdüğü dikkate değer. Öyle ki, 1972'de işsizlerin sayısı yıllık ortalama olarak 3,5 milyon kişi kadarken (bunların 3 milyonu şimdiki «dokuzlar»ın ülkelerinde), 1973'te aynı sırayla 3,2 ve 2,7 milyon kişi işsizdi.

AET komisyonunun verilerine göre, 1974'te Ortak Pazar'ın dokuz ülkesinde işsizlerin sayısı 3.598.733'ü buldu.

Hayat pahalılığı
(Önceki yıla kıyasla yüzde olarak)

	1965–1970 yılları ortalama tempo- ları	1971	1972	1973
Avusturya	3,3	4,5	5,7	8,1
Büyük Britanya	4,6	9,4	7,1	10,6
Belçika	3,6	3,9	5,8	7,3
Danimarka	6,6	6,0	6,6	8,9
İrlanda	4,8	9,0	8,2	11,9
İspanya	5,1	8,0	8,3	12,0
İtalya	3,2	4,8	5,7	10,8
Hollanda	5,0	7,6	7,8	8,0
FAC	2,7	5,3	5,5	7,2
Finlândia	4,7	6,2	7,5	11,4
Fransa	4,0	5,5	5,9	7,3
İsviçre	3,3	7,1	6,1	8,8
İsveç	4,4	7,4	6,1	7,0

1972 yılında gelişmiş kapitalist ülkeler halk ekonomisinde istihdam edilen 230 milyon ücretli işçiden 108 milyonu, yani hemen hemen yarısı Batı Avrupa memleketlerine düşüyordu. Bunların 61 milyonu sanayide, 42 milyonu hizmetler alanında, 5 milyon köy ekonomisinde çalışmışlardır.

En gelişmiş ülkeler, karakteristik bir özellik olarak, yüksek oranda yabancı işçi çalıştırıyorlar (diğer Avrupa ülkelerinden veya gelişme halindeki ülkelerden). 1974 yılı ortalarına doğru en gelişmiş kapitalist ülkelerdeki yabancı işçi sayısı toplam 11 milyonu geçti: Bunun 2,3 milyonu FAC'de (ücretli işçilerin % 9'u), 2,5 milyonu Fransa'da (% 9), 1 milyonu İsviçre'de (% 30) 0,8 milyonu Belçika'da (% 25)'dir.

Resmen kayıtlı işsizler sayısı
(bin kişi hesabıyla)

Ülkeler	1965	1970	1973
Batı Avrupa (milyon olarak)	2,4	2,7	3,2
Şimdi AET'ye dahil ülkeler	2.062	2.195	2.742
Belçika	55,4	71,3	91,9
Büyük Britanya	359,8	640,0	652,8 ¹
Danimarka	16,1	23,9	20,4
İrlanda	28,6	41,6	43,9
İtalya	1.285,5	960,9	1.166,8
Hollanda	26,7	46,4	112,3
Fransa	142,1	262,1	394,1
FAC	147,4	148,8	260,0
Avusturya	65,5	58,4	42,1
Norveç	13,4	12,5	12,8
İsveç	44,0	59,0	99,1

¹ İngiltere istatistik dairesi 1972 Kasımından beri işsizleri hesaplamada yeni bir metot uyguluyor ve «iş bulmaktan umudu kesmiş olanlar»ı hesaba katmıyor.

Grev hareketinin giderek yükselmesi sınıfsal çelişkilerin keskinleştiğini gösteriyor.

1973'teki grevlere FAC'de 224 bin, Büyük Britanya'da 1 milyon 590 bin, Fransa'da 1 milyon 772 bin, İtalya'da 13 milyon 860 bin kişi katıldı.

1974 yılı da çok sargın grev mücadeleleriyle geçti. (²)

Grev hareketi
(yıllık ortalama veriler)

	1951– 1955	1956– 1960	1961– 1965	1966– 1970	1971	1972
Grevlere katılan- ların sayısı (bin kişi hesabıyla)	4.438	4.378	7.105	10.050	9.699	9.516
Grevlerde kay- bedilen işgün- leri (bin olarak)	14.006	16.401	21.441	58.200	43.819	49.541

(²) Grev hareketi hakkında daha ayrıntılı bilgi için bak: «Barış ve Sosyalizm Problemleri» («Yeni Çağ»), sayı 5, 1974, S. 360–367.

Sınıf mücadelesinin gelişmesi, sendika hareketinde gerek ulusal çapta, gerekse Avrupa çapında birleştirici eğilimlerin güçlenmesi sonucunu doğuruyor.

1974 Ocak ayında, Cenevre'de, Dünya Sendikalar Federasyonu'nun 1949'daki parçalanmasından sonra ilk defa olarak, DSF'ye, Uluslararası Hür Sendikalar Konfederasyonu'na (UHSK) ve Dünya Emek Konfederasyonu'na (DEK) dahil Avrupa sendika birlikleri yöneticileri arasında bir toplantı yapıldı. Bu toplantıda, Avrupa ülkeleri sendika birlikleri arasında bir işbirliği kurulması ve Avrupa emekçilerinin ortak problemlerinin elbirliğiyle ele alınması konusu görüşüldü.

1973 Şubatında, 14 Batı Avrupa ülkesinden UHSK üyesi 17 örgütü birleştiren Avrupa Sendikalar Konfederasyonu (ASK) kuruldu. ASK, uluslararası tekellerin politikasına karşı emekçilerin menfaatlerini savunmak için yürütülen mücadelenin daha da güçlendirilmesi ödevini ortaya koydu. ASK, UHSK'yla ilişki bakımından özerk ve buna girmiyenler de dahil olmak üzere yeni üyeler alımına açık bir örgüt olarak belirdi. Örneğin, DSF üyesi olan İtalyan Genel İş Konfederasyonu 1974 yazında ASK'ya kabul edildi.

Batı Avrupa emekçilerinin menfaatlerini en ardıcıl biçimde komünist ve işçi partileri yansıtıyor ve savunuyorlar.

Tekellerin egemenliğine karşı, barış için, barışın güçlendirilmesi için, sosyalizme yol açacak nitelikte köklü sosyal dönüşümler için yürütülen mücadelede, komünistler, işçi sınıfının, bütün demokratik güçlerin birlikte eylemini sağlamaya çalışıyorlar.

Batı Avrupanın 13 komünist ve işçi partisinin (Belçika Komünist Partisi, Yunanistan Komünist Partisi, Danimarka Komünist Partisi, İtalyan Komünist Partisi, Kıbrıs Emekçi Halkı İlerici Partisi, Lüksemburg Komünist Partisi, Hollanda Komünist Partisi, Norveç Komünist Partisi, San-Marino Komünist Partisi, Finlândiya Komünist Partisi, Fransız Komünist Partisi, İsviçre Emek Partisi, İsveç Sol (komünistler) Partisi) kendi ülkelerinin parlamentolarında temsilcileri vardır.

Portekiz'de faşist diktatörlüğün devrilmesinden sonra kurulan hükümete Portekiz Komünist Partisi'nden de temsilciler alınmıştır.

İspanya ve Türkiye Komünist Partileri gizlilik koşullarında eylemlerine devam etmektedirler.

Komünist Partileri ortak hedefler uğrunda mücadelede eylemlerini uyumlaştırıyorlar. Bu partiler temsilcileri arasında sık sık toplantı ve konferanslar yapıyor ve bunlar giderek düzenli bir karakter kazanıyor. Brüksel'de yapılan (Ocak 1974) Avrupa Kapitalist ülkeleri Komünist ve

İşçi Partileri Konferansı'nda, çağdaş durumun analizi temeline dayanan ortak mücadele ana doğrultularının belirlendiği bir Politik Bildiri kabul edilip yayımlandı. Avrupa komünist ve işçi partileri arasında Alman Demokratik Cumhuriyeti'nde yapılacak olan «Avrupada barış, güvenlik, işbirliği ve sosyal ilerleme uğrunda savaş» konulu konferansın, Avrupada komünist hareketin güçlenmesi bakımından çok büyük bir önemi vardır.

TÜSTAV

Tehlikeli ve düşüncesizce bir politika

David Henin

İsrail Komünist Partisi Politbüro üyesi ve MK Sekreteri

Yakın-Doğu'daki Ekim Harbi üzerinden bir yıldan fazla bir zaman geçti. İsrail komünistleri ve memleketimizdeki barış taraftarları (Yahudiler ve Araplar), o zaman anlaşmazlıkta yeni bir patlamayı önleyebilecek reel olanakların varolduğuna inanıyorlardı. İsrail hükümeti bu olanakları kullanmış olsaydı, silâhlı çatışmadan kaçınılabilecek ve böylelikle İsrail halkı da, Arap ülkeleri halkları da bunca insan kaybına, acılara, büyük zararlara uğramıyacaklardı. Böyle bir tehlikenin varlığı ve ciddiyeti bugün de söz götürmez. Bundan ötürü, şimdi başlıca ödev, acı deneyin tahlil edilmesi, bölgemizde 1973 Ekim Harbi'nden daha ağır sonuçlar doğurabilecek tehlikeli olayların gelişmesini önlemek üzere, bu acı deneyden gereken derslerin alınmasıdır.

1973 Ekiminde İsrail yönetici çevreleri büyük bir yenilgiye uğradılar. Bunun nedenleri, yönetici çevrelerin 1967 Haziran Harbi'nden sonra izledikleri politikada gizleniyor.

ABD emperyalizmi tarafından yöneltilen ve desteklenen İsrail yöneticileri, inatla, körükörüne, düşüncesizce hareket ediyor ve şu amaçları güdüyorlardı:

- Mısır ve Suriye'deki anti-emperyalist rejimleri devirmek; Arap dünyasındaki ilerici süreçlere son vermek; Arap ulusal kurtuluş hareketini yenilgiye uğratmak ve bu suretle ABD'nin ve Amerikan petrol tekellerinin Arap Doğusunda sarsılmış olan mevzilerini yeniden güçlendirmek;
- Arap devletlerinin sosyalist topluluk ülkeleriyle ve her şeyden önce Sovyetler Birliği'yle ilişkilerini zayıflatmak;
- Arap Doğusunda kendi başarılarını ve Amerikan emperyalizminin başarılarını, Asya ve Afrikado ulusal kurtuluş hareketini zayıflatma amacıyla kullanmak.

Golda Meir-Moşe Dayan hükümetinin 1969 Martından 1973 Ekimine kadarki politikası, bu saydığımız amaçlara tıpatıp uygun olarak plânlaştırılıyor ve uygulanıyordu. Hükümet aynı zamanda işgal edilen Arap topraklarında tutunmaya ve askersel baskısını artırarak, Araplara kendi koşullarını dayatmaya çalışıyordu. Sağ «muhalafet'in (öncelikle gerici «Likud» blokunun) desteğine güvenen hükümet, anlaşmazlığın, BMT Güvenlik Konseyi'nin 242 sayılı kararı gereğince barışçıl yoldan politik

bir çözüme kavuşturulması olanağından yancızıyor, Filistin Arap halkının varlığını da, haklarını da tanımıyordu.

İsrail yöneticileri, altı yılı aşkın bir süre boyunca memlekette milliyetçi bir esirlik ve askersel tutku havası estirdiler. 1967 Haziran Harbindeki başarılarıyla başları dönen bu yöneticiler, Arap devletlerinin olanaklarını küçümsüyor ve buna karşılık kendi olanaklarını alabildiğine abartıyorlardı. Örneğin, İsrail'in artık Fransa ve İngiltere'yle boydaş bir devlet olduğu ve Araplarla yeni bir harp olursa, bunun altı günden fazla sürmeyeceğini ve İsrail'in kesin utkusuyla sona ereceği savlanıyordu. Süveyş Kanalı ve Golan Tepeleri, Arapların artık ayak basamayacakları savunma hatları olarak ilân ediliyordu.

Ne var ki, bölgemizin yaşadığı 1973–1974 olayları, bu milliyetçi, serüvenci ve nobran politikanın İsrail'in kendisi için ne kadar tehlikeli olduğunu, dünyada oluşma halindeki süreçleri, öncelikle uluslararası alanda emperyalizmin İsrail yönetici çevrelerini arkalaması zararına oluşan güçler oranındaki değişimleri hafife almanın ne büyük bir politik miyopluk olduğunu, Yakın-Doğuda Arap dünyasının politik, ekonomik ve askersel bakımdan güçlenmesinde beliren büyük ilerlemeyi küçümsemenin ne hazine bir bôbürlenme gafleti olduğunu gösterdi. İsrail hükümeti saldırı plânlarını kurarken, NATO üyesi büyük devletler arasından yalnız ABD'nin İsrail'i açıkça desteklediği 1973 Ekim Harbi sırasında daha da artarak olanca sertliğiyle su yüzüne çıkan emperyalistlerarası çelişkileri de dikkate almadı.

Olup bittiye getirme ve Arap topraklarını özümseme politikası, BMT Güvenlik Konseyi'nin 242 sayılı kararının yerine getirilmesini her araca başvurarak savsaklama denemeleri, İsrail halkının ulusal menfaatleriyle büsbütün çelişiyor, sadece Amerikan emperyalizminin ve Amerikan petrol tekellerinin hedeflerine ve çıkarlarına uygun düşüyordu. Bu politikanın uluslararası alanda İsrail'in izole olmasına yol açması kaçınılmazdı ve netekim İsrail tamamen izole duruma düştü. Yalnız 1973 Ekim Harbi arifesinde, bu savaş sırasında ve savaştan hemen sonra 30 kadar devlet İsrail'le diplomatik ilişkilerini kestiler.

Yöneticilerin düşüncesiz politikasının ceremesini halk çekiyor. 1973 Ekim Harbi sonucunda İsrail ordusu 10 bin ölü ve yaralı verdi. Harp memlekete 35 milyar İsrail lirasına mal oldu. Eski Maliye Bakanı P. Sapir, bir demecinde, bunu nesiller boyunca «oğullarımızın ve giderek torunlarımızın ödeyeceği»ni söyledi. 1974 yılında devletin dış borçları 6 milyar doları buldu, yani 1973 yılına kıyasla 2 milyar dolar arttı. Enflasyon başdöndürücü bir hızla artıyor: 1972–1973 mali yılı içinde fiyatlar % 26, 1973–1974 yılında da % 38 oranında yükseldi. Çalışma Bakanı'nın da itiraf ettiği üzere, memlekette bir işsizlik ocağı oluşuyor. Yöneticiler, ekonomik güçlüklerden kurtulmanın yolunu emekçilerin yaşama düzeyini

daha da düşürmede arıyorlar. 1974 Kasımında İsrail lirasının doğrudan doğruya % 43 oranında devalüe edilmesi (!), başlıca yiyecek maddeleri fiyatlarının iki ve giderek üç misli yükseltilmesi, hizmetlerin alabildiğine pahalılaşması bu çabanın, yani ekonomik güçlüklerden kurtulma yolu aramanın kanıtlarıdır. Ama bunun yanı sıra, yabancı ve yerli özel kumpanyaların gelirleri, azalmak şöyle dursun, mayalı hamur gibi durmadan kabarıyor. Zira ekonominin militarizasyonu politikası devam ediyor.

Eski Adalet Bakanı Y. Şapiro'nun deyimiyle, savaş ve sonuçları memlekette «deprem» benzeri süreçler yaratmış bulunuyor. Bunda da şaşılacak bir şey yoktur, çünkü İsrail yönetici zümresinin resmi politik hattına temel olan siyasal ve askersel görüşler iskambil kâğıdından köşk gibi yıkılıp gitmiştir. Ve Golda Meir-M. Dayan hükümeti birkaç aylık bir can-çekişmeden sonra işten elçmek zorunda kalmıştır (Nisan 1974).

Şimdi yasal bir soruyu haklı olarak ortaya koyabiliriz: İsrail yönetici çevreleri ve sağcı güçleri, 1973 Ekimindeki büyük yenilgilerden, bununla ilgili süreçlerin memleket içindeki gayet elverişsiz gelişmesinden ve memleketin uluslararası durumunun alabildiğine sarsılmasından ne gibi sonuçlar çıkarıyorlar? Bu soruya kesinlikle şu cevap verilebilir: Onların çıkardıkları «sonuçlar», Yakın-Doğuda barış ve güvenliği yeniden tehlikeye düşürmekte, İsrail halkı ile Arap halkları arasında barış içinde yan yana yaşama ve işbirliği yoluna set çekmektedir.

Ekim Harbi'nden hemen sonra, İsrail yönetici zümresi öç alma hazırlığına girişti. Kamuoyu hazırlamak, beyin yıkamak üzere hummalı bir eylem başladı. Bu eylemde, bütün dikkatler, hükümetin 1967 Haziranından sonraki politik hattının sakatlığı ve yöneticilerin sorumluluğu üzerinde değil, sadece «güvenlik bakımından işlenen hatalar» üzerinde yoğunlaştırılıyordu. Böylelikle de, halk yığınları ve özellikle gençlik şaşırtılmak, dış politika prensiplerinin doğru olduğu ve bu palitikanın böylece sürdürülmesi gerektiği kanıtlanmak isteniyordu.

Geniş toplumsal çevreler, İ. Rabin-Ş. Peres hükümetinin Araplarla anlaşmazlığı Cenevre Konferansı çerçevesinde barışçı görüşmelerle çözüme yolunu tutacağını ümit ediyordu. Bu çevreler, silâhlı güçleri karşılıklı olarak geri çekme anlaşmasının, öylesine arzu edilen barışa doğru bir adım olmasında ısrar ediyorlardı. Ama ümitleri boşa çıktı. Başbakan İ. Rabin, Knese'de (Mecliste) hükümetinin listesini okuduktan sonra, bunun hem eskiyi sürdürecektir, hem de değişimler getirecek bir hükümet olacağını söylemişti. Gerçekten de eskiyi sürdürme konusunda bu hükümet sözünü tuttu: İsrail bugün 5 Haziran 1967 sınırlarına çekilmeye yanaşmamakta, Filistin Arap halkının kendi ulusal devletini kurma hakkını inkâr etmekte, Filistin Kurtuluş Örgütü'nü (FKÖ) tanımamakta ve

(!) Bugün 1 dolar, 4,2 yerine 6 İsrail lirasıdır.

onunla görüşmelerde bulunmayı kabul etmemektedir.⁽²⁾ Komünist Partisinin parlamento grubu, yeni hükümetin bu tutumunun ne kadar tehlikeli olduğunu belirtmiş bulunuyor. Bu tutum tehlikelidir, çünkü 1973 Ekim Savaşı'na götüren eski politikayı miras olarak devraldığını gizlemiyen yeni hükümet, bunu pervasızca sürdürüyor. Kısacası, yönetici çevrelerin dış politika hattında gözle görülür nitelikte her hangi bir değişiklik yoktur.

Artık birkaç aydır yetkililer memlekette harp psikozunu fitilleyip tutuşturmaya çalışıyorlar. Bu kampanyaya hükümet üyeleri, özellikle Harp Bakanı Ş. Peres ve ordu yüksek komuta heyeti üyeleri aktif olarak katılıyorlar. Bu bakan Araplarla yeni harbin yaklaşmakta olduğunu söylüyor ve giderek somut vadeler bile belirliyor. Genelkurmay Başkanı M. Gur da aynen şöyle diyor: «Biz, hava kararacak olursa, önleyici bir savaşa başlama hakkımızı korumalıyız. Bu, bizim için, bütün dünya için önemlidir, düşmanlarımız için de önemlidir. Varsın, düşmanlarımız, belirli koşullar oluştuğu takdirde, bizim böyle bir olanağı kullanabileceğimizi bilsinler.»

Bugün hükümete yakın çevreler bile, onun politik hattının doğruluğundan şüphe ediyorlar. Netekim yarı-resmî «Davar» gazetesi bile, yeni bir harbin yakın olduğu hakkındaki demeçleri eleştirmekten kaçınamıyarak şunları yazdı: «Bu demeçler, bizim artık normal bir yaşam sürmiyeceğimizi, yarın yeniden savaşa gireceğimizi gösteriyor. Böyle konuşmalar, kimilerini «Ye, iç, keyfine bak, yarın nasıl olsa öleceksin» prensipiyle yaşamaya, kimilerini de hayal kırıklığına yöneltir.»

Resmî bildiri ve açıklamaların amacı, diyebiliriz ki, yapay olarak körüklenen «tehlike psikozu»yle moral etkenleri güçlendirmektir. Yöneticiler, memlekette Ekim Harbi'nden sonra halkı saran eziklik havasını ve geçirilen şoku gidermeye, hükümetin politikası konusunda sarsılan güveni (bu politikada hiç bir değişiklik yapmadan) canlandırmaya, dış ilişkiler alanında kuvvet gösterisi yapmaya, Arap devletlerine karşı kuvvet kullanma tehditlerinde bulunarak, onları görüşmelerde «daha yumuşak davranmak» zorunda bırakmaya çalışıyorlar. İsrail yöneticilerinin dilinde «daha yumuşak davranmak» da, anlaşmazlığın çözümünde onların koşullarının tartışmasız kabul edilmesi anlamına geliyor. Ş. Peres açıkça şöyle diyor: «Biz halka yeniden kendine güven, Araplara da bizden korku duygusu aşılamalıyız.»

İsrail ordusunun memleket içinde ve işgal edilmiş bölgelerde yaptığı

(2) Knese'nin 26 Kasım 1974 günlü oturumunda IKP Politbüro üyesi ve MK Sekreteri Tefvik Tubi de söz alarak yeni hükümetin kısa görüşlü politikasını suçladı. Tubi, eğer İsrail FKÖ'yle Cenevre'de görüşmelere yanaşmış ve bir Filistin Arap devletinin kurulmasını kabul etmiş olsaydı, bugün durum herhalde çok daha başkalaşmış olacaktı, dedi.

manevralar, daha önce şu veya bu nedenle ordudan terhis edilmiş olan kimselerin «gönüllü» adı altında askerî birliklere gönderilmeleri ve ekonominin geniş ölçüde askerleştirilmesi, hep aynı hedefe, hükümetin bir önleme ve korunma savaşına başlama tehditlerine destek olarak memlekette savaş psikozunu canlandırma hedefine yönelik tedbirlerdir. Maliye Bakanı İ. Rabinoviç'in fikrine göre, İsrail harp bütçesinin dünyada eşi yoktur. 1973–1974 mali yılında harp harcamaları (silâh satın-alma ödeneği olan 2 milyar dolar hariç) (1972–1973 yılında bu ödenek 700 milyondur), 9 milyar İsrail lirasını buluyordu. Bu miktar, devlet bütçesiyle öngörülen genel harcamalar tutarının hemen hemen yarısıdır (ABD'de bu oran % 30, FAC'de yaklaşık olarak % 20'dir). İ. Rabin, Vaşington'u ziyaretinde, Birleşik Amerikadan üç yıl boyunca (saldırı silâhları satınalmada kullanılmak üzere) yılda 1,5 milyar dolar kredi ricasında bulundu.

Bütün İsrail hükümetlerinin ve Siyonist hareketi yöneticilerinin öteden beri izledikleri politikanın yapıtaşı, daima Filistin Arap halkının varlığını ve ulusal haklarını inkâr etmek olmuştur ve olmaktadır. Filistinlilerin yasal isteklerinin yerine getirilmesini yalnız Komünist Partisi savunmuştur ve savunmaktadır. Bu parti her zaman şunu belirtmiştir: İsrail-Arap anlaşmazlığının çözümü, barışın, güvenliğin, İsrail'in haklarının, bu arada deniz trafik ve ulaştırma serbestliğinin sağlanması ve Arap devletleri tarafından bu konudaki boykotun kaldırılması, ancak Filistin Arap halkına kendi kaderine buyruk olma hakkı tanınması koşuluyla garanti altına alınabilir.

Hayat, İsrail yöneticilerinin Filistin sorunuyla ilgili resmi politik hattının, Yakın-Doğuda barış dâvasına, İsrail halkının ulusal menfaatlerine ciddi zararlar verdiğini ve bu halkın eşit haklı bir üye olarak bu bölge halkları ailesine katılmasına engel olduğunu gösteriyor.

İsrail'de artık sağduyu sahibi birçok yurttaş, Filistin Arap halkının haklarını sistematik olarak inkâr etmenin tehlikeli bir tutum olduğunu anlıyorlar. İsrail ordusunun, komşu Arap ülkelerine sığınmış ve yerleştirilmiş olan Filistin göçmenlerinin kamplarına karşı girdiği saldırılar, gitgide sıklaşan hava hücumları, aynı zamanda işgal bölgelerinin kendi halindeki ahalisine karşı yapılan polis baskıları da daha az tehlikeli değildir. Bu gibi eylemlerin, bazan İsrail sivil yurttaşlarına karşı misilleme kabilinden terörist hareketlere yol açtığı da bir gerçektir.

Filistin Direniş Hareketi (FDH) ve bu hareketi temsil eden Filistin Kurtuluş Örgütü (FKO)'nün ilerici eğilimlerinden doğan elverişli olanakların da iyi değerlendirilmesi ve kullanılması gerekiyor. Bugün, tektük ve izole aşırı grupların serüvenci aksiyonlarını FKO'nün kesinlikle suçladığını İsrail basını bile itiraf etmek zorunda kalıyor. Filistin Ulusal Konseyi'nin Cenevre Konferansı'na katılma konusundaki kararı (Konferansın, Filistin problemini ulusal bir problem olarak ele alması koşuluyla) şüpheli.

siz ki büyük bir ileri adımdır. Fakat İsrail hükümetinin Filistin sorunuyla ilgili görüş ve tutumu, Filistin Direniş Hareketinde olumlu süreçlere muhalefet eden elemanların değerine su taşımaktadır. Komünistlerin kanısınca, Kiriati-Şimon ve Maalot⁽³⁾ faciaları gibi olayları kesinlikle suçluyorlar, İsrail yurttaşlarının barış ve huzur içinde yaşamalarından yana olanlar, Filistin Arap halkının yasal haklarını çiğnemeye, Filistin göçmenlerinin kamplarına karşı gaddarlığıyla her namuslu yüreği sızlatan ve büyük bir öfke uyandıran bombardımanları onaylamaya devam eden hükümetin politikasına karşı cephe olmalıdırlar.

Dünyanın çoğu devletleri İsrail'in Filistin sorunuyla ilgili görüş ve tutumunu kabule yanaşmıyor, Yakın-Doğu bunalımının ancak Filistin Arap halkının yasal hakları tanındığı takdirde çözülebileceğini düşünüyorlar. 1974 Kasımı sonunda, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu, Filistin Araplarının yasal haklarını ezici bir çoğunlukla destekledi ve Filistin Arap halkının yasal temsilcisi olan FKO'ye, BMT'nde bir gözlemci bulundurma, Genel Kurul'un çalışmalarına ve uluslararası örgütlerin tertipledikleri bütün konferanslara katılma hakkı tanıyan bir statünün kabul edilmesini kararlaştırdı. Genel Kurul'da bu maddenin gündeme alınmasına bile karşı gelen sadece İsrail delegesi oldu. Böylelikle, İsrail, Yakın-Doğuda barışın tekrar sağlanması bakımından çok büyük önemi olan bir konuda tamamen izole duruma düştü.

Şu var ki, İsrail hükümeti yine bildiğini okumakta, yabancı toprakları özümsemede direnen saldırgan politik hattını ABD emperyalizmine dayanarak uygulamaya devam etmektedir. Bu hükümet, Arap dünyasında mevzilerini sağlamlaştırma çabasındaki ABD'nin, Arap anti-emperyalist hareketine karşı İsrail yönetici çevrelerini bundan böyle de «kamçı» olarak kullanmaya devam edeceğine belbağlıyor. Ve aynı zamanda, emperyalizmle yakınlaşmaya yatkınlık gösteren bazı Arap yönetici çevrelerini elde tutmak için Vaşington'un uyguladığı «yemleme» taktiğini benimsiyor. İ. Robin açıktan açığa «Önemli olan, Arap dünyasında ABD'nin mevzilerinin sağlamlaştırılmasıdır» diyor. Bizce, Amerika da, İsrail de bu hesaplarında yanılıyorlar. Zira, İsrail, eğer barışı, güvenliği ve egemenliğini sağlamak istiyorsa, buna yeniden ABD'nin kucağına düşmekle değil, Arap dünyasıyla iyi komşuluk ilişkileri kurup geliştirerek, sosyalist topluluk ülkeleriyle ve her şeyden önce Sovyetler Birliğiyle cökyanlı temasları canlandırmaya çalışarak ulaşabilir.

SSCB hükümeti Yakın-Doğu konusunda ilkesel bir politika, Leninci politika izliyor. Bu politika, bu bölgenin bütün halklarının ve bu arada İsrail halkının menfaatlerine uygundur. Sovyet hükümeti, bu halkların

(3) Filistin çeteleriyle İsrail askeri birlikleri arasında Kiriati-Şimon (Nisan 1974) ve Maalot (Mayıs 1974) köylerinde yapılan çarpışmalarda İsrail sivil yurttaşları da kurbanlar verdiler. Not. red.

bağımsız yaşama haklarını destekliyor, Filistin Araplarının çığneden haklarının canlandırılmasından yana ve İsrail'in Arap topraklarını işgal edip özümseme politikasına karşı olduğunu açıklıyor.

1967 Haziran Harbi'nden sonra, Sovyetler Birliği, bunalımın, Yakın-Doğuda bütün devletlerin ve halkların hakları güven altına alınacak, kanlı harplerin artık tekrarlanmayacağı bir sürekli barış sağlanacak biçimde, normal iyi komşuluk ilişkilerinin kurulmasına yardım edecek biçimde esaslı bir çözüme kavuşturulması için büyük çabalar harcadı. Sovyetler Birliği bu görüş ve tutumda direnmektedir.

Bunu İsrail yöneticileri de biliyorlar. Onlar, anti-sovyetik dolaplar çevirecek yerde, sorunun gerçekten politik çözümü yönünde çaba göstermiş olsalardı, SSCB'nin ve diğer sosyalist barışsever devletlerin, ortadaki bunalıma, BMT Genel Kurulu ve Güvenlik Konseyi'nin bilinen kararları temeli üzerinde ve aynı zamanda Cenevre Barış Konferansı çerçevesinde âdil bir çözüm bulma yönündeki çabalarını desteklemeleri gerekirdi. Böyle bir politika İsrail'i izole durumdan kurtarabilir ve bu devletin önünde Arap devletleriyle politik ve ekonomik işbirliği alanında geniş ufuklar açabilir, gerçekten barış ve güvenlik garantisi olabilirdi.

İsrail halkının gerçek ulusal menfaatleri işte böyle bir politik hattın benimsenmesini, bu yoldan yürünmesini gerektiriyor. İsrail'de toplumsal ve politik çevreler bunu gitgide daha açık kavramaya başlıyorlar.

1973 Ekim Harbi'nden sonra, memleketimizde, sözkonusu politikanın değiştirilmesinde, harplere son verilmesinde ve sürekli barış sağlanmasında direnen bir asker ve gençlik hareketi başladı ve yaygınlaştı. Gerçi olumsuz olaylar da eksik değildi: Aşırı sağcı «Likud» bloku, harpten sonra birçok yurttaşın şok geçirme durumundan yararlanarak, «ulusal birlik» hükümeti kurulması sloganını ileri süren bir demagoji kampanyası açtı. Ama bu kampanya kamuoyunun tepki ve direnişiyle karşılaştı. Ne yazık ki, «uyanış hareketi» de (askerlerin ve gençliğin aksiyonlarına bu adı veriyorduk) pek kayda değer sonuçlar vermedi. Bunun çeşitli nedenleri vardı.

Bir kere, yabancı toprakları işgal ve özümseme politikası yandaşlarının hepsi, geniş halk yığınlarının uyandırılması sürecini daha başlangıcında engellemek için süratle birleştiler. Bunlara, Ekim Harbi yenilgisinde şu veya bu biçimde sorumluluğu olanlar ve aynı zamanda statüko taktiğini tutanlar da katıldılar. Öte yandan, «uyanış hareketi»nin kendisi de, gerek tüm Arap-İsrail bunalımına, gerekse Filistin problemine çözüm getirebilecek açık ve kesin bir program ortaya koymadı. Bu hareket, sosyal ve politik bakımdan hiç de türdeş değildi. Yeterince örgütlü de değildi. Uzun sürmedi ve sönüp gitti.

Aynı dönemde memlekette şiddetli bir politik bunalım alıp yürüdü.

İktidar partileri arasında ve bunların kendi içinde anlaşmazlıklar keskinleşti. İktidardaki İşçi Partisinin saflarında başgösteren ateşli tartışma iç anlaşmazlıkların bir kanıtı oldu. «Toplum ve devlet problemlerini açıklama ideolojik grubu» (parti yönetimine bağlı bir grup) tarafından yakın geçmişte örgütlenen bir toplantıda, Arap devletleri ve Filistin Arap halkı konusundaki hükümet politikasının doğru olup olmadığı tartışıldı ve Yakın-Doğu bunalımının çözümüne ilişkin bazı gerçekçi görüşler ileri sürüldü. Bununla beraber, şunu da itiraf etmek gerekir ki, hükümetin politikasını eleştirenlerin çoğu, yabancı toprakları işgal ve özümseme görüş ve tutumundan hâlâ vazgeçmiş değildirlere.

Gerçekçi bir politik yol tutulmasını yeni bir savaşın önlenmesini ve barış sağlanmasını isteyen herkes, «ılımlı» dedikleri özümseme görüşlerinden yada Filistin Arap halkını Arap-İsrail anlaşmazlığının genel barışçı çözümü çerçevesinde kendi yazgısına buyrukluğ hakkında yoksun etme tutumundan vazgeçilmedikçe, resmi politikaya veya «Likud» bloğunun demagojisine karşı bir alternatif belirleyip ortaya koymanın olanacağı bulunamayacağını kavramalıdır.

Yönetici çevreler ve sağcı «muhalefet», BMT Genel Kurulu 29. dönem toplantısının Filistin sorunuyla ilgili kararlarını öfkeyle karşıladılar. Böylece, harpçi tutku yeniden depreşti, silâh şakırdatmalar yeniden başladı, en saldırgan ve gerici güçler temsilcilerinin gireceği bir «ulusal birlik» hükümetinin kurulması çağrılarını yine alıp yürüdü.

Komünist Partisine gelince, bu parti, BM Genel Kurulunun Filistin sorunuyla ilgili kararlarının, Yakın-Doğudaki anlaşmazlığın çözümü için bütün dünyada barış dâvasına önemli bir katkı olduğu kanısındadır.

Şimdiki aşamada başarılması gereken birincil ödev, barış isteyen bütün güçleri ve bu arada İşçi Partisinin hükümet koalisyonunu oluşturan partilerin gerçekçi düşünen güçlerini birleştirmek, İsraili Yakın-Doğu bunalımının barışçı ve adil çözümü yoluna çıkarmak üzere mücadeleyi geliştirmektir.

Partimiz, XVII. Kongremizin (Haziran 1972) İsrail'de yığınsal birbarış cephesi yaratılmasına ilişkin kararlarını kılavuz edinerek, memleketin bütün demokratik güçlerini yeni bir harp tehdidine karşı ve Yakın-Doğuda halkların barış içinde beraberliği uğrunda ortak mücadelede birleştirmek için aktif bir eylem göstermeyi bir yurtseverlik borcu ve enternasyonal ödev saymaktadır.

*Peru Cumhuriyeti Başkanı Huan Velasko Alvarado ve
Filistin Kurtuluş Örgütü Yürütme Kurulu Başkanı Yaser Arafat,
dergimizin sorularını yanıtlıyorlar*

Devrimci süreç, bağımsızlık ve uluslararası ilişkiler

Huan Velasko Alvarado

Soru. Şimdi bütün dünyanın dikkati, Peru'nun ekonomik bağımlılıktan kurtulması ve sosyal ilerleme yoluna koyulması için halk ve silâhlı güçler devrimci hükümeti tarafından gerçekleştirilen köklü dönüşümler üzerinde toplanmış bulunuyor. Bugün memleketinizde devrimci sürecin daha geniş ölçüde gelişmesini köstekliyen engeller nelerdir?

Yanıt. Peru'da devrimci sürecin gelişmesini güçleştiren engeller çeşitli niteliktedir. Ben bunların daha önemli olanlarını sayacağım.

Birincisi, devrimle son vermeye çalıştığımız geleneksel düzeni korumaya çabalyan belirli ekonomik ve politik çevrelerin çıkarlarıdır. Memleketimizde bugün de belirli bir ekonomik ve politik güce sahip olan ve bizi yine geçmişe döndürmek isteyen zümreler vardır. Karşı-devrimci güçler henüz ortadan kalkmış değildir.

İkincisi, eski topluma özgü tutucu görüşlerin, fikirlerin, yargıların, alışkanlıkların ve tutumların kalıntısıdır. Devrimimiz bunları değiştirme çabasıdadır. Bu çabalarımızda, memleket hayatının bütün alanlarında artık zamanını yaşamış körüner belirtiyle ve her şeyden önce devrimden önce Peru'da ağır basan oligarşik fikirler ve bireycilik ruhuyla karşı karşıya geliyoruz.

Üçüncüsü, uluslararası ekonomik egemenliğin güçleridir. Bunlar, Peru'yu yalıtıma, ulusal devrimimizin özünü soysuzlaştırmaya ve bunu dışarıdan ezmeye çalışmaktadırlar.

Dördüncüsü, geleneksel politik akımlar yöneticilerinin tutumudur. Bu tutum, politikayı eliter ve oligarşie özgü bir uğraş sayma görüşüne dayanır. Ve amacı bütün halkın katılımıyla toplumu yeniden kurmak olan devrimimizi reddeder. Bütün bu gruplar, politikayı iktidarda bulunan azınlığın tekeli altında tutmak isterler. Bizse, politikayı, emekçi halkın kendisi tarafından iktidarın gitgide daha demokratik ve geniş kapsamlı olarak gerçekleştirilmesi ve halkın bu maksatla toplumsal temel üzerinde başlıbaşı örgütlenmesi olarak anlıyoruz.

Beşincisi, bizim fikir ve yargılarımız gibi ilkesel, yeni ideolojik-politik

yargıları anlama yeteneği noksanlığıdır. Bu anlayışsızlık, birçokları arasında, giderek bizim devrimimizi tutan ve kendilerini bu devrimin içinde sayan kimseler arasında da görülüyor. Ne var ki, Peru devriminin yeni fikirleri yavaş yavaş kendine yol açmakta (bu başka türlü de olamaz), devrimi anlayan ve paylaşılan kimselerin sayısı günden güne çoğalmaktadır. Doğaldır ki, bu anlayışın bütünlenmesi zaman ister.

Altıncısı, bizim elbette kontrol edebilecek durumda olmadığımız dünya ölçüsündeki bunalımdan doğan ekonomik güçlüklerdir.

Soru. Devrimci hükümetinizin dış politikası ne gibi prensiplere dayanıyor? Sovyetler Birliğinin ve diğer sosyalist ülkelerin uyguladıkları uluslararası yumuşama politikasını nasıl buluyorsunuz? Sosyalist ülkelerle kültürel, diplomatik ve ticari ilişkileri geliştirmenin önemi hakkında bize neler söyleyebilirsiniz?

Yanıt. Devrimci hükümetin dış politikası esas itibarıyla Peru'nun uluslararası durum ve tutumunu belirlemede ulusal menfaatlere tam bir uygunlukla bağımsızlık ve erkinlik prensipi temeline dayanıyor. Bu her şeyden önce birbirinin işlerine karışmama prensibinin gözetimi anlamındadır. Ve bilindiği gibi, bunun iki yanı vardır: Biz başka ülkelerin işlerine karışmayız ve onların da bizim işlerimize karışmalarına göz yummayız. Bu prensip ekonomik, politik, ideolojik, askersel ve kültürel alanlarda uygulanır.

Biz uluslararası ilişkilerde gerginliğin azaltılması ve yumuşamanın sürekli olması için harcanan bütün çabaları olumlu buluyoruz. Bu yöndeki her çaba elbette Peru tarafından da sempatiyle karşılanıyor ve destekleniyor.

Peru, devrimci sürecin daha başlangıcından itibaren, bağımsız dış politikası gereğince, dünyanın çeşitli devletleriyle ve bu arada hükümetleri sosyalizm mevzilerinde yer alan devletlerle çokyanlı ilişkiler kurdu. Bu ülkelerle ilişkilerimiz şimdiye dek tamamiyle yeterli ve memnuniyet vericidir. Bu ilişkilerin gelecekte de böylece süreceği ve gelişeceği ümidindeyiz. Başka bir deyişle, Peru hükümeti bunlara çok büyük bir önem vermektedir.

Soru. Amerikalılar-arası sistemin çağdaş niteliği hakkında neler düşünüyorsunuz? Sizce, Latin Amerika ülkeleri ile Küba arasındaki ilişkiler nasıl düzenlenmelidir?

Yanıt. Sorunuzla değindiğiniz alanda, aynı zamanda uluslararası hayatın diğer alanlarında, Peru'nun durumu devrimimizin başından beri alabildiğine açıktır. Biz Amerikalılar-arası sistemde esaslı bir değişiklik yapılması gerektiği kanısındayız. Bu kanımızı çoktan beri açıkça ve resmen belirtiyoruz. Peru, bizim yarıküremiz ülkeleri arasındaki ilişkilerin, egemen

devletler arasında eşitlik ve başka ülkelerin içişlerine karışmazlık prensipine titizlikle bağlılık temeli üzerinde kurulmasından yanadır.

Doğal olarak, Küba'yla ilişkiler konusunda da bu böyledir. Küba da bir Lâtin Amerika ülkesidir. Biz bu memlekete karşı başka türlü davranılmasını haklı çıkarabilecek bir neden görmüyoruz. Lâtin Amerikada politik gerçeklik ve ideolojik panorama gayet çeşitli ve açıkça belirgin plüralist karakterlidir. Peru Lâtin Amerika gerçekliğinin bu çizgilerini elbette gözönüne alıyor. Plüralizmi tanımak, her ülkenin kendi öz ulusal politikasını belirleyip uygulama hakkını ve bunun başka ülkelerin politikasından ayrılmı olmasını kabul etmek demektir. Peru, kendi dış politikasının dayandığı temellere tamamiyle uygun olarak, bu prensipi savunmaktadır.

Halkın çiğnenen haklarını yeniden kazanma yolu

Yaser Arafat

Soru. Filistin problemini çözüme kavuşturma olanakları açısından bugün dünyada ve Yakın-Doğudaki durumu nasıl değerlendiriyorsunuz?

Yanıt. Bilindiği üzere, emperyalizm son yıllarda birçok büyük yenilgiye uğradı. Bu sayede yeryüzünün birçok kesiminde barış yeniden kuruldu. Uluslararası alanda güçler oranı sosyalizm yararına, ilerici, demokratik ve kurtuluş hareketleri yararına değişti.

Fakat Yakın-Doğudaki durum patlamalara gebe niteliğini koruyor, dünya barışını tehdiye devam ediyor. Gerginliğin başlıca kaynağı, dünyamızın bu önemli bölgesinde sönmek bilmez bir saldırı ocağı olan İsrail'dir.

İsrail, Arap devletlerinin sınırları önünde emperyalizmin ileri karakoludur. ABD onu dört elle destekliyor ve durmadan kışkırtıyor. ABD emperyalizmi Yakın-Doğuyla ilgili plânlarında İsrail'in saldırgan siyonist yönetici zümresine dayanıyor. İsrail yöneticileri, ülkeyi, Amerikan petrol tekellerinin çıkarlarını ve sermaye yatırımlarını savunan güvenilir bir bekçiye, Arap halklarının ulusal kurtuluş hareketine karşıkoyma, onların politik ve ekonomik bağımsızlığını sarsma ödevini yükümlenmiş bir jandarmaya çevirmişlerdir.

Bizim yurdumuza, Filistine karşı, siyonizm daima bir işgalci ve sömürgeci olarak hareket etmiştir. İsrail yöneticileri, Filistin Arap halkını kendi ulusal topraklarından yoksun ettiler, bu halkın büyük çoğunluğunu göçmen haline getirdiler, yerlerinde kalanları da kanundışı saymaya başladılar. İsrail, Mısır'ın kendi ulusal topraklarının ve doğal kaynaklarının tümü üzerinde egemenliğini pekiştirmesine engel olmak için, 1956'da eski sömürgeciliğin (Büyük Britanya, Fransa) giriştiği üçlü saldırıya aktif olarak katıldı. Amacı Arap yurtsever ve ilerici rejimlerinin köklü sosyal ve ekonomik dönüşümler yolundan gelişmesini engellemek, halklarımız üzerinde emperyalizmin egemenliğini yeniden kurmak olan 1967 Haziran saldırısı sırasında da İsrail aynı emperyalist rolü oynadı. Arap ulusal kurtuluş hareketinin Sovyetler Birliğiyle çokyanlı ilişkilerin ve dostluğun güçlendirilmesi sayesinde politik ve ekonomik alanlarda büyük başarılarla ulaştığını gören emperyalizm ve siyonizm 1967 Haziran saldırısı hazırlığına çok daha önceden başladılar.

1967 Haziran saldırısından sonraki yedi yıl boyunca, İsrail siyonist yönetimi dünya kamuoyuna karşı açık ve pervasız bir kışkırtı gösterisinden

geri durmadı. Örneğin, BMT Genel Kurulu, İsrail siyonistlerinin işgal ettikleri bölgelerde yaptıkları hukuki statü değişikliklerini tanımadı. Ama İsrail BMT'nin görüş ve kararını hiçe saydı ve Kudüs Arap kesimi ile Golan Tepeleri kesimini kendi topraklarına kattı, özümsemi. Ürdün ırmağını ve Süveyş Kanalı'nı İsrail hiç bir baskı altında terketmeyeceği «güvenlik sınırları» olarak benimsiyordu. İsrail yönetici zümresi, Filistin Arap halkının reel varlığını inkâr ediyor, onun ulusal haklarını tanımamakta direniyor. Ve İsrail bütün bu tutumunda ABD emperyalizminin tam ve kesin desteğine dayanıyor.

Bu durumda, İsrail'in saldırgan emperyalist politikasıyla karşı karşıya gelen Araplar ve her şeyden önce Filistin Arap halkı, gayet doğal ve mantıklı olarak, kendi varlığını, hayatını savunmak üzere silâha sarıldı. Siyonist hareketin ırkçı niteliği, sömürgeci ve yayılcı emelleri, emperyalistlerin stratejik hedefleriyle organik olarak birleşmesi, Arapları artık buna karşı olanca güçleriyle ve her araca başvurarak savaşmaktan başka çare kalmadığı kanısına vardırı.

Daha 1948'de başlayan ve amacı Filistin halkını kendi öz topraklarından koğmak olan saldırının ilk saatlerinden itibaren, halkımız işgalcilere karşı savaşa girişti ve bu savaş o zamandan beri bir gün bile kesilmedi. Kesinlikle söyleyebilirim ki, bir avuç yardımcının dışında, Filistin Arap halkının bütün sınıf ve sosyal katları bu savaşta birleştiler. Düşmana karşı direniş büyüyor, dönüşsüz bir nitelik alıyordu. 1965 yılı Filistin Araplarının kurtuluş hareketinde bir aşama oldu. Halkımız, önünde, yasal ulusal haklarını yeniden elde etmesi için bütün diğer yolların kapalı olduğuna inandıktan sonra, bu amaca ulaşmak üzere aktif ve örgütlü silâhlı savaşını iyice geliştirip yaygınlaştırdı.

1973 Ekiminde İsrail saldırgan ve dikkatli politikasının kendisine ne kadar pahalıya malolacağını anladı. Kurtuluşçu Ekim Harbi, onun yenilmezliği efsanesini tuzla buz etti. Ekim Harbi'ndeki zafere, Sovyetler Birliğinin Mısır'a ve Suriye'ye gösterdiği çokyanlı ve kesin destek sayesinde ulaşıldı. Yakın-Doğuda güçler dengesi değişti. İsrail yöneticilerinin işgal ettikleri Arap topraklarında sürgit tutunmayı, bizim bölgemizde siyonizmin egemenliğini pekiştirmeyi öngören çılgınca plânları suya düşürüldü. Bu da emperyalist stratejiye indirilen ağır bir darbe oldu, çünkü İsrail'in ve siyonizmin yenilgisi, bir bakıma ABD emperyalizminin de yenilgisi demektir.

Ekim Harbi, şimdiki aşamada, Arap ulusunun, işgal altına düşmüş bütün topraklardan İsrail silâhlı birliklerinin çekilmesi ve Filistin Arap halkının yasal ulusal haklarının garantilenmesi gibi iki önemli amacının gerçekleştirilmesi için objektif bir olanak yarattı. Filistin devrimi, bütün gücü ve araçlarıyla, Mısır ve Suriye orduları ve diğer Arap devletleri silâhlı birlikleriyle omuz omuza bu savaşa katıldı. Biz bu savaşın askersel ve

politik sonuçlarını aynı zamanda Filistin halkının en yakın ve stratejik sorunlarının gerçekleştirilmesine yol açan kendi büyük utkumuz sayıyoruz.

Soru. Yakın-Doğudaki durumda 1973 Ekim Harbi sonucunda oluşan değişimler, besbelli ki, Filistin direniş hareketinin hedef ve ödevlerine de yansımış bulunuyor. Biraz bundan da söz eder misiniz?

Yanıt. Doğal olarak, 1973 Ekiminde ulaşılan başarılar ve aynı zamanda bu başarılardan doğan yeni realite ve olanaklar devrimin taktik ve stratejisine de yansdı.

Filistin Ulusal Konseyi, savaşın sonuçları üzerindeki objektif tahlillere dayanarak, XII. dönem toplantısında (Haziran 1974) devrimimiz için aşamalı bir politik program kabul etti. Bu programda, İsrail işgalinden ⁽¹⁾ kurtarıldıktan sonra ulusal topraklar üzerinde Filistin halkının kendi ulusal egemenliğinin kurulması ve bu suretle Ekim Savaşı'nın ikinci hedefinin gerçekleştirilmesi gerekliliği kesinlikle belirtildi. Program bütün Arap ülkelerini savaşa devam etmeye çağırıyor. Zira bölgemiz halkları için, her birinin ilerici güçleri için, işgal edilmiş bölgelerden düşmanın kovulması ile Filistin halkının ulusal haklarının canlandırılması arasında organik bir bağıntı vardır. Programda, emperyalizmin, siyonizmin ve Arap gericiliğinin, işgal altındaki şu veya bu kesimden İsrail'in silâhlı birliklerini çekmeye yanaşması karşılığında halkımızın yaşamsal menfaatlerini feda etmek niyetiyle kurduğu plânların suya düşürülmesi gerekliliği de önemle belirtiliyor.

Program, gerek Yakın-Doğuda, gerekse uluslararası alanda değişime uğrayan güçlerin yeralımını gözönüne alıyor. Ve her şeyden önce, içinde bulunduğumuz aşamanın doğru olarak, bilimselliklerle anlaşılmasına, ortadaki olumlu etkenlerin Filistin halkı yararına isabetle kullanılması gerekliliğinin kavranmasına dayanıyor. İlk defadır ki, halkımız, yurt topraklarının bir bölümü üzerinde tam ulusal egemenliği gerçekleştirme, burada, BM Tüzük ve kararları gereğince yasal haklarını yeniden elde etme mücadelesine devam etmek üzere sağlam bir temel yaratma olanağına kavuşmuş bulunuyor.

Filistin devrimcileri, bu politik programın hedeflerini gerçekleştirmenin, İsrail siyonist yönetiminin son çabayla direniş koşullarında Filistin Arap halkının çok gergin ve çetin bir savaşı göze almasını gerektirdiğini pekâlâ biliyorlar. Biz Arap cephesinde birliğin zayıflamasına yer vermemeye çalışıyoruz. Çünkü yekpâre bir birlik noksanlığı, şimdiye dek emperyalizme defalarca fırsat vermiş, Arap ülkeleri üzerindeki egemenliğini güçlendirmek suretiyle devrimimizi izole etmek ve arka arkaya vurmak üzere Filis-

(1) Arap basınında bununla ilgili olarak Gazza bölgesi ve Ürdün ırmağının batı yakası sözkonusu ediliyor. Not. red.

tin halkının haklarını çiğniyecek eylemlere geçmesini kolaylaştırmış bulunuyor.

Soru. Filistin Ulusal Konseyi tarafından kabul edilen programın gerçekleştirilmesine yardım etmesi gereken ana etken ve koşullar sizce neler olabilir?

Yanıt. Ulusal Konsey, politik programdan başka, bunun tamomiyle hayata geçirilmesi için ardıcıl olarak alınması gerekli tedbirleri de belirledi. Bunları şöyle özetliyebiliriz:

Gerek işgal edilmiş yurt topraklarında, gerekse bunun dışında, Filistin halkının birliğini bundan böyle de güçlendirmek, politik program ödevleri etrafında halk yığınlarını seferber etmek ve bir bayrak altında toplamak bizim için yaşamsal bir zorunluktur. Yine programda saptandığı üzere, Filistin halkının esas yöneticisi ve biricik yasal temsilcisi Filistin Kurtuluş Örgütü (FKO)'dür. FKO'nde yeni bir yönetim kurulu seçimi yapılmış ve bu kurul ulusal politik programı gerçekleştirmekle görevlendirilmiştir.

Politik programımız gerçekçi niteliktedir. Çünkü güçlü bir yurtseverlik hareketi temeline dayanmaktadır. Devrimin yönetimi artık mücadeleyi bundan böyle de güçlendirme, yeni biçim ve metotlarla genişletip zenginleştirme taktiğini de işlemiş bulunuyor. Taktiğimiz, savaşım yetenek ve etkinliğimizi her gün ve her saat artırmak ve bu suretle yığınlar arasında devrimin mevzilerini güçlendirmek, programın ortaya koyduğu ulusal ödevler etrafında halkın kenetli topluluğunu sağlamlaştırmaktır, düşmana ve Arap gericiliğinin ajanlarına halkımızın birliğini bozma ve onu devrimden yalıtmaya olanağı vermemektir.

Devrimimiz, Arap gericiliğinin yurdumuzu hedef tutan plânlarına karşı daima mücadele etmiştir ve ediyor. İlk başarı 1973 Ekiminde sağlandı: Arap dünyasında Ürdün rejimi izole edildi ve bu rejimin halkımızın her hangi bir bölümünü temsil ettiği yolundaki savları çürütüldü. Arap ülkeleri devlet ve hükümet yönetmenlerinin Cezayir Konferansı (Kasım 1973), Filistin halkının biricik yasal temsilcisi ve yürütülen mücadelenin her aşamasında bu halkın hak ve ödevlerini belirleyebilecek biricik güç olarak Filistin Kurtuluş Örgütü'nü tanıdı. Ve emperyalizmin, Arap gerici çevrelerinin Cezayir Konferansında alınan bu kararı baltalama ve sorunu kendilerine göre, emperyalistçe çözmek için zemin hazırlama çabalarına karşın, çoğu Arap devletleri iktidar ve toplum çevrelerinin dirençli tutumu bu gibi yeltenişlerin sökmeyeceğini en inandırıcı biçimde gösterdi. İkinci konferansın, yani 1974 Şubatında Lahor'da (Pakistan) yapılan İslâm Ülkeleri Devlet ve Hükümet Yönetmenleri Konferansı da, Cezayir Konferansı'nda kabul edilene benzer bir karar aldı.

1974 Ekiminde yapılan Rabat Konferansı'nda ise, Arap ülkeleri devlet

ve hükümet yöneticileri, FKO'nun Filistin halkının biricik ve yasal temsilcisi olarak kabul edilmesini, Filistin Arap halkına kendi yazgısına buyruk olma ve İsrail'in elinden kurtarılan Filistin kesiminde bir ulusal devlet kurma hakkının tanınmasını oybirliğiyle (Ürdün Kralı da dahil) onayladılar.

BMT Genel Kurulu'nun 1974 güzünde aldığı kararların Filistin devrimi için özel bir önemi vardır. Eylülde, Genel Kurul, 25 yıldan beri ilk defa olarak Filistin problemini (evvelce olduğu gibi «İsrail-Arap anlaşmazlığı» değil, «göçmenler problemi» de değil) gündemine aldı. Daha sonra da, Filistin Kurtuluş Örgütü'nü bu toplantı dönemi çalışmalarına katılmaya ve kendi görüşünü açıklamaya çağırırdı.

Biz 22 Kasımı Filistin Arap halkı için tarihsel bir gün sayıyoruz. O gün, BM Genel Kurulu, ezici bir çoğunlukla, Filistin Arap halkının siyonist işgalciler tarafından çiğnenen haklarını destekliyi kararlar aldı. Kabul edilen karar suretinde, halkımızın kendi özyurduna dönme hakkı, dışarıdan karışılmadan kendi yazgısına buyruk olma, ulusal bağımsızlık ve egemenlik hakkı, bu söz götürmez hakları sözkonusu ediliyor. Ve Filistin Araplarının, BMT hedef ve prensiplerine uygun olarak, her araçla bütün emel ve özlemlerini gerçekleştirme hakkı da tanınıyor. Genel Kurul, BMT Genel Sekreterine Filistin Kurtuluş Örgütü'yle temasa geçmesini önermiş ve aynı zamanda Genel Kurul çalışmalarına ve uluslararası örgütlerce tertiplenecek bütün konferanslara katılma hakkı ile bu örgüte BMT'nda daimi gözlemci bulundurma statüsü tanınmasını kararlaştırmış bulunuyor.

Uluslararası açıdan, Filistin devrimi dünya ulusal kurtuluş hareketinin ayrılmaz bir parçasıdır. Biz sosyalist ülkeler topluluğuyla, ilerilik ve demokrasi güçleriyle temasları güçlendirmek üzere ardıcıl ve ciddi çabalar harcama gereğinin yaşamsal bir zorunluk olduğunu tam bir açıklıkla anlıyoruz.

Soru. Bugün bütün dünya İsrail'in Filistin direniş hareketine karşı arası kesilmez askersel saldırılarda bulunduğuna tanık oluyor. İşgal bölgelerinde bu savaş nasıl geliyor?

Yanıt. İşgal kesiminde 1965'ten beri sistematik bir nitelik alan silâhlı direniş aksiyonlarından ve savaş birliklerinin eylemlerinden başka, bir yandan geniş bir yığın hareketi de (grevler, protesto eylemleri, gösteriler, ayaklanmalar) geliyor. Okullar kapatılıyor, öğretmenler ve avukatlar grev yapıyorlardı. 1967 Haziran Harbi'nden sonra, yedi yıl boyunca, Filistinli avukatlar, işgalciler tarafından kurulan mahkemelerde yargılamalara katılmaya yanaşmadılar ve böylece işgali tanımadıklarını, işgale karşı direndiklerini ve direneceklerini göstermiş oldular. Sivil halkın yığın-sal aksiyonları silâhlı birliklerin eylemleri için elverişli bir hava yaratıyor ve bu da bir yandan direnişin bütün işgal bölgelerine yayılmasına yardım

ediyordu. Böylece, Filistin Arap halkının çoğu kısmının direnişe katıldığı görülüyordu.

1965'ten beri geçen 10 yıl içinde, devrimimiz çok büyük ve zengin bir deney edindi. 1973 Ağustosunda (FKO Tüzüğüne ve Filistin Ulusal Konseyi'nin nice kararlarına tam bir uygunlukla) işgal bölgesinde Filistin Ulusal Cephesi'nin kurulmasıyla, savaş artık daha geniş ve daha çeşitli bir nitelik kazandı. Bu cephe, Filistin Kurtuluş Örgütü'nün ayrılmaz bir parçasıdır. Memleket içinde bu cepheye bütün yurtsever ve ilerici güçler, Filistin direnişinin bütün birlikleri giriyorlar. Savaş aksiyonlarına ara vermiyen bu cephe, işgal boyunduruğu altında inlemekte olan halkımızın savaşını yeni bir düzeye çıkarıyor. Yakın geçmişte, Filistin sorununun BMT'nda görüşülmesi sırasında, işgal bölgelerinde bütün boyutlarda geliştirilen yığinsal hareketin güçlü yükselişi bunun parlak bir kanıtı oldu.

Bu durum karşısında düşman baskılarını artırdı. İsrail askersel çevreleri artık Nazi biçimi teröre geçiyorlar. Buna birkaç örnek vereyim: Ürdün ırmağı batısında ve Gazza bölgesinde Filistinlilerin yıkılan ve yerle bir edilen evlerinin sayısı, birincisinde 8 bin, ikincisinde 11 bin olmak üzere, 19 bini buluyor. Tutuklanan ve esir alınanların sayısı da 18 bin kadardır. ⁽²⁾ Hapislere atılanlara korkunç işkenceler yapılıyor. Birçokları öldüler, diğerlerini de aynı yazgı bekliyor. ⁽³⁾ Düşman, direnişe katılan binlerce yurttaşı çeşitli bahaneler altında memleketten çıkardı. İsrail askersel çevrelerinin halkımıza karşı bir jenosid (halk kırımı) işlemi yaptığını, varlığımızın kökünü kazımak gibi bir kıyıcılığa giriştiğini herkes biliyor.

Dayatılan savaş durumuna karşın, halkımızın imrenmeye değer metanet örnekleri verdiğini, devrimci bilincini durmadan yükselttiğini, yığın hareketini ve silâhlı direnişi mütemadiyen genişlettiğini övünçle söyleyebiliriz.

Filistin Arap halkına karşı, onun ulusal topraklarına sahip olma hakkına karşı girişilen komploları kesinlikle başarısızlığa uğratabilmek için, yalnız Filistinlilerin değil, dünyada güvenlik, adalet ve işbirliği uğrunda savaşan bütün namuslu ve ilerici insanların ağır, sebatlı ve sürekli bir savaş yürütmeleri gerekmektedir. Filistin halkı düşmanın plânlarını başarısızlığa uğratabilir. Bunun için yığinsal hareket ve silâhlı direniş eylemlerini durmadan güçlendirmesi, direniş metot ve biçimlerini duruma ve gereksemelere göre çeşitlendirmesi zorunludur. Askersel, politik ve diplomatik mücadelenin doğru olarak bağdaştırılması da önemli bir gerek-

⁽²⁾ İsrail'in eski Harp Bakanı Moşe Dayan, 1973 Ekim Harbinden önce İsrail zindanlarında 23 bin Arap (yüzlercesi kadın) bulunduğunu itiraf ediyordu.

⁽³⁾ BMT İnsan Hakları Komisyonu İsrail yöneticilerinin baskı ve terör eylemlerini incelemek üzere bir özel komisyon kurdu ve kendi resmi raporunda İsrail zindanlarındaki durumu, tutuklu ve hükümlülere yapılan gaddarlıkları şiddetle yedi.

samedir ve böyle bir uyum sağlanması halk hareketinde daha güçlü bir yükselişe olanak verecektir. Yükselen halk hareketi de, Yakın-Doğudaki güçlerin yeralımında daha ileri değişimlerin oluşması üzerinde gitgide artan bir etki yapacaktır.

Soru. Filistinlilerin haklı dâvasını destekliyenlerin sayısı günden güne çoğalıyor. Sizce, Filistin direniş hareketiyle uluslararası dayanışmanın önemi nedir?

Yanıt. Arap dünyasında, İsrail'e karşı direnişin yanı sıra, Filistin devrimine olan ilişki, üzerinde politik güçlerin ve kamuoyunun kutuplaşmakta olduğu problemlerden biridir. 1972 Kasımında Filistin devrimine yardımcı ve destek olmak üzere bir Arap Halk Cephesi'nin kurulmuş olması, bizim dâvamızın büyük bir otoriteye sahip olduğunu kanıtlamaktadır. Bu cepheye, Arap devletleri toplumsal çevrelerinde büyük etkileri olan 43 politik parti girmektedirler. Cephe, devrimimizin programını kesinlikle desteklemekte, emperyalizmin, siyonizmin ve gericiğin plânlarına karşı etkin bir direniş gösterilmesinin yararına olarak devrimimizin daha da güçlenmesine büyük bir katkıda bulunmaktadır. Filistin Arap halkı, kardeş Arap halklarına, dost ilerici güçlere dayanmaktadır.

Filistin kurtuluş hareketi sosyalist ülkelerle ilişkiler kurdu ve bunları ardıcıl çabalarla geliştiriyor. Filistin Arap halkının yasal haklarını canlandırmak üzere silâhlı savaş hareketinin yaygınlaştığı 1965 yılından sonra, bu ilişkiler süreci özellikle hızlandı. Bizim bu ilişkilerimiz ilkesel bir temele dayanıyor. Bu temel emperyalizme karşı ortak savaştır, karşılıklı anlayıştır ve aynı zamanda Filistin devriminin savaştan ilerici karakteridir. Aramızdaki işbirliği ve temaslar, Filistin halkının selâmeti adına, kurtuluş ve ilerilik genel dâvası yararına gelişiyor. Bu da devrimin mevzilerini güçlendiriyor ve ortadaki anlaşmazlığı siyonist düşman ile Arap devletleri arasında Filistin halkının ulusal hakları ve Arap-Sovyet dostluğu zararına tekyanlı bir çözüme bağlamak için direkt görüşmeler dayatmayı amaçlıyan emperyalizmin manevra alanını iyice daraltıyor. Bizim ilişkilerimiz yapıcı, amaca yönelik ve bilinçli bir karakter taşıyor. Bunların ayırdedici vasfı samimi dostluk ve savaş arkadaşlığı ruhudur. Zaman bu ilişkileri çelikleştirdi ve daha da sağlamlaştırdı.

Şunu da önemle belirtmek isterim ki, sosyalizmle ilişkilerimizin derinleşmesi birçok düzeyde kendini gösteriyor. Bu ilişkilerin derinleşmesinde, başlıca boy hedefi yalnız Filistin devrimi ve Filistin halkı değil, aynı zamanda bütün Arap Doğusu yurtsever ve ilerici güçleri olan plân ve manevraları başarısızlığa uğratmayı amaçlıyan işbirliği önemli bir rol oynuyor. Birçok ahvalde bu işbirliği devrimimizi nice tehlikelerden kurtarmış, devrimimiz üzerindeki baskıları hafifletmiş bulunuyor.

Kendi deneyimiz ve aynı zamanda savaş halindeki diğer halkların de-

neyi şunu gösteriyor: Emperyalizmle kesin ve ciddi olarak savaşmak isteyenler, sosyalizmle ve her şeyden önce Sovyetler Birliğiyle işbirliğini güçlendirmeli ve geliştirmelidirler. Yakın geçmişte SSCB'ne ve aynı zamanda Bulgaristana, Polonyaya, ADC'ye, Macaristana, Yugoslavyaya yaptığımız ziyaretler bunun en inandırıcı kanıtıdır.

Bir FKÖ heyetinin 1974 Kasımı sonunda Moskova'ya yaptığı ziyareti özellikle belirtmek yerinde olur. Bu Sovyet-Filistin görüşmeleri yüksek düzeyde geçti. Heyetimiz, SBKP MK Politbüro üyesi ve SSCB Bakanlar Kurulu Başkanı A. N. Kosigin tarafından kabul edildi. Filistin Arap halkı adına, heyetimiz, Filistin probleminin ve Yakın-Doğu anlaşmazlığının çözümü yolundaki ilkesel ve olumlu tutumundan ötürü, aynı zamanda Arap ülkelerine ve halklarına emperyalizme karşı, siyonizme ve saldırıya karşı, ulusal bağımsızlık, barış ve sosyal ilerleme uğrunda yürüttükleri savaşta gösterdiği çıkar gözetmez, etkin ve sürekli yardımlardan ötürü Sovyetler Birliğine derin şükranlarını bildirdi.

Görüşmelerde, Sovyet yetkilileri de, Filistin Arap halkının yasal hakları için, bu arada onun hiç bir suretle engellenemez hakkı, yani yurduna dönüş hakkı için, kendi yazgısına buyruk olma, kendi ulusal ocağını kurma ve giderek kendi devletini meydana getirme hakkı için yürütmekte olduğu savaşı desteklediklerini ve destekleyeceklerini bildirdiler. Moskova'da bir FKÖ temsilciliği açılması kararlaştırıldı.

Filistin devrimcileri, Arapların bütün ulusal kurtuluş hareketi birlikleri ile Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist devletler arasında dostluğu güçlendirmenin, işgal altındaki Arap topraklarının kurtarılması ve Filistin Arap halkının yasal ulusal haklarının güven altına alınması için zorunlu koşul olduğuna kuvvetle inanıyorlar.

Bizim askersel, insancıl ve samimi ilişkilerimizin perspektifleri, çağdaş insanın bırıışıl ve güven dolu bir hayat, sosyal adaletin egemen olacağı bir hayat özlemleri kadar, her türlü ulusal ezgiden azat olarak yaşama emelleri kadar geniştir. Bütün bu hedefler ancak emperyalizmin, siyonizmin ve ırkçılığın bütün belirtileri ortadan kaldırılarak, tüm insanlığın ilerliği adına, insanoğlunun selâmeti için gerçek devrimci güçler arasında sıkı bir dayanışma temeli üzerinde gerçekleştirilebilir.

Soru. Lütfen, Filistin direniş hareketi saflarında birliği güçlendirme sürecinin nasıl geliştiğinden de söz edermisiniz?

Yanıt. Emperyalizmle savaşta her halkın üstün gelmesinin sonuç belirleyici etkenlerinden biri, bütün yurtsever ve ilerici güçler arasında güçlü ve yekpâre bir cephe içinde gereken birliğin yaratılmış olmasıdır. Ancak böyle bir cephe halk yığınlarını biraraya getirebilir, zafere ulaşacak bir anti-emperyalist savaş için örgütlenme ve seferber etmeyi başarabilir. Bundan ötürü, devrimin temeltaşı değerindeki prensiplerinden biri ulusal

birliktir. Halkımıza da yürüttüğü savaşta utkuyu ancak böyle bir birlik garanti edebilir.

Devrimin yönetici güçleri, sözkonusu ulusal birliğin demokratik temeller üzerinde kurulması gerektiği kanısındadırlar. Bu temeller FKÖ düzeyinde bundan böyle de sağlamlaştırılmalıdır. Ve işte bundan ötürü;

FKÖ yığınsal bir yurtseverler örgütüdür; bu örgüt içinde bütün ulusal birlikler ve güçler bir tekcephe halinde birleşmektedirler;

Örgütün kapıları kapalı değildir; onu hiç bir ayrı birlik veya birlikler tekel altına almış değildir; tam tersine, bu kapılar İsrail işgaline karşı savaşı ve FKÖ politik programını benimsiyen bütün yurtseverlere açıktır;

Devrim, bütün ulusal güçlerin ve birliklerin yüksek katlarda, yani FKÖ Yürütme Komitesi ve Merkez Konseyi'nden Filistin Ulusal Konseyi'ne kadar her basamakta temsil edilme hakkını korumaktadır.

Demokratizmin çerçevesi, her devrimci birliğin kendi örgütsel ve ideolojik bağımsızlığını korumasına olanak veriyor. Fakat yürüttükleri savaşta, bu birlikler, ortak eylem programını kılavuz ediniyorlar. Hazırlanmasına ve görüşülüp kabul edilmesine katıldıkları program onaylanıp kesinleştikten sonra, bunu hayata geçirme işi artık her devrimci birlik için zorunludur. Program gereğince karar almak ise, Filistin yüksek yasama organı olan Ulusal Konsey'in hakkıdır, onun ayrıcalığıdır. Şunu da belirtelim ki, ayrıksız olarak bütün Filistin ulusal güçlerinin genel temsilciliğini Arap dünyasında ve uluslararası alanda tamamiyle FKÖ üzerine almakta ve bununla ilgili olarak rastlanılan güçlükleri giderme ödevlerini de bu örgüt yerine getirmektedir.

Silâhlı savaşın başından beri, Filistinlilerin savaş birlikleri, demokratik prensipler üzerinde saflarını sıklaştırmaya, ulusal kurtuluş hareketine ciddi zararlar verdiği defalarca görülmüş olan uzlaşmaz çelişkili anlaşmazlıklara yolvermemeye çalışmışlardır. Demokratik prensipler bizim birliğimizin güçlendirilmesine hizmet etmelidir.

Deney, bize, bütün yurtseverleri ve devrimcileri sınıksız saf tutmuş bir cephede, somut ve açık hedefler içeren program etrafında birleştirmenin, savaş daha ileri doğru geliştirme, işgal bölgelerinde ve bu bölgeler dışında halk yığınlarının en geniş katlarını bu savaşa çekme garantisi olduğunu öğretmektedir.

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın Macaristan Sosyalist İşçi Partisinin XI. Kongresinde yaptığı konuşma

Sayın yoldaşlar!

Türkiye Komünist Partisi ve bütün Türkiye komünistleri adına Kongrenizi, bu yüksek forumu candan selâmlarız. Partimize, böylesi bir foruma katılma olanağını sağlayan Macaristan Sosyalist İşçi Partisi Merkez Komitesine en derin saygılarımızı sunarız. Bu, komünist kardeşliğin, proleter enternasyonalizmi bağlaşıklığının somut bir örneğidir. Bizim için bu bir onur, bir güç kaynağıdır.

Partiniz, Macar komünistleri çok çetin ve uzun bir savaş yolu geçmiştir. Faşist Horti rejimini, Hitlercilerin azgın salgın yıllarını yaşamıştır. Komünist dayanışmanın, Leninci bağlaşıklığın ne olduğunu çok iyi bilirsiniz. Türk-Macar komünistleri arasında eski bağlar vardır. Bu ilişkiler 1919 yıllarına kadar gider. O zaman Macaristan'da sosyalist devrime katılan Türk işçilerinden kimileri, 1920'de, TKP'ni kuran militanlar arasında yer almıştır. Kongrenizi, geçmiş savaş arkadaşlığı, sınıf kardeşliği için de selâmlarız.

Macar topraklarında yepyeni, dipdiri bir sosyalist devlet kurulmuştur. Bu güçlü devlet, sosyalist ülkeler topluluğu arasında onursal yerini almıştır. Avrupanın göbeğinde, barış ve güvenliğin kalelerinden biri olmuştur. Sovyet halkının, Kızıl Ordunun Macaristanı faşist boyunduruğundan kurtarmak için döktüğü kanlar boşa gitmemiştir. Macar halkının, işçilerinin, komünistlerinin Sovyetler Birliğine, onun Leninci barış politikasını sürdüren Sovyetler Birliği Komünist Partisine, bu politikayı canla başla uygulayan L. İ. Brejnev yoldaşa gösterdikleri sevgi ve saygı yüreklerimizi sevinçle dolduruyor. Bütün bunlar gücümüze güç katıyor.

30 yılda Macaristan Halk Cumhuriyeti, sosyalizm kuruculuğunda uzun yol almıştır. Aşama aşama gelişmiş sosyalist topluma ayak basmıştır. Kadar yoldaşın raporu, kongrede söz alan delegelerin konuşmaları bu gelişmeleri somut biçimleriyle gözler önüne seriyor. Yepyeni tipte, sosyalist Macar insanlarını görüyoruz. Ulusal varlığı güçlendirmek, halka, emekçilere genlik, mutluluk sağlamak işi komünistlerin, giderek yığınların güncel savaşı olmuştur.

Bu büyük forum, bizim için, sert baskı, çetin, illegal koşullar altında çalışan Türkiye komünistleri için akıl verici, çok değerli bir okul dersi olmuştur. Buna da ayrıca teşekkür ederiz.

Macaristan ekonomi, teknik, endüstri, kültür alanlarında devrimler yaptı. Gelişmiş sosyalist toplum yapısını kuruyor. Amacı belli, çevreni açıktır. Geleceğe güvenle bakıyor. Sizin bu yoldaki başarılarınız, utkularınız, Türkiye halkı için, onun ulusal bağımsızlık, demokrasi, barış ve sosyal kurtuluş için verdiği savaşta, tükenmez güç kaynağıdır. Siz başarı kazandıkça, bizim de savaşımız kolaylaşıyor.

Değerli yoldaşlar!

Sosyalist devrim, sosyalizm yolu Macaristan halkını, ülkeyi geri kalmışlıktan kurtardı, ona her alanda büyük gelişmeler sağladı. Türkiye’de bunun tam tersi bir durum, bambaşka bir görünüm vardır. Kapitalist yol çıkmaza girdi. Memleket uzun, süregelen derin bunalım içindedir. Ekonomik, politik, sosyal ve kültürel bunalımın böylesine sertleşmesinin nedenlerinden biri, Türkiye’nin 25 yıldır NATO gibi saldırganlık bloklarına bağlanmış olmasıdır. Türkiye emperyalist, çok uluslu tekellere arpalık olmuştur. Bundan ötürü de, kapitalizmin genel bunalımı Türkiye’yi daha kolay etkisi altına almaktadır.

Amerikan uyduluğu, NATO’culuk politikası yüzünden Türkiye, hem ulusal bağımsızlığından, egemenlik haklarından çok şeyler yitirmiş, hem altından kalkamayacağı kadar ağır borca girmiştir. İç ve dış devlet borçları: 200 milyar lirayı aşmıştır. Türkiye’de her çocuk 20 bin lira borçla doğuyor. Bu politika emekçi yığınlarını, geniş halk katmanlarını yıktı, daha da fakirleştirdi, multilyonerleri, Amerikan, Batı Alman, emperyalist tekellerle ortaklık kuranları kat kat zengin etti. Ve bu oluşum, köyde, kentte sınıf savaşlarını, burjuvazinin kendi içinde ayrışma sürecini hızlandırdı, keskinleştirdi.

İşbirlikçi büyük burjuvazi, gerici egemen çevreler, kendilerinin getirdikleri bunalımların içinden çıkmak, gelişen işçi, köylü, gençlik hareketlerini önlemek yolunu, geniş baskı yöntemlerinde aradı. Sıkıyönetime gitti. Orduyu halkın üzerine sürdü. Tepeden inme hükümetler kurdu. Fakat yük, işbirlikçi burjuvazi istediğine ulaşamadı. Tam tersine, çelişkiler, bunalım daha da derinleşti. Burjuvazinin kendi içindeki kavgalar sertleşti. Öyleki, burjuvazi artık öyle kolay kolay hükümet kuramıyor. Son hükümet bunalımı aylardır sürüp gidiyor. İrmak hükümetini Meclis bile tanımadı.

53 yıllık Türkiye cumhuriyetinin 28 yılı sıkıyönetimlerle geçmiştir. Böylesi bir baskı, terör, en başta işçi sınıfına, onun politik, sendikal örgütlerine, geniş halk direnişlerine karşı kullanıla gelmiştir. Son yıllarda bu baskı, ulusal burjuvazinin sola açılan, kendisine demokrat diyen, liberal kanadına karşı da uygulanıyor.

Burjuvazi, işbirlikçi çevreler, işçi sınıfına, ilerici örgütlere, yurtsever güçlere: Öğrencilere, öğretmenlere karşı yalnız ordu, özel, bindirilmiş polis birliklerini değil, Hitlerlerin «SA» birlikleri gibi kurulmuş olan, faşist komandoları sürüyor. Artık grevlerde işçilerin üzerine, yığinsal gösteri ve protesto mitinglerinde halkın üzerine, üniversitelerde yurtsever öğrencilerin üzerine, önce bu faşist komandoları sürüyorlar.

Bütün sert baskılara karşın, işçi grevlerinin arası kesilmemiştir. Teröre karşı, iş, ekmek, özgürlük ve ulusal bağımsızlık savaşında işçi sınıfı başı çekiyor. Onun bu savaşı, topraksız, ezilen köylü yığınlarının direnişlerini, toprak için olan savaşlarını, öğrenci ve gençlik hareketlerini etkiliyor. Bu direnişler, çıkışlar, giderek ordu içine de sızıyor. Kıbrıs'a gitmek, orada kan dökmek, bağımsız bir devleti ezmek istemiyen, ordudan kaçan erler, Mersin'de kurşuna dizildi. Savunma Bakanının açıkladığı verilere göre, karıları, anaları protesto yürüyüşü yapan 3 binden fazla asubay göz altına alınmıştır. Bunlardan 632'si Harp Mahkemesine verilmiştir. Bu subaylardan 2 bini hava kuvvetlerindendir.

Burjuvazi, NATO'nun baş patronları, Portekiz ve Yunanistan'daki patlamaların Türkiye'ye sıçramasından dehşetli korkuyorlar. Bu nedenle, CIA'nın özel uzmanları, Mr. Herri gibi şefleri Ankara'dan ayrılmıyorlar.

Bunun yanı sıra, çok önemli daha bir olay vardır: Türkiye'de Amerikan emperyalizmine, NATO'ya, faşist baskıya, yabancı hegemonyasına karşı yığinsal direniş başlamıştır. İşçilerin, öğretmenlerin, öğrencilerin: Barış, ekmek, demokrasi için düzenledikleri yığinsal gösteriler, pahalılığı protesto mitingleri bu direnişlerin somut örnekleridir. 15 Şubatta yapılan gösterilere 250 bin kişi katıldı. Kanlı çarpışmalar oldu. Ve her yerde: «NATO'ya hayır!» «Amerika defol!» «Halk hükümeti isteriz!» haykırışları gürledi.

Türkiye Komünist Partisi işte böylesi bir gelişme ortamı içinde savaşıyor. Yığınları örgütlü savaflara sürmiye çalışıyor. Kendisi yığınlar içinde, fabrikalarda, işletmelerde örgütlenmek eylemi gösteriyor. Burjuva basını, radyoları, Mecliste sayıtları: «Türkiye Komünist Partisi en eski partidir. 55 yıldır eylem sürdürüyor» demek ve yazmak zorunda kalmışlardır.

TKP, Kıbrıs Cumhuriyetinin toprak bütünlüğünü, egemenlik haklarını, savunagelmıştır. Bütün yabancı askerlerin adadan çıkmasını, üslerin kaldırılmasını istemiştir. Türk ordu birliklerinin hemen geri çekilmesi isteğiyle orduya, halka, özel çağrıyla başvurmuştur. Kıbrıs sorunu, Sovyetler Birliğinin ileri sürmüş olduğu ilkelere göre çözümlenmelidir. Türk ve Rum toplulukları, Yeşiladada, yüzyıllar boyunca yanyana, kavgasız yaşıyagelmışlerdir. Emperyalistler, Amerikalılar, İngilizler ve onların uyduları ellerini buradan çekerlerse, her iki toplum, bildikleri gibi, demokratik bir düzen içinde güzel güzel yaşayabilirler.

Türkiye halkı, bu bölgede barış ve güvenlik istiyor. Bu tehlike ocağı söndürülmelidir. TKP, halkımızın ulusal bağımsızlık, demokrasi ve barış için olan savaşını, bu savaştan ayırmıyor.

Biz, Türkiye'de şöenezmi körükliyenlerin, Maocuların, likidatörlerin, her soydan ve boydan sağ, «sol» oportünistlerin karşısındayız. Maocular faşistlerle elele vermişlerdir. Maocular karşı devrimcidir.

Türkiye Komünist Partisi, Sovyetler Birliğinin, yeryüzünde gerginliği azaltmak, barış ve güvenliği kuvvetlendirmek yolundaki büyük girişimlerini var gücüyle destekliyor. Halkımız, barış istiyor, özgürlük için savaşıyor. Büyük komşumuzla, bütün ülkelerle iyi, yararlı ilişkiler kurmak istiyor.

TKP, Avrupa komünist ve işçi partilerinin forumundan sonra yeni, uluslararası, dünya çapında komünist ve işçi partilerinin forumunun toplanması görüşünü paylaşıyor, bunu zorunluk sayıyor.

Yoldaşlar, XI. Kongrenin çalışmalarında, büyük başarılar dileriz.

İlginize teşekkür ederiz.

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi
Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın
Macaristan Sosyalist İşçi Partisi organı
«Nepszabadsag» gazetesine demeci

Soru: Amerikan Kongresi silâh yardımını durdurduktan sonra ABD ve NATO'ya karşı Türkiye'nin tutumunu nasıl değerlendiriyorsunuz?

Yanıt: Birincisi, Türkiye'ye silâh satışı durmamıştır. Batı Almanya üzerine aldı bu işi. İkincisi, Türkiye'de bunun tepkileri birbirinin tersidir. İşbirlikçi büyük burjuvazi ve partileri, militarist kliğin tepesini tutanlar, bunların halka dayatmış oldukları hükümet: «Amerikaya, NATO'ya, İkili Anlaşmalara bağlı kalacaklarını» bildirdiler. Sözün Türkçesi, Vaşington ne yapsa kabulümüzdür dediler.

Halkın değişik katmanları arasından gelen tepkilerse bambaşkadır. Amerikan emperyalizmine, NATO'ya karşı duyulan düşmanlık daha da artmıştır. Bu tepkiler, bugün bir oyuncak durumunda olan Meclise bile yansıdı. Eski Hava Kuvvetleri Komutanı ve şimdi senatör olan General Batur çıktı: «İkili Anlaşmaların yırtılmasını, NATO'dan çıkılmasını» istedi.

Türkiye Komünist Partisi, emperyalist boyunduruğa, Amerikan köleliğine, NATO'ya karşı ulusal bağımsızlık savaşı yürütüyor. Halkımızın ulusal onurunun çiğnenmesine karşı, onu çiğnetenlere karşı savaşıyor. Partimizin bu savaşı boşa gitmedi. Son yıllarda, özellikle son aylarda, bütün işçi grevlerinde, işçi, öğrenci, öğretmen gösteri yürüyüşlerinde, onbinlerce, yüzbinlerce ağzın haykırdığı bir slogan meydanlarda, sokaklarda çınıyor: «NATO'ya hayır!», «Amerikalı defol!»

Memlekette derin bunalımların ana kaynaklarından biri, işbirlikçi burjuvazinin Türkiye'yi emperyalist bloklara, saldırganlık paktlarına bağlamış olmasıdır. Amerikan silâh «yardımlarıyla» Türkiye devleti 200 milyar lira borca girmiştir. Amerika, üstelik, vadesi gelen borçların faizlerini öde diyor Ankaraya. Bu silâh satışlarından hem Amerikan tekelleri, hem Türk multilyonerleri korkunç para vurdular. Kendi deyimleriyle «kasırğa» vurguncular doğdu.

Vaşington neden «yardımı» durdurdu? Bu baskı, yayılcı Amerikan emperyalistlerinin Kıbrıs'a yerleşmek, orada üslenmek plânlarıyla bağlıdır. Türkiye'deki adamlarının eliyle Kıbrıs topraklarını böldüler. Ama, bu lokmayı onlara bırakmak istemiyorlar. Amerikan emperyalistleri, etkileri altında olan halk düşmanı partileri, hükümetleri, generalleri bir maşa gibi kullanıyorlar.

Silâh «yardımının» durdurulmasıyla gelişen olaylar başka bir gerçeği

de ortaya koydu. Amerikan emperyalizminin içinde olsun, NATO'da olsun çelişkiler gizlenemeyecek kadar artmıştır. Ama, asıl, önemli olan şudur: NATO, Amerikan emperyalistleri Doğu Akdenizde ateşle oynuyorlar. Kıbrıs'ta kopardıkları çıban başını boyuna kızıştırıyorlar. Bu bölgede, Yakın Doğuda kışkırtmacılıktan geri durmuyorlar. İşbirlikçi çevrelerin eliyle Türkiye'yi yeni yeni serüvenlere sürüklüyorlar.

Komünist Partisi halkımızı, bütün ilerici güçleri, yurtseverleri bu büyük tehlikeye karşı savaşa, birliğe, ulusal dayanışmaya çağırıyor. Bütün sorun, ulusal bağımsızlığımızı kurtarmak, özgür yaşamaktır. Emperyalist bas-kılara boyun eğmiyecek demokratik bir hükümet kurmaktır.

18 Mart 1975

İtalyan Komünist Partisinin 14. Kongresinde Türkiye Komünist Partisi temsilcisinin konuşması

Değerli yoldaşlar,

TKP, Türk komünistleri, İtalyan Komünist Partisi'ne, tüm İtalyan komünistlerine kardeşçe savaş selâmlarını sunar ve 14. Kongreye büyük başarılar diler.

Kapitalizmin genel bunalımının daha da derinleştiği bu dönemde, İtalyan işçi sınıfının ve emekçilerinin büyük tekellere ve gericiliğe karşı savaşı gittikçe güçleniyor. İKP, toplumda temel demokratik değişiklikleri öngören bu savaşa öncülük ediyor. Halk yığınlarının anti-faşist birliği gelişiyor.

Avrupada, kapitalist ülkelerinde, bunalımların yükü emekçi halkın sırtına yükleniyor. Demokratik hakların genişletilmesi için çetin bir savaş yürütülüyor. Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist ülkelerin girişimleriyle gerginliği azaltma, barış ve güvenliği sağlama süreci yeni boyutlara ulaşıyor. Barış içinde yanyana yaşama politikasının uygulanmasıyla, soğuk harpçileri geriletme politikası yeni başarılar kazanıyor. Dünya sosyalist sisteminin gittikçe güçlenmesi, otoritesinin daha da artması, emperyalizmin kolunu büküyor. Bu, ulusal ve sosyal kurtuluşları için savaşan halkların, anti-emperyalist hareketin ve dünya devrim sürecinin başlıca güç kaynağıdır.

Bu durumda, Avrupa ve dünya komünist ve işçi partileri arasında birliğin güçlenmesi, ortak toplantı ve konferansları, yeni girişimlerde bulunmak yolunda çözümleyici bir rol oynamaktadır. Demokratik güçlerin etkisini sağlamak için girilen uluslararası dayanışma, Şili'de olduğu gibi, emperyalizmin kanlı yüzünü her ülkede açıklayacaktır.

Emperyalizmin askersel, politik ve ekonomik örgütlerine daha sıkı bağlanan Türkiye'de bunalımlar daha şiddetli bir biçimde kendini gösteriyor. Artan işsizlik, hayat pahalılığı ve enflasyon bunu ispatlıyor. İşçi sınıfının, tüm emekçilerin, ilerici ve demokratik güçlerin ulusal ve sosyal bağımsızlık savaşını ezmek isteyen büyük burjuvazi, emperyalizmin desteğiyle ülkede kanlı bir saldırıya geçmiştir. Gerici güçlerin, cuntacı\generallerin desteğiyle silâhlı komandolar açık faşist yöntemlere başvuruyorlar.

52 yıldır gizli, illegal çalışmaya zorlanan Türkiye Komünist Partisi, yeni bir gelişme sürecine girmiştir. Partinin programı, politikası ve tezleri bugün geniş halk yığınlarını, demokratik ve ilerici örgütleri daha derinden etkiliyor ve yığınlara maloluyor. NATO'dan çıkma, Amerika ile imzalanan İkili Anlaşmaları yırtma, NATO ve Amerikan üslerini kaldırma, demokratik

bir hükümeti işbaşına getirme, demokratik hak ve özgürlükleri sağlama isteği bugün geniş halk yığınlarını, orta katmanları ve ulusal burjuvazinin ilerici kanadını kapsıyor. Maocular, Troçkistler, Kıvılcımcılar yalıtılıyor, onların emperyalizme yaranma politikası daha açık-seçik ortaya çıkıyor. Türkiye Komünist Partisi bugün açık bir faşist tehlikeye ve emperyalizmin saldırılarına karşı tüm demokratik güçlerin birliği için savaşıyor. Ülkemizde anti-faşist, anti-emperyalist savaşı güçlendirme olanakları gittikçe gelişiyor.

Ayrıca sayısı milyonları bulan Batı Avrupa ülkelerinde çalışan Türkiyeli işçiler de demokratik bir düzen uğrunda yürütülen savaşa aktif bir biçimde katılıyor. Türk işçileri bulundukları ülkelerde yerli işçi sınıfı ve öteki yabancı işçilerle büyük tekellerin sömürüsüne karşı omuz omuza savaşıyor. Bağımsız Kıbrıs Cumhuriyetine karşı yapılan saldırılara, NATO çevrelerinin, gerici güçlerin Kıbrıs halkının işçilerine karışmalarına karşı Türk işçileri Yunan işçi kardeşleriyle ortaklaşa eyleme geçtiler. NATO'cu çevrelerin bu saldırganlık politikasını protesto ettiler.

Proletarya enternasyonalizmi bayrağını yükseklerde dalgalandıralım!

Avrupa kapitalist ülkeleri komünist partilerinin Düsseldorf toplantısına katılan TKP delegasyonunun raporu

Değerli yoldaşlar,

Bu konferansı hazırladıklarından ötürü Alman Komünist Partisini içtenlikle selâmlarız.

Gelişmiş kapitalist ülkelerde tekeller iktidarının sürekli derinleşen bunalımlarının en çok yoğunlaştığı endüstri kollarından biri otomobil sanayiidir. Otomobil sanayiindeki bunalım, kapitalizmi ağırlığı altında çökerten önemli unsurlardan biri olarak beliriyor. Birleşik Amerika'da, Batı Almanya'da, İngiltere, Fransa ve İtalya'da bir yandan otomobil fabrikalarının parklarında satılmamış arabaların sayısı artarken, bir yandan da otomobil fiyatları durmadan yükseliyor. İç pazarda halkın satın alma gücünün azalması, fiyatların yükselmesi sonucunda satış imkânları azaldığı gibi, yine fiyatların hızla yükselmesi sonucunda otomobil ihracı imkânları da daralıyor. Birçok otomobil fabrikaları ya kapanıyor, ya başka firmalarla birleşmek yoluna gidiyor, ya da kısa süreli çalışma yöntemleri uygulanıyor. Otomobil sanayiinde de işsizlerin veya eksik çalışanların sayısı gittikçe kabarıyor.

Otomobil sanayii birçok başka endüstri kollarıyla bağlı olduğundan bu iş kolunda meydana gelen bunalım birçok sanayi kollarını da etkiliyor.

Otomobil sanayii herşeyden önce demir-çelik sanayiine, petrol, plâstik, deri ve yapay deri, doğal ve yapay kauçuk-lâstik, boya ve bir ölçüde de kimya sanayiine bağlıdır.

Otomobil sanayiinin bir yandan da yol yapımı, bakımı ve turizm sanayii kollarıyla yakın ilişkileri vardır. Ayrıca doğanın kirlenmesi havanın zehirlenmesi ve şehirlerin tıkanması otomobil sanayiinin yarattığı ve hiç olmazsa şimdilik çözümlenmesi imkânsız sorunlar arasındadır.

Otomobil sanayiindeki bunalım, emperyalizmin genel bunalımının ham petrol, demir cevheri, kram, baraks, banganez, bakır, doğal kauçuk gibi hammadde üreten ülkelerin yani, az gelişmiş yeni sömürgecilik yöntemleriyle talan edilen memleketlerin anti-emperyalist savaşının ayrılmaz bir parçasıdır.

Amerikan Cumhurbaşkanı Ford 15 Ocak tarihinde Kongreye hitaben yayınladığı «Birliğin durumu» mesajında, emperyalizmin şifa bulmaz bunalımlarını dile getiriyor. Bütçe açığı 30 milyar dolar. Gelecek yıl bu açık belki 45 milyar dolara ulaşacaktır. Devlet borçları 500 milyar doları aş-

miştir. Sanayi üretimi durmadan geriliyor. Geçen yıl sanayi üretimi % 6,8 gerilemiştir. Bunun da başlıca nedeni otomobil sanayiindeki duraklamadır. Otomobil satışları 20 yıldan beri en düşük seviyeye gelmiştir. Yeni işten çıkarmalar uygulanacaktır. İşsizlerin sayısı 8 milyona ulaşacaktır. Enflasyon % 12'i bulmuştur. Toptan eşya fiyatlarındaki artış % 20,9'dur.

Bilindiği gibi, kapitalist ülkeler enerji kaynağı ve hammadde olarak kullandıkları petrolün önemli bir kısmını Orta Doğu Arap memleketlerinden, İran'dan ve bazı Güney Doğu Amerika ülkelerinden sağlamaktadır. Uzun yıllardan beri gelişmiş kapitalist ülkelere hakim alan tekeller, dünyanın yukarda adı geçen bölgelerindeki petrol kaynaklarını yağma ederek, ucuza kapatarak kendileri için çok kârlı bir motor ve kimya sanayiini kurdular. Otomobil sanayiinin Batı Avrupa ve Birleşik Amerika'da bugünkü ölçülere ulaşmasının başlıca dayanağı yüzyıla yakın bir zamandan beri bu bölgelerin petrol zenginliklerini sömürmeleridir.

Ayrıca, az gelişmiş ülkelerin petrollerini talan eden emperyalist tekeller bu yakıtı yalnız bir otomobil ve motor sanayiini geliştirmede kullanmadılar. Onu aynı zamanda emperyalizmin talan, sömürü politikasını ayakta tutmak için, motorize araçların, zırhlı birliklerin, deniz ve uçak filolarının meydana getirilmesinde de kullandılar. Hâlâ da kullanıyorlar. Emperyalistler gerek dünya harplerini, gerek sömürge harplerini, gerekse bugün örneğine sık sık rastladığımız bölgesel harpleri azgelişmiş ülkelere talan ettikleri petrolle, talan ettikleri hammaddelele meydana getirdikleri motor ve otomobil sanayii sayesinde yürüttüler, hâlâ da yürütüyorlar.

Yoldaşlar, bilindiği gibi, otomobil yalnız sivil amaçlarla kullanılmıyor. Harp ve saldırı, soğuk harbi ve gerginliği, silâhlanma yarışını körüklemek için de kullanılıyor. Değişik binek arabaları, değişik motorlu taşıt araçları, tanklar, zırhlı arabalar, motorize topçu ve değişik harp araçları, hep motor ve otomobil sanayiine dayanıyor. Bu motorların damarlarında do-laşan kan çoğunlukla azgelişmiş ülkelere talan edilen petroldür.

Motor sanayiinin ve petrolün tarım sanayiinde de önemi büyüktür. Tekeller talan ettikleri hammaddelele, petrolle bir tarım araçları sanayiini de kurdular. Tarım ekonomisinde de büyük işletmeciler, çiftlikçiler, aracı şirketler, kredi müessesesi olarak bankalar tarım araçları sanayiinin gelişmesinden en çok istifade ediyorlar.

Görüldüğü gibi, gelişmiş kapitalist ülkeler ekonomisinin değişik kolları az gelişmiş ülkelere ucuza alınan değişik hammaddelele, petrole, demirli ve demirsiz madenlere ve bunları sağlayan amansız talan ve sömürü sistemine dayatılmıştır. Demek oluyor ki, bu yeni sömürge imparatorluklarının temeli önemli ölçüde azgelişmiş ülke halklarının sömürüsüne otur-tulmuştur. Bundan ötürü bu ülkelerin ulusal kurtuluş hareketleri, kapita-

list ekonomisinin bunalımlarını geliştiren, derinleştiren ve tekeller ege-menliğini sarsan bir nitelik kazanıyor. Ulusal kurtuluş hareketleri geliş-tikçe, toprak, emperyalist tekellerin ayağı altından kaymaya başladı.

Zamanımızda ulusal kurtuluş hareketleri değişik nitelikler gösteriyor. Kısa bir zaman önceye kadar bazı Afrika ülkelerinde ulusal kurtuluş ha-reketi silâhlı savaş yoluyla yürütülüyordu. Emperyalistler, NATO ve SEATO ülkeleri, Afrika, Asya, Latin Amerika ve Uzak Doğu Okyanusya ül-kelerinden talan ettikleri hammaddelerle meydana getirdikleri harp makinelerini yine o halkların üzerine sürüyor, halkların ulusal kurtuluş savaşlarını boğmaya çalışıyorlar. Örneğin, Arap ülkelerinin petrollerini talan eden Amerikan petrol tekelleri, kârlarının bir kısmını İsrail milita-ristlerini silâhlandırıp Arap halklarının üzerine sürmeye harcıyorlar. Ulu-sal kurtuluş hareketlerinin niteliklerinden biri de, Asya, Afrika, Güney Amerika halklarının, ulusal demokratik yöntemlere kavuşmuş ülkelerin hammadde kaynaklarının emperyalist tekeller tarafından talan edilmesini önlemeye çalışmalarıdır. Halkların yazgılarına ve doğal kaynaklarına sahip çıkmak amacıyla emperyalizme karşı sürdürdükleri mücadelede Sovyetler Birliğinin ve öteki sosyalist ülkelerin ekonomik-politik ve asker-sel yardımları dünya kurtuluş hareketinin gelişmesinde kararlayıcı, sonu-çlandırıcı bir rol oynuyor.

Az gelişmiş ülkelerin anti-emperyalist savaşı tabiidir ki, düz bir hat şe-klinde gelişmiyor. İleri geri bocalamalar oluyor. Bu mücadelenin gelişme niteliği ve yönü, o ülkelere iktidarı elde tutan güçlerin niteliğine de bağlıdır. Emperyalizme karşı savaşta sürekli olarak ileriye doğru giden-ler, sosyalist ülkelerle daha yakın bağlaşıklar kuranlar, işçi sınıfının dev-rimci, öncü politik ve sendikal güçleriyle daha yakın bağlar meydana getirenler olduğu gibi, savaşın bir yerinde duraklıyanlar, devrimci güç-lerle aralarını açanlar, emperyalizmle kompromiler arayanlar da vardır. Az gelişmiş ülkelerin anti-emperyalist savaşlarının bu aşamasında emper-yalizmin çelişkilerinin daha da arttığı, çıkmazlara sürüklendiği ve bu çık-mazlardan silâhlı eylemlerle çıkmanın yollarını aradığı da bir gerçektir. Amerika Dışişleri Bakanı Kissinger'in «Business Weeg» dergisine verdiği demeçte, petrol üreten Arap ülkelerini askeri işgalle tehdit etmesi, cum-hurbaşkanı Ford'un bu demeci desteklemesi, ulusal kurtuluş hareketinin bu biçiminin de emperyalizmin temellerini sarstığını doğruluyor.

Ne var ki, petrol fiyatlarının artırılmasından Avrupa ve Amerika'nın büyük petrol tekelleri astronomik büyük vurgunlar sağlamışlardır. Tekel-ler iktidarları bu spekülasyonların, bu vurgunların hesabını petrol şirket-lerinden sormadılar. Fakat büyük petrol şirketlerinin bu olağanüstü vur-gunları kapitalizmin genel bunalımlarını arttıran unsurlardan biri haline geldi. Böylece tekellerin daha fazla kâr, daha fazla vurgun hırsı bizzat kapitalizmin temellerini sarstığını, daha fazla kâr hırsını burjuvazinin

sınıfsal dayanışmasının da üstüne çıktığını, burjuvazide zümre çıkarılarının, sınıf çıkarlarından üstün geldiğini göstermektedir. Kapitalizmin bunalımları şiddetlendikçe tekeller iktidarlarının temelini sarsan bu çelişkiler, bu zümre boğuşmaları daha da artacaktır. Tekeller daha fazla zümresel çıkarlar peşinde koşacaklar, bunalımın yükünü birbirinin sırtına yüklemek için daha fazla çaba harcayacaklardır. Özel kâr kapitalizmin genel şartı olduğuna göre, kapitalizm bu çelişkiyi kendi bünyesinde taşıyor demektir. Bu bünyesel çelişki ise, kapitalizmin sonunu daha da yaklaştırmaktadır.

Petrolün dışında kalan öteki hammaddeler konusunda da tekeller arasında bu gibi çelişkiler vardır. Fakat, bakır, kalay, çinko, kurşun, kauçuk gibi hammadde üreten ülkelere karşı bu tekeller zaman zaman birleşip dünya piyasalarındaki fiyatları kendi çıkarlarına göre yükseltip indirebiliyor ve fiyat mekanizması yoluyla azgelişmiş ülkelere karşı bir baskı ve sömürü politikası yürütebiliyorlar. Ayrıca azgelişmiş ülkelerin hammadde üretme sanayileri makina, yedek parça gibi üretim araçları konusunda gelişmiş kapitalist ülkelere önemli ölçüde bağılıdır. Bu konuda sosyalist ülkelerle, Sovyetler Birliğiyle yaratıcı ekonomik-politik bağlar kurabilen ülkeler tekellerin bu boyunduruğundan kurtulmaya başlıyorlar.

Değerli yoldaşlar, Türkiye hammaddelerinin çıkarılması ve pazarlanması konusunda hemen hemen tamamen Batı Avrupa ve Birleşik Amerika tekellerine bağlı bir ülkedir. Bütün önemli üretim araçlarını bu memleketlerden ithal eder.

Türkiye'de henüz ulusal bir motor sanayii, dolayısıyla de otomobil sanayii kurulmuş değildir. Mevcut olan otomobil endüstrisi yabancı firmaların Türkiye'de kurdukları montaj sanayiidir.

Türkiye'de motor ve otomobil sanayiini kuran firmalar şunlardır: İtalyan Fiat, Fransız Renault ve Amerikan Ford ve Enternational Herverster.

Türkiye'de gelişen tekellerden, holdinglerden önemli bir kısmı otomobil ve otomobil lâstiği sanayileriyle ilgilidir. İtalyan Fiat firması Türkiye'de Koç Holdinge Montaj Fabrikası kurmuştur. Koç Holding bir yandan da Amerikan Ford firmasıyla kamyon ve traktör montaj fabrikası meydana getirmiştir. Koç Holdingi kuran Vehbi Koç, Türkiye'nin en eski kompradorlarından. Ticaret burjuvazisinin başını çeken Koç, ticaret burjuvazisinden gelme birçokları gibi sanayiciliğe de başlamıştır. Bizde, sanayiciliğe başlayan bütün holdinglerin ortak niteliği, yabancı tekellere bağılılığı ve montajcılıktır.

Ordu Yardımlaşma Kurumu (OYAK) Fransa'da reji durumunda olan Renault firması ile bağlanmıştır. Ordu Yardımlaşma Kurumunun sermayesi 2 milyar TL civarındadır. Bu sermaye ordu personelinden toplanan paralarla kurulmuştur ve ordunun yüksek komutasında bulunan gene-

rallerin elindedir. Generaller bu tekel vasıtasıyla ordunun malzemesini ve bir kısım silâhları tedarik ederler. Bunun için de Batı Alman tekellerinin, Amerikan ve öteki kapitalist ülkelerindeki silâh fabrikatörleri, tüccarları ile bağlanmışlardır. Komprador generallerin işlettiği bu tekel, Renault ile hem binek otomobili, hem de orduya taşıt aracı sağlar. OYAK tekeli ayrıca Enternational Hervester firmasının traktör, taşıt ve tarım gereçlerinin pazarlanmasını ve fason işlerini de yürütmektedir. OYAK böylece yabancı sermayeyle, emperyalist tekellerle Türkiye’de militarist kliğin kaynaştığı yerdir. Yabancı tekeller OYAK eliyle Türkiye’de politik etkilerini, hegemonyalarını, militarist klik yoluyla yürütmek imkânlarını buluyor, orduyu kendi hegemonyaları için araç olarak kullanabiliyorlar.

Türkiye’de otomobil lâstığı sanayii de İtalyan Pirelli, Amerikan Good Year firmalarının elindedir. Bunların da ordu ihtiyaçlarını sağlamak yoluyla militarist klikle, işbirlikçi politikacılarla yakından ilişkileri vardır.

Türkiye’de enflasyonun hızlanması, pahalılığın sürekli artması halkın yoksullaşma sürecinin hızlanması, işsizler ordusunun gittikçe kabarması emperyalist tekellerle yerli işbirlikçi burjuvazinin birbirleriyle kaynaşmasının bir sonucudur. Bu kaynaşma sonucundadır ki, holdingler, yerli büyük sermaye, toprak beyleri sürekli olarak hızlanan bir enflasyon sayesinde büyük birikimler sağlıyorlar. Bu düzeni zorla ayakta tutmak yönlerine gidiyorlar.

Orduyu sıkıyönetime araç yapmaları, demokratik hakları çiğnemek için kullanmaları, faşist komandoların beslenmesi, demokratik güçler üzerine, özellikle işçi sınıfının devrimci gençliğin üzerine sürülmesi uluslararası tekellerle, işbirlikçi burjuvazinin, militarist kliğin, toprak beylerinin kaynaşmasının bir sonucudur.

Birleşik Amerika Cumhurbaşkanı Ford, «Birliğin Durumu» raporunda, Amerikan emperyalizminin içinde bocaladığı ve gittikçe artan bunalımların kara tablosunu çizdi. Bu bunalımların gerçek nedeni emperyalizmin, kapitalizmin özündedir. Bu özü, demir-çelik sanayiinin ve daha birçok sanayi kollarının birleşme noktası olan otomobil endüstrisinde görüyoruz. Türkiye ucuz hammadde kaynağı, pahalı sürüm pazarı olarak emperyalizmin bütün bunalımlarını derinden hissediyor. Bu bunalımlar, Türkiye’de ekonomik, sosyal-politik depremler şeklinde beliriyor.

Yoldaşlar, Türkiye işçi sınıfı nicel ve nitel bakımdan hızla geliyor. İşçi sınıfının büyük burjuvaziye, emperyalizme, toprak çiftlik beylerine karşı savaşımı sürekli. Türkiye bugün artık sürekli grevler ve işçi gösterilerinin yer aldığı bir ülkedir. Sürükleyici devrimci bir güç olan işçi sınıfının ekonomik, sosyal-politik hakları uğrındaki savaşımı, demokratik oluşumlar, ileri demokratik bir düzen için savaşın, sosyal tabanını, böylesi bir düzenin hareket güçlerini hızlı tempolarla tek cephede fiili oluşum-

lara, geniş boyutlara sürüklemektedir. Böylesi bir savaş platformunda, başta işçi sınıfı olmak üzere köy emekçileri, gençlik, öğrenci gençlik, öğretmenler, ordu içindeki yurtsever subaylar, çeşitli meslek kuruluşları, bu arada emperyalizmin ateşi altına aldığı ulusal burjuvazinin sola açılan kanadı da vardır. Yalnız günlük ekonomik istekleri için savaşmıyan işçi sınıfı, sendikasını seçmek, sendikal haklarına yapılan saldırılara son vermek, faşist komando baskınlarına karşı devrimci güçleri korumak, ilerici güçlerin birliğini parçalayan Maocu, Troçkist akımlara, provokatörlere karşı savaşmak gibi daha fazla politik hedefler için savaş yürütüyor. Türkiye Komünist Partisi, işçi sınıfının, halkımızın bu savaşını örgütlemek, anti-emperyalist, anti-faşist hedeflere ulaştırmak, demokratik hakları genişletmek ve demokratik bir hükümet kurmak için savaşıyor. Bu savaş hedefleri içine, Türkiye’de ileri demokratik bir düzen kurmak, partimizin yeni eylem programında başlıca yeri tutmaktadır. İleri demokratik düzen, işbirlikçi büyük burjuvazinin, toprak çiftlik beylerinin, emperyalizmin, NATO’nun ve bu çevrelere bağlı militarist kliğin hegemonyasını kırmak, bütün yabancı firmaları, bu arada otomobil firmalarını, ağır sanayii, bankaları, ithalât-ihracat şirketlerini devletleştirmek, demokratik toprak reformunu yapmak, işçi sınıfının, halkımızın demokratik haklarını genişletmek anlamına geliyor.

Karl Marks'ın yaptığı «Gotha Programının Eleştirisi» nin yüzüncü yıldönümü

A. Saydan

«14 Mart, öğleden sonra saat üçe çeyrek kala yaşayan düşünürlerin en büyüğü artık düşünmüyor.»

F. Engels: «Marks'ın mezarı başında söylev»

Marks'ın bu eserinin esas başlığı «Alman İşçi Partisi'nin programına kenar notları»dır. Fakat eser dünya sosyalist edebiyatında daha çok başlığa aldığımız adla tanınmıştır. «Gotha Programının Eleştirisi» Marks'ın kısa, fakat en özlü yapıtlarından biridir. Zamanımızın büyük sorunlarına, işçi sınıfının savaşına hâlâ ışık tutmaktadır Marks arkadaşı Engels'le birlikte proletaryanın savaş ve kurtuluş teorisini oluşturduğu için tarihin akışını değiştirmiş, daha doğrusu tarihi gerçek sınıfsal yatağına oturtmuştur. Diyalektik maddeciliği tarihe ilk uygulayan, tarihin ve insan toplumlarının gelişme yasalarını bulup tesbit ettiğinden, Marks ve Marksizm, toplum gelişmesinin her aşamasında, bu gelişmenin yasalarını bulmak ve gelecek gelişme perspektiflerini de tesbit etmek metatlarına sahiptir.

Marksizm bu niteliklerinden ötürü bilimdir.

Bilimsel bir metoda sahip olduğundan, tarihsel ve güncel olayları, sosyal gelişmeleri tahlil etmek sosyal, politik gelişmelere objektif zorunluluklara göre yön vermek Leninizmle güçlenen Marksizmin başta gelen hem bilimsel, hem de devrimci niteliğidir.

Bilimin amacı doğaya egemen olan yasaları bulmak ve insanın doğaya hakimiyetini güçlendirmektir. Sosyal alanda ise, emekçi halkın sömürüden kurtuluşunun yollarını arayıp bulmanın yöntemlerini tesbit etmektir. Marks, insanlığa kurtuluş yolunu açan bu yasaları bulmuştur.

İşçi sınıfı, emekçi halk bu hedeflere ulaşmak için konkre, güncel bir savaş yürütmek zorundadırlar. Bu kankre, güncel savaşların başında burjuvazinin değişik taktiklerini, sosyal demokrasinin ve bütün reformistlerin oyunlarını, emperyalizmin bunalımları ile yeni baskı ve hegemonya araçlarını, baskı ve müdahalelerini arayıp bulmak, demaske etmek, bütün ilerici, yurtsever güçleri emperyalizme ve tekellerin egemenliğine karşı ortak eylemlere doğru yöneltmek geliyor. Sarı sendikacıların demaske edilmesi, Marksist olmayan «sosyalist» akımlara karşı tutum, işçi sınıfının ideolojik birliği, Marksizmin, Leninizmin temizliğinin korunması, sınıf savaşında burjuvazinin kullandığı değişik yöntemlerin iyi bilinmesi, Bilimsel Sosyalizme bağlı partilerin çözümlemek zorunda kaldıkları güncel ve

konkre sorunlardır. Gotha Programının Eleştirisi bu güncel sorunlarımızın çözümüne teorik alanda ışık tutuyor.

Marks, bu yapıtında «Lassalle»nin küçük burjuva görüşlerini demaske ediyor. Üretimin ve dağılımının niteliği, bu konularda «bayağı sosyalizm» anlayışı karşısına, işçi sınıfının sınıfsal görüşünü korken, uzaklara dalıyor. Komünist toplum düzeninin niteliklerine değiniyor. Bu düzenin hiç olmazsa ilk aşamasında ekonomik, politik ve kültürel alanlarda burjuvazinin etkilerinden kurtulamayacağını kaydediyor. Fiziksel çalışma ile fiktifsel çalışma arasındaki farkların kaldırılmasının ancak komünist toplumun yüksek aşamasında mümkün olacağını belirtiyor.

Marks, Alman İşçi Partisi yöneticilerinin Gotha Kongresinde sundukları programın sosyalist toplum düzeninin kurulmasına değil, burjuvazinin hegemonyasının devamına yarayacağını kendisine özgü sağlam mantığı, derinlemesine tahlil kabiliyeti ile ispatlıyor.

Bilimsel Sosyalizmin başlıca kurucusunun bu görüşleri bugün bütün canlılığını sürdürüyor. Sağcı sosyal-demokrasinin reformist görüşleri, kapitalizmin artan bunalımlarını önlemekten başka bir maksat gütmüyor. Ama Marks, burjuvazinin bir bütün olarak alınmasına da karşı. Onun için burjuvazi işçi sınıfına kıyasla bütünüyle gerici bir sınıf, ama orta tabakalar, büyük burjuvaziye kıyasla daha ilerici bir zümredir. Demokratik hakların ancak halkın egemen olduğu bir Demokratik Cumhuriyette yerleşebileceğini işaret eden Marks, feodal elemanların, burjuvazinin etkenliğinde, şirinleştirilmiş parlamenter biçimleri olan, ama, dışı bürokrasi zırhı ve polisin çeliği ile kaplı askersel bir despotizmden başka birşey olmayan bir devlette «legal yollarla» demokratik haklarla bu devlete dayatılamayacağını belirtiyor.

Lassalcıların savundukları parasız eğitim, parasız adalet gibi «reform»ların ardında, burjuvazinin devlet bütçesinden, yani halkın kesesinden sınıfsal eğitim ve adalet sistemini dayatmak eğilimleri yatıyor. Lassalcıların, sosyalizmin, «sefaletin eşit bir biçimde paylaşılması» anlamına gelen tutumlarına karşı durmak gerekiyor.

Bilindiği gibi burjuva ideologlarından bir çoğu, sosyalizmi hâlâ bugün de «sefaletin eşit bir biçimde» paylaşılması olduğunu ileri sürerler. Pekin yöneticilerinin, Maocuların tutumu, programları ve iktidarı Çin'de sefaleti paylaşmaktan, kaba bir eşitçilikten öteye geçmiyor. Marks daha 1875'lerde küçük burjuva sosyalistlerinin, burjuva ideologlarının bu tutumunu demaske ediyor.

Marks, «Gotha Programının Eleştirisi» yapıtında da çıkış yolunu işçi sınıfının iktidarında, devleti ele geçirmesinde buluyor. Lassalcılar, Gotha Programı ile ancak burjuvazinin egemenliğini sürdüreceklerdir. Gerçekten de Lassalcıların devamlıları sayılan bugünkü sağcı sosyal-demokratlar

Gotha Programı'nın kabulünden bu yana Avrupa'da, Almanya'da, İskandinav memleketlerinde, İngiltere, Fransa ve İtalya gibi ülkelerde defalarca iktidara geldiler. Ama hiç bir yerde sosyalist bir düzen kurmadılar. Bazı reformları gerçekleştirerek kapitalizmin yaşamasını sağladılar. Dünya harplerini desteklediler. Burjuvazi hesabına işçi sınıfının birbirine kırılmasına ses çıkarmadılar. Kautski'den başlayarak yeryüzünün ilk sosyalist devletine Sovyetler Birliği'ne karşı çıktılar. Almanya'da olduğu gibi yer yer faşizme yol hazırladılar.

Sağcı sosyal-demokrasinin Marks'tan sonra gösterdiği bu gelişmelerin ışığında, Marks'ın, «Gotha Programının Eleştirisi» yapıtında yaptığı tesbitlerin doğru ve yılların ötesini görür nitelikte olduğu derhal anlaşılır.

Marks, Lassalcıların devletin niteliği hakkında ileri sürdüklerini de sert bir eleştirinin süzgecinden geçiriyor. Lassalcıların «Özgür Devlet» teorisini kökünden yıkıyor. «Özgür Devlet» nedir? diye soruyor Marks. İşçilerin hedefi özgür bir devlet kurmak değildir. Alman imparatorluğunda devlet Rusya'da olduğu kadar «özgürdür», Özgürlük, toplumun üstünde bulunan devleti, topluma tabi tutmaktır, diyor.

Marks, komünist toplumda devlet ne gibi değişikliklere uğrayacak? sorusuna, «buna ancak bilim cevap verebilir» diyor. Ona göre halk ve devlet sözcüklerinin üzerinde oynayarak sorunu bir parmak bile ilerletmek mümkün değildir.

Kapitalist toplumla komünist toplum arasında devrimci bir dönüşüm devresi vardır. Marks'a göre, bu geçici politik devrede devlet biçimi ancak proletaryanın devrimci diktatürası olabilir.

Proletarya diktatürası işçi sınıfının kazanımlarını savunmak ve burjuvazi kalıntılarının, emperyalizmin karşı devrimci saldırılarından korumak için zorunlu bir aşamadır. Proletarya diktatürası burjuva parlamentarizminin sahte bir özgürlükçü düzenin yerine, işçi sınıfının, emekçi yığınların egemenliği ve onların yararına işleyen gerçek demokratik bir düzen demektir. Sefaletten, işsizlikten, kültürsüzlükten kurtulma, insan gibi yaşama düzeyine ulaşma, yarın korkusundan kurtulma, daha sonra paranın, gündelikçi olmanın egemenliğini sıyrıp atma insan oğlunun en büyük özgürlüğüdür. Proletarya diktatürası, işçi sınıfına, emekçi yığınlara bu başta gelen özgürlükleri sağlayacaktır. Bundan ötürü gerçek demokratik bir düzendir. Sürekli olarak yoksullaşan, işsizliğin, cehaletin pençesinde olan emekçi halkın özgürlüğü olamaz. Şekilsel bir demokrasi, burjuva parlamentarizmi, çoğu zaman emekçi yığınlarını kendi zincirini kendi eliyle ayağına vurur durumuna düşürüyor. Ne var ki, kapitalizmin bunqlımları derinleştikçe burjuvazi kendi egemenliğinin bir organı olarak yarattığı burjuva parlamentarizmi bile kendi zararına işlemeye başlıyor. Dört yılda bir yapılan seçimler uyanan yığınların elinde kapitalist düzenin temellerini sarsan bir nitelik kazanıyor. Bundan ötürü bugün ilerici, devrimci

partilere, ve her şeyden önce Marksçı-Leninci partilere burjuva parlamentarizminden yararlanmak, burjuvazinin silâhını kendisine karşı çevirmek olanakları gittikçe artıyor. Türkiye Komünist Partisi'nin yeni Eylem Programı'nda parlamentoyu burjuvazinin elinden kurtarmak, onu halk egemenliğinin bir organı durumuna getirmek sorununa önemli bir yer ayrılmıştır.

Bugün gerek gelişmiş kapitalist ülkelerde gerekse Türkiye gibi az gelişmiş ülkelerde proletarya diktaturasının kurulması karmaşık bir sorundur. TKP yeni Eylem Programı'nda bu sorun, işçi sınıfının kazanımlarını savunmak amacıyla ele alınmış ve bu amacı sağlamak için proletarya diktaturasına gitmek zorunluğu belirtilmiştir. Hemen hemen bütün kapitalist ülkelerde sorun Marksçı-Leninci partiler tarafından bu biçimde çözümlenmiştir. Fakat başlıca sorun bizzat proletarya diktaturasının kurulmasıdır. TKP yeni Eylem Programında bu amaca ulaşmak, yani sosyalizme açılan ileri demokratik bir düzenin kurulması için değişik savaş yolları kabullenmiş ve gösterilmiştir. Devrim ille de silâhlı savaş yolundan geçmez. Ne var ki, büyük burjuvazinin, işbirlikçilerin, emperyalizmin hegemonyası gittikçe artan kanlı yöntemlerle yürütülüyor. Büyük burjuvazi, emperyalizm gittikçe daha fazla silâhlı kuvvetleri, polisi sınıf savaşına sürüyor, devlet organlarına egemen oluyor. Son haftalar içinde öldürülen gençlerin katillerinden hiç biri cezalandırılmadı. Gerçek katiller bilindiği halde tutsak edilmedi. Tutsak edilenlerse serbest bırakıldı. Yığınla devrimci işçi ve gencin kanından sorumlu Demirel ve grubu tekrar hükümetin başına geçti. Faşist olduğunu, Hitler hayranı olduğunu ilân eden Ölkü Ocaklarının başı, komando saldırılarının örgütleyicisi olan Türkeş başbakan yardımcısı oldu. Demek oluyor ki, büyük burjuvazinin, toprak beylerinin sınıfsal diktaturası gittikçe kanlı bir nitelik kazanan yöntemlerle yürütülüyor. Sınıf savaşına kanlı bir nitelik veren komünistler, işçi sınıfı değil, büyük burjuvazidir. Marks'ın ve Marksizm-Leninizmin öteki klasiklerinin esas mantığı ve hareket noktası budur. Zor ve kanlı yöntemler burjuvaziden gelmektedir. İşçi sınıfı bu baskı ve zorbalık yöntemlerine karşı kendini savunuyor. Haklarını almaya çalışıyor. Söz konusu olan bu savunmanın ve haklarını aramanın biçimidir.

Marks'ın «Gotha Programının Eleştirisi»ni yazmasından bu yana yüzyıl geçti. O zamanlarda gelişmekte olan kapitalizmin uzun zamandan beri çökmeye yüz tuttuğunu biliyoruz. Dünya sosyalist sistemi kuruldu. Sovyetler Birliğinin ve öteki sosyalist ülkelerin gelişmeleri, başarıları, emperyalist, kapitalist ülkeleri çoktan geride bıraktı. Dünya komünist ve işçi hareketi güçlendi. Artık çağımız kapitalizmden sosyalizme geçiş çağıdır diyebiliriz. Sömürge imparatorlukları yıkıldı. Yeni sömürgecilik de yıkılıyor. Viyetnam, Kamboç halklarının elde ettiği başarılar emperyalizmin yıkımının yeni belirtileridir.

Bu şartlarda kapitalizmden sosyalizme geçişte yeni yeni yöntemlerin

kullanılması olasığđı kendiliğinden beliriyor. Demokratik yöntemlerle halk yđđınlarını, işçi sınıfının öncülüğünde horekete geçirmek ve iktidarı burjuvazinin en gerici saldırgan kesiminin elinden almak, burjuvazinin ilerici kolu ile ittifaklar kurmak olanakları vardır. Ama bir yandan da büyük burjuvazinin daha da kanlı yöntemlere başvurma eğiliminde olduğunu unutmamak şartıyla. Bugün artık neo-faşizm bir tehlikedir. Türkiye bu tehlikenin içindedir. Neo-faşizmle klasik faşizmin tarifleri arasında bazı farklar beliriyor. Faşizmin klasik tarifi genellikle neo-faşizm için de geçerlidir. Ama neo-faşizm için bazı yeni şartları, yeni gelişmeleri ilâve etmek gerekiyor.

Avrupada faşizmin başgösterdiği Birinci Dünya Harbi sonrası devir (1920–1933) gerilerde kaldı. Bundan ötürü o devirde geçerli olan merkezileşmiş bir devlet, tek bir parti sistemi, tek bir başbuğ. Merkezileşmiş bir polis ve mali hiyerarşı. Ordu dahil bütün devlet organlarına kayıtsız şartsız el koyma. Bütün halka karşı amansız kanlı bir terör. Hummalı bir harp hazırlığı, ekonominin, toplum yaşamının yđđınsal bir biçimde askerleştirilmesi. Neo-faşizmde bu şartların hepsinin ille de bulunması şart değildir. Büyük sermayenin, toprak beylerinin halk yđđınlarına karşı kanlı diktaturası neo-faşizmde de değişmez şarttır. Ama büyük burjuvazi bu amaca şekilsel, Marks'ın «Gotha Programının Eleştirisi»nde dediğı gibi, «parlamentar biçimlerle süslenmiş, dışı bürokrasinin ve polisin zırhı ile döşenmiş askersel bir despotizm»le de gidiyor.

Marks'ın dehası bu konuda do günümüze kadar bizdeki olayları da aydınlatıyor.

Türkiye’de faşizm tehlikesi

Ali Durmasın

Komünist ve işçi partilerinin 1969 yılında yaptıkları Danışma Toplantısı, ulusal ve uluslararası alanda «faşizm tehlikesine karşı mücadeleyi güçlendirme» görevini koymuştu. Son yılların gelişmeleri, bu değerlendirilenin ne kadar doğru olduğunu göstermektedir.

Günümüzde iki eğilim iyice beliriyor. Bir yanda, başta Sovyetler Birliği olmak üzere, sosyalist ülkelerin başını çektiği, giderek güçlenen barış mücadelesi koşulları altında, dünyada sola doğru açılan bir eğilim gelişiyor. Öte yanda, sağcı-radikalizm, neo-faşizm de giderek tekrar canlanıyor.

Bazıları «faşizmin bugün ciddi bir tehlike teşkil etmediğini» söyleyerek, bu neo-faşist canlanmaya ciddi bir önem vermeye değmediğini öne sürüyorlar.

Günümüzdeki faşizm tehlikesini değerlendirirken, şu üç noktayı gözden kaçırmamalıyız:

1. Emperyalizmin, her yönde politik gericiliğin tabanı olduğunu biliyoruz. Son yıllarda yükselen devlet-tekeli kapitalizmi ise bu eğilimi her yönüyle şiddetlendirmekte ve faşizmi reel bir tehlike haline getirmektedir.

2. Günümüz kapitalist toplumda, çeşitli kesimlerin faşist ideolojiye kapılmalarını kolaylaştıran etkenler vardır. Devlet-tekeli kapitalizmi ve özellikle bilimsel-teknik devrim, burjuva toplumunda polarizasyonu arttırıyor, geniş yığınları yıkıma sürüklüyor.

3. Dünya devrimci deneyimi, faşizmin, politik bunalım dönemlerinde ve özellikle işçi sınıfı hareketinin yükseldiği dönemlerde başkaldırdığını gösteriyor. Tekeli burjuvazi için, işçi sınıfı ve emekçilerin saldırısını burjuva-parlamentar yöntemlerle durdurmanın giderek zorlaştığı günümüzde bu noktaya da dikkat etmeliyiz ... Yine tarihsel deneyim gösteriyor ki, faşizm önce oldukça uzun bir embriyon dönemi yaşıyor, fakat bunalım dönemlerinde sel gibi yayılıyor. Bu nedenle, faşizm tehlikesini matematik sayılarla değerlendirmek yanlıştır.

Görülüyor ki, faşizm tehlikesi yalnız 3–5 ülke için değildir. Bu tehlike kapitalizmin özünden geliyor. Ve bugünkü faşizm de, geçmişteki faşizm gibi, enternasyonal bir olgudur. Bu nedenle, faşizm tehlikesine karşı mücadele enternasyonal karakterlidir ve tüm ilerici güçlerin eylembirliğini ve de özellikle komünist ve işçi partilerinin tearik, ideolojik ve politik alanlardaki çabalarının birleştirilmesini gerektirmektedir.

Günümüzde neo-faşizmin bazı yeni özellikleri, klasik faşizmle ayrılıkları vardır. Bunların üzerinde durmayacağız. Yalnız, neo-faşizmin, faşizmden ayrı bir olgu olduğu, dolayısıyla faşizm hakkında Komintern 7. Kongresinin yaptığı tanımlamayı değiştirmek gerektiği yolunda öne sürülen bazı görüşleri kabul edemeyiz. Faşizmin özü değişmemiştir. Neo-faşizm, kapitalizmin genel bunalımının çağdaş aşaması koşullarına, kapitalist dünyada ve uluslararası alandaki yeni güçler dengesine kendini uydurmakta olan faşizmdir. *İktidarda neo-faşizm, bugün de, finans-kapitalin en gerici, en emperyalist, en şövenist unsurlarının açık terörist diktatörlüğüdür.* Tabii bu, neo-faşizmin süründüğü yeni boyaları inceleme gereğini ortadan kaldırmıyor.

Öte yandan, etkili bir savaş verebilmek için, neo-faşizmin genel değerlendirmesini yapıp, genel özelliklerini belirtmek de yetmez. Dimitrof'un söylediği gibi, «her ülkede faşizmin ulusal özelliklerini, kendine özgü ulusal görünümünü araştırmak, incelemek, ortaya çıkarmak ve faşizme karşı etkin mücadele biçimlerini saptamak gereklidir.» (1)

Faşizm Türkiye için güncel bir tehlikedir. Bugün ülkemizde, başta komünistler olmak üzere, tüm devrimcilere, demokratlara karşı ağır baskı vardır. Örneğin son 1,5 ay içinde 21 Kürt köylüsü, 2 işçi, 1 memur, 4 öğrenci öldürüldü. Orduda 632 assubay tutuklandı, 2.300 assubaya işten el çektilirdi. Bir öğrenci derneği kapatıldı, ve 160 öğrenci tutuklandı. Bu nedenle devrimci halk hareketinin kendini savunması acil çözüm bekleyen bir sorundur. Çünkü bu faşist saldırıların henüz yeterince mücadelede çelikleşmemiş geniş kesimlerde panik ve demoralizasyon yaratma tehlikesi vardır.

Bugün Türkiye'de faşizm tehlikesi değişik kollardan yükseliyor:

1. Devlet, Türkiye'de, öteden beri Osmanlı imparatorluk gelenekleri ile yoğrulmuş otoriter bir yapıya sahiptir. Örneğin, 53 yıllık cumhuriyet döneminin 28 yılı sıkıyönetimler altında geçmiştir. 1936'dan beri uygulanan Ceza Kanunu, Mussolini'nin ceza kanunundan alınmadır. Emperyalizm, onun yardımcısı işbirlikçi burjuvazi, AP, CGP'deki azıllı gerici çevreler otoriter yapılı devlet organlarına, özellikle hükümete egemen olabiliyor ve kolaylıkla faşist yöntemler uygulayabiliyorlar. 1971 sonrası kurulan «Devlet Güvenlik Mahkemeleri» sürekli bir sıkıyönetim niteliğindedir.

2. Milli Selâmet Partisi (MSP) çevresinde örgütlenen sağ-ekstremist güçler. Bu partinin seçimlerde en yüksek oyu aldığı 10 il, ülkenin en geri bölgeleridir. Bu akım, genel olarak küçük sermayedarlar, şehir ve kır küçük burjuvazisi tabanına dayanıyor.

Bu partinin ideolojik yapısında dincilik ve «islâm kardeşliği» fikirleri başlıca yeri tutuyor.

(1) G. Dimitrov, Eserler, Sofya, 1967, c. 1, s. 563.

3. Milliyetçi Hareket Partisi (MHP) 'çevresinde örgütlenen ve bunun yanında «komando» adını verdikleri gizli, para-militer bir örgüt eliyle halka terör uygulayan ırkçı-pantürkist-faşist akım. Bu partinin üye ve sempati-zan topluluğu, şehir küçük burjuvazisinin, esnaf, zanaatkar, küçük dükkan sahipleri kesimine dayanıyor. Dinci sağ-ekstremist akımın tersine, bunlar köye girememişlerdir.

Biz bu yazımızda, özellikle bu üçüncü kesim üzerinde duracağız.

Türkiye'nin bugün en önemli karakteristiği işçi sınıfı mücadelesinin hızla yükselmekte oluşu ve bu mücadelenin ölüm oruçları, fabrika işgal-leri gibi yöntemleri benimsemeleridir. Toplam nüfusu 40 milyon olan Türkiye'de işçi sayısı 5 milyon, sendikalı işçi sayısı 2 milyondur. İşçilerin çoğunluğunun büyük işyerlerinde ve coğrafi olarak belirli merkezlerde toplanmış oluşu, güçlü bir sendika hareketinin varlığı bu yükselişte olumlu rol oynayan unsurlar arasındadır.

Öte yanda, her gün kır ve şehir küçük burjuvazisinden yığınla katılmalar, işçilerin henüz önemli bir kesiminin köyle bağını koparmamış olması, gizli işsizlik dahil 11 milyon gibi büyük bir işsizler ordusunun varlığı gibi etkenler işçi sınıfının bilincini düşürücü etki yapmaktadır. Bunun sonucunu, işçi sınıfı hareketinin gelişmesindeki çok başlılıkta görüyoruz.

Orta tabakalara gelince durum daha da karmaşıktır. Tekellerin bas-kısına dayanamayan orta tabakaların yıkım ve yenilenme süreçleri hızlanıyor, geniş kesimlerin ekonomik durumları kötüleşiyor. Ekonominin içinde bulunduğu kaos, % 24 olan enflasyon bu kesimlere de vuruyor.

Bu durum bir yarıyla bu kesimleri, anti-emperyalist, anti-monopolist savaşa işçi sınıfının objektif olarak müttefiki yapıyor, onlarda anti-monopolist duyguları güçlendiriyor. Öte yandan, ikili sınıf yapıları gereği, «eskiye dönüş», «güçlü hükümet» hayal ve özlemlerini geliştiriyor, onları faşist demagojilere açık duruma getiriyor.

İrkçi-faşist akım tabanını başlıca bu kesimler arasında buluyor, kendini bunların temsilcisi gibi gösteriyor. Örneğin, 9 Şubat 1975'de Parla-mentoda bir Milliyetçi Hareket Parti'li milletvekilinin konuşmasının başlığı şöyledir: «Esnaf ve zanaatkarlara önem verilmiyor.» Görüldüğü gibi faşistler, üstelik kendilerini bu kesimlerin «gerçek dostu» gibi göstererek, burjuva hükümetlerinin ve tekellerin politikalarını eleştirmekten de çekin-miyor, yığınların istek ve ihtiyaçlarını kurnazca sömürüyorlar.

Şehir orta tabakalarının faşist ideolojiye açık hale gelmelerinin bir nedeni de, bizce, ülkemizde anti-komünizmin 50 yıllık resmi politika oluşudur. Sürekli olarak komünizmin zararlı, yıkıcı, «Türklüğe aykırı» olduğu fikirleriyle beslenen bu kesimler, doğal olarak, düzene karşı tepkisini, devrimci hareketin içinde değil, bu sahte muhalefet içinde göstermeye yatkındır.

Öte yandan şunu da söylemek gerekir ki, orta tabakaların öteki kesimleri içinde faşistlerin ağırlığı yok denecek kadar azdır. Hatta durum tersinedir. Örneğin, ülkenin politik hayatında çok önemli bir yeri olan öğretmenler ve öğrenci-gençlik kitle olarak devrimci saflardadır. Emperyalizme, tekellere ve faşizme karşı çok fedakarca bir savaş vermekte olan gençliğimiz, son yıllarda 200'ün üstünde kurban vermiştir. Aydınlarımıza genel olarak ilerici ideolojiler egemendir. Geniş memurlar kesimi ise bu iki ucun ortasında biryerde duruyor bugün.

Ülkemizde faşistlerin bir başka sosyal tabanı da lumpenlerdir. Son 20 yılda, bir yanda kapitalizmin, tekellerin hızla gelişimi, öte yanda tiksinti veren gelişmemişliği, özellikle büyük kentlerde oldukça yaygın bir lumpenler kesimi yaratıyor. Özellikle para-militer faşist örgütte lumpenlerin çok önemli bir yeri vardır. Faşistler halka karşı cinayetlerini bunlar eliyle düzenliyor ve uyguluyorlar. Elimizde sağlam bir veri vardır ve bu veri gazetelerde de yayınlanmıştır, bu para-militer örgüt, üyelerinin belirli bir kesimine aylık vermektedir. Bu paraların nereden geldiği sorunu bir yana, bunların, iş sahibi olanlara değil, işsizlere, dolayısıyla geniş ölçüde bu lumpenlere verildiğini görmekteyiz.

Faşistlerin ordu ile olan ilişkilerini görmeden, tehlikeyi bütünüyle anlamamıza imkân yoktur. Faşistlerin ordu ile ilişkileri ikilidir. Bir yandan, ordunun üst katlarındaki NATO'cu subaylarla, CIA ve intelijans servisleriyle, polis örgütü ile yakın bağlantıları vardır. Zaman zaman yüksek rütbeli bir subayın çıkıp «komandoları övücü» demeçler vermesi, faşistlerin, herkesin gözü önünde açtıkları komando kamplarında emekli subayların komandoları eğitmeleri, bu ilişkileri anlatmaktadır. Türkiye'de polisin üniversiteleri sabaha karşı basarak tüm savunma araçlarını toplaması, hemen ardından faşist komandoların buralara saldırarak yurtsever gençleri öldürmesi sık sık uygulanan bir yöntemdir.

Faşistlerin, Uzak-Doğudan gelip Marsilya'ya kadar uzanan ve CIA şeflerinin örgütlediği esrar ticaretinde de ortaklığı vardır. 1973 yılında bir Milliyetçi Hareket Partili sayıların Fransa'da büyük miktarda esrarla yalanış delillerden sadece bir tanesidir.

Öte yandan, faşistler, ordunun, büyük çoğunluğu orta tabakalardan gelen alt ve orta kesimlerine, ortaklık ilişkileri içinde değil, ideolojik tutaklarıyla yaklaşmakta ve bu kesimler içinde yer tutmaya çalışmaktadır. Ordunun bu geniş gövdesi içinde çok çelişik süreçler işlemektedir. Faşistler ordunun bu geniş gövdesi içinde pek yaygın bir başarı kazanmamış olsalar bile, vurucu bir güç yaratmışlardır.

Bu faşist akımın ideolojik yapılarına bakarsak, şu iki noktanın büyük ağırlık taşıdığını görüyoruz:

1. Faşist ideoloji içinde baş yeri, anti-komünizm, anti-sovyetizm tutu-

yor. Bunlar, Çarlık Rusyası ile Osmanlı imparatorluğu arasındaki tarihsel ilişkileri dar milliyetçi hurafeler haline getirip, Sovyet düşmanlığına, komünizm düşmanlığına kılıf yapıyorlar. «Ruslar Türk milletinin 1.000 yıllık düşmanıdır», «komünizm, Moskofların Türk milletlerini köleleştirmek için yarattıkları bir araçtır» sloganları bi fikirleri dile getiriyor.

2. Anti-komünizm ve anti-sovyetizmle çok yakın bağlantı içinde gelen «pantürkizm» fikirleri, ideolojilerindeki ikinci merkezi konudur. Pantürkizm, etnosantrizm, «Türk milletinin dünyada 16 imparatorluk kurmuş, en savaşkan, en üstün millet olduğu» görüşleri, anti-sovyetizmin öteki yüzüdür aslında. Faşistler, bu fikirlere dayanarak, Azerbaycan, Türkmenistan, Kırgızistan, Özbekistan, Yakutya ve Tacikistan'ın Türk milletinin bir parçası olduğunu, dolayısıyla Türk milletinin amacının buraları tekrar kurtarıp Türk milletlerini bütünlemek olduğunu söylüyorlar. Görülüyor ki pantürkizm ile anti-komünizm, anti-sovyetizm ayrılmaz ikiz kardeşlerdir... İşin ilginç yanı, bu iğrenç fikirlerini, «milletimizin çıkarlarını savunma» diye öne süren bu faşistler, olmadık yalanlarla, binlerce mil ötedeki devletlerle «ilgileniyorlar» da, ülkemizdeki 40.000 Amerikan askerine, 101 Amerikan üssüne ve Amerika ile yapılmış 100'den fazla ikili anlaşmaya hiç ses çıkarmıyorlar. İşte bu nedenle, çok güzel bir sağduyu ile halkımız, bu faşist akımın liderine «Amerikan albayı» adını takmıştır.

Faşistlerin yurdumuzda hazırladıkları stratejiye gelince, bunu ancak şu üç unsuru birleştirerek anlayabiliriz:

1. Bir yanda, gizli silahlı çeteler eliyle açık terör ve cinayetler yolu bütün hızıyla ilerliyor. Her yıl açık açık komando kampları kurulup askeri eğitim yapılıyor. Bir başka ilginç nokta da faşistlerin bütün büyük şehirlerde judo-karate salonları açmaları, buralara gelen bilinçsiz kişileri zehirlemeye çalışmalarıdır. Duvarlara, camilere orak-çekiçler çizmek, sonra da komünistler azıttı diyerek «komünist avı»na çıkmak sık sık uyguladıkları bir yoldur.

Ayrıca 15-16 Şubat 1975 günleri, faşistlerin 57 ilde birden devrimcilere saldırımları, dört kişiyi öldürüp yüzlerce kişiyi ağır yaralamaları, ve de ardından bunlara bağlı bir derneğin başkanının bu olaylar hakkında «kanunsuz ama meşrudur» diyebilmesi de gösteriyor ki, bunlar anayasa, legalite diye bir şey tanımıyorlar.

2. İkinci unsur devletin içerden faşistleşmekte oluşudur.

3. Üçüncü unsur, ki bizce stratejilerinin bugün için temelinde yatan unsurdur, kurulan «Milliyetçi Cephe» ile ilgilidir. Bu milliyetçi cepheye Adalet Partisi, Milli Selâmet Partisi, Cumhuriyetçi Güven Partisi ve Milliyetçi Hareket Partisi olmak üzere 4 parti katıldı.

Bu dört partinin cephe kurarken kabul ettikleri programın temeli «komünizmle mücadele»dir.

Üzerinde çok önemle durulması gereken bu olay bizce şu oluşumları yansıtır:

– Dinci sağ-ekstremist ve ırkçı-faşist hareketler güçlerini birleştirmişler ve çok tehlikeli bir hale gelen bu gücü açıktan işbirlikçi burjuvazinin emrine vermişlerdir.

– Faşistler, burjuva-demokratik yolları da reddetmiyorlar, bu yolları da kullanıyorlar.

– Tekelci büyük burjuvazi ile faşistler açıkça rol paylaşımı yapmışlardır.

Tekelci burjuvazi ile faşistler ve sağ-ekstremistler arasındaki bu rol paylaşımı, devletin içerden faşistleşme eğilimiyle de birleşince, Türkiye'de faşizmin yürümek istediği yol biraz daha berraklaşıyor: Tekelci sermayenin egemenliğini koruyup güçlendirmede, burjuva demokrasisi ve açık terör rejimi unsurlarını bağdaştıracak bir neo-faşist yapı yaratma.

Bugün ülkede küçük-burjuva devrimcileri şöyle bir açmaz görüyorlar: «ya bu faşist saldırılara karşı kendimizi silâha sarılarak koruyacağız, ya cevap vermeyeceğiz, o zaman da devrimci güçler darmadağın olacaklar.»

İşte sağ ve «sol» oportünistlerin olumsuz rolü bu noktada işe karışıyor. Sağ oportünistler, pasifistler, legalistler diyorlar ki aman faşistlere cevap vermeyin, aman kendinizi savunmayın, sonra provokasyon olur, «faşizm gelir». Oysa bu teslimiyetçi politikanın tam tersine, faşizme karşı en sert şekilde karşı durmak, halkın faşizme karşı direnişini örgütlemek gerekiyor.

«Solcu»lar, Maocular ise öteki uçtan gelip, derhal silâhlı mücadele öneriyorlar, biz başlayalım, bizi gören halk arkadan gelir diyorlar. Bunlar halkın bilinç ve örgütlenme düzeyini dikkate almıyorlar. Bu Maocular, kendi küçük burjuva sabırsızlıklarını teorik değerlendirme diye önümüze sürmeye çalışıyorlar.

Faşist saldırıyı önlemek için her mücadele yoluna başvurmak, bu arada silâha da sarılmak, halkımızın en demokratik hakkıdır. Ama hangi mücadele biçimlerinin ne zaman kullanılacağını, somut tarihsel koşullar dikte eder.

Ve de bizce, Maocuların öne sürdükleri gibi bir açmaz yoktur. Türkiye Komünist Partisi 54 yıldır en ağır terör altında illegal çalışmaya zorlanırken, burjuvazinin Maoculara legal çalışma, legal gazetelerinde silâhlı savaş çağrıları yapma imkânını tanıması, Maocu fikirlerin kimin işine yaradığını göstermiyor mu?

TKP, faşist tehlikeyle mücadele sorununu, anti-emperyalist, anti-oligarşik savaşla birleştirmekte ve taktiklerini buna göre işlemektedir. Anti-faşist mücadele, anti-emperyalist mücadeleden, NATO'lara, SENTO'lara karşı mücadeleden, halkımızın genel devrim mücadelesinden ayrılamaz.

TKP, faşizmle mücadelede, anti-komünizmin, anti-sovyetizmin açığa vurulmasına özel bir önem veriyor. Dünya ilerici insanlığının gururu ve umudu olan Sovyetler Birliği başta olmak üzere sosyalist ülkeler, tüm anti-emperyalist, anti-faşist güçlerin ana dayanağıdır. Bunu kavramadan, başarılı bir anti-emperyalist, anti-faşist savaş vermenin imkânı yoktur. Ayrıca, ülkemizde, anti-komünizmle, anti-sovyetizmle mücadele çok güncel ve doğrudan ulusal bir sorundur. Çünkü ülkemizde faşist ideoloji ile anti-komünizm ve anti-sovyetizm birbirinden ayrılmaz tek bir bütündür.

Özetle, anti-faşist mücadeleyi anti-emperyalist, anti-monopolist genel devrim mücadelesiyle birleştirme ve anti-komünizmin her çeşidiyle sonuna kadar mücadele partimizin politikasının iki temel taşıdır.

Bunun yanında partimiz, her durumda başarılı bir anti-faşist mücadele verebilmeyi üç koşulun yerine getirilmesine bağlıyor:

1. İşçi sınıfının Marksçı-Leninci partisi Türkiye Komünist Partisi'ni örgütsel olarak güçlendirmek, bütün ülke çapında yükseltmek.
2. İşçi sınıfının sendikal ve politik düzeyde birliğini sağlamak.
3. Tüm anti-monopolist, anti-faşist, anti-emperyalist güçlerin eylembirliğini, ittifakını sağlamak.

İşte faşizmle mücadelede en ön saflarda çarpışan Türkiye Komünist Partisi'nin faşizmle mücadele hattı bu genel bütünün içindedir.

Ancak halkın örgütlü mücadelesi sayesinde faşizm yenilgiye uğrayacaktır.

Uluslararası kadınlar yılı

F. D.

Uluslararası Demokratik Kadınlar Federasyonu'nun girişimleriyle Birleşmiş Milletler Örgütü 1975 yılını bütün dünya kadınlar yılı olarak ilân etti. Kapitalist ülkelerde kadının bütün sorunları çözüm beklemektedir.

Büyük önder Lenin'in deyimi ile işçi kadınların hürriyete kavuşmaları, bizzat kendi davaları olmalıdır. Erkeklerde olduğu gibi, kadınların da sosyalizm yolu ile, hürriyete kavuşmaları kendi davaları olmalıdır. Eğer, geniş kadın kitleleri aynı devrimci sınıf kardeşleri ile elele vererek hiçbir tehlikeden yılmadan proletarya devrimi savaşına bilinçli olarak katılmazsa, kadınlar tam bir hürriyet ve eşitliğe kavuşamaz. Emekçi kadınların ekonomik ve politik haklar için yürüttükleri mücadelede uluslararası dayanışmanın bir sonucu olan, 8 Mart, devrimci kadın hareketi tarihine altın harflerle yazıldı. 1910 yılında Kopenhag'da, 8 Mart, dünya kadınlarının sömürüye karşı, kurtuluş ve özgürlükleri uğrunda savaş ve dayanışma günü olarak ilân edilmişti. Uluslararası Demokratik Kadınlar Federasyonu bu kararı 65 yıldır adım adım uygulamaktadır. UDKF en büyük uluslararası kadın örgütüdür. Bu örgütte 1973 yılının verilerine göre, 74 memleketten 210 milyon kadın vardır. Bunun dışında kadınlar örgütüne üye olmayan ülkeler de uluslararası toplantılara katılırlar.

Kadının sorunlarını ve dertlerini tümüyle anlatmak imkânsızdır. Bu yazıda birkaç örnekle günümüzde kapitalist, sömürge ve bağımlı ülkelerdeki kadınların durumunu anlatırken, kadının toplumdaki yerinin nasıl olması gerektiğini Sovyet kadınlarından da birkaç örnek vererek göstermiye çalışacağız. Sömürü düzeninin hüküm sürdüğü bütün ülkelerde olduğu gibi Türkiye'de de kadın iki yönlü sömürülüyor. Hem işgücü olarak, hem de kadın olarak sömürülüyor. Türkiye'de kadınların durumu çok kötüdür. Köylerde yaşayan kadınların durumu daha da kötüdür. Kadın görünüşte eşittir. Köylü kadınlar en ağır kçsullar altında çalışırlar. Sabahın erken saatinden akşamın geç saatlerine kadar ağaların tarlasında, bahçesinde çalışır, ücret nedir bilmezler. Biraz un, biraz meyve, ağanın gönlünden ne koparsa onu almakla yetinirler. Köylü kadını doğuracağı güne kadar çalışır. İstirahat hakkı yoktur. Ya tarlada, ya ahırda doğurmak zorunda kalır. Doktor, ilâç bilmez, hayatları ara ebelerinin bilinçsiz ellerindedir. Bazı köylerde günah diye, doktora götürülmez. Ya ananın, ya çocuğun, bazen de, her ikisinin hayatı kurtarılamaz. Çocuklar, çocuk bahçesi nedir bilmez. Daha 6-7 yaşlarında ağaların davalarını, sıgırlarını gütmek için sabahın erken saatlerinde dağlara gönderilirler. Kız çocukları okullara gönderilmez. Gidenler de beşinci sınıftan sonra büyüdü gerek-

çesiyle okuldan ayrılırlar. Kızlarımız evlenecekleri erkeği görmeden, tartımadan babasının isteği üzerine evlenmek zorundadır. Türkiye’de kadının seçme hakkı, hayat arkadaşını seçmekte geçerli değildir. Görücü usulüyle, yaşlı, sakat aranmadan, başlık adı altında para karşılığı satılan kızlarımız, kocası tarafından satın alınmış (köle) gibi baskı altındadır. Kadınlar cumartesi pazar demeden hergün çalışmak zorundadır. Tarlada, evde, zenginlerin hizmetinde çalışarak, dağdan sırtında odun getirip şehirde satarak kocasına ve çocuklarına bakmak zorundadır. Fakat kendi başına söz söyleme, karar verme yetkisi yoktur. Daima kocasının baskısı altındadır. Köylerde elektrik olmadığından, kadınlar, ev işlerini kolaylaştıracak her türlü teknikten mahrumdurlar. Çok köylerde yemek yapmak, çamaşır yıkamak ilkel şekilde yapılıyor. Türkiye’nin bazı köylerinde, toprağın ilkel işlendiği yerlerde, kadın toprak kölesidir. Tütün ve pamuk tarlalarında, çay bahçelerinde çalışan kadınların da durumu çok ağırdır. Buralarda, bütün verimli topraklar, ağaların ve çiftlik beylerinin elindedir. Köylerde ve kasabalarda, din, kadınlara karşı silâh olarak çevrilmiştir. Yıllardır din baskısı altında, kadınların, bilim ve kültüre giden yolu kapatılmaya çalışılmıştır. Şeriat kanunlarına göre kadının miras hakkı da yarıdır. Kadın erkek kardeşle eşit pay alamaz. Kısacası, şeriat, kadını sosyal bakımdan, kültürel bakımdan, ve hukuk bakımından erkeğe kıyasla çok aşağı tutmuştur. Şehirde de emekçi kadının yazgısı köylü kadının yazgısına benzer. Onun da emeği büyük kapitalist ve fabrikatörler tarafından sömürülmektedir. Türkiye’de kadınların $\frac{9}{10}$ ’u 70’i okuma-yazma bilmez. Şehirde, fabrikalarda çalışan kadınlar 8 saat yerine 10–12 saat çalışmalarına rağmen emeklerinin karşılığını alamazlar. Bunların yanı sıra özel işletmelerde çalışanlar var, bunlar yıllık izinden, doğum izninden, hastalık ve emeklilik sigortasından mahrumdurlar. Bu gibi hallerde işe gelmeyen işten çıkarılır. Öteyandan aynı işi yapan kadın erkekten daha düşük ücret almaktadır. Artık sanayide, erkekteki fiziki kuvvete ihtiyaç kalmadığından, makinalarda kadınlar çalışıyor. Çünkü buralarda fiziki güçten ziyade el-çabukluğuna ihtiyaç var. Kadınların eli, küçük parçaları takmakta daha pratiktir. Az paraya çok iş yapan kadın, yorgun, bitkin evine döndüğünde de istirahat edemiyor. Çünkü kendini bekleyen bir yığın iş var. Bu yüzden kadınlar daha çabuk çöker, genç yaşta yüzlerinde yorgunluk ve keder çizgileri görülür. Türkiye’de ağır sömürden başka, kadının sosyal durumu da çok ağırdır. Kadınların, kızların çoğu iş bulma bahaneleriyle kandırılarak kadın tüccarlarına satılıyor. Genelevlerdeki kadınların sayısı az değildir. Bazı kadınlar, ekmek parası için namusunu satıyor. Bütün bu emek koşulları altında, çocuklarına ekmek parası kazanamayanlar var. Çocuklarının açlık çekmesine dayanamayan anneler kendi canına kıymaktadır. Evlâdını satanlar var. 5 yaşından 14 yaşına kadar çocuklar, okul masraflarını çıkarmak için, sabahın erken saatlerinde simit satar, ayakkabı boyar, çöplüklerden kömür, demir, bakır telleri toplayarak, satıp

yaşamını sürdürmeye çalışır. Yaşamlarını bu şekilde sürdüren çocukların okula gitmek, oyun oynamak, kitap okumak hakkı değil midir? Bu sayılan işleri de bulamayanlar, ya hırsızlık yapıyor, ya da dileniyorlar.

Türkiye'de açlığın, yoksulluğun, işsizliğin nedeni kapitalist düzendir. Kadının ağır durumu da kapitalist düzenden ileri gelmektedir. Memleketimizin NATO'ya bağlı oluşu fakirliğimizi, yoksulluğumuzu, ve sosyal çöküntümüzü daha da artırmaktadır.

Türk kadını da artık yavaş yavaş ileriye görmiye başlıyor. Türk kadını da mutluluk istiyor, emeğinin karşılığını istiyor, sınıfsal ve sosyal eşitlik istiyor. Fakat şu iyice bilinmelidir ki, toplumumuz sömürülmeğe kurtulmadıkça kadın da sömürülmeğe kurtulamaz. Türkiye'de kadın hakları koruma dernekleri var. Ne yazık ki, bu dernekler, yaşantısı rahat olan burjuva kadınlarının, moda ve eylencelerinden başka sorunlara değinmiyorlar. Hiç bir zaman en ağır koşullar altında çalışan kadınların sorunlarına inmediler. Kadın hayatın başlıca yaratıcısıdır. Genç neslin anası olan kadın hizmetçi, köle, esir muamelesi görmemelidir. Haklı olarak, herkes-ten saygı görmelidir.

Türkiye'nin köylerinde ve şehirlerinde işsizlik alıp yürümüştür. Bugün yüzlerce, binlerce kadın, evini ailesini, çocuğunu bırakıp, Batı Avrupa kapitalist ülkelerinde iş aramak zorunda kalmışlardır. Batı Almanya, Hollanda, Avustralya, İngiltere ve Belçika'da kalabalık Türk kadını çalışmaktadır. Bu ülkelerde de kadın işçiler emeğinin karşılığını alamamaktadırlar. Erkeklerle aynı işi yaptıkları halde, erkeklerden az ücret almaktadırlar. Bütün kapitalist ülkelerde kadın hemen hemen aynı şekilde sömürülmektedir. Örneğin: Kadınlar Federasyonu'nun Viyana'da yapılan kongresinde ABD delegesi bayan Fransez Loman şunları söyledi: «Biz ABD kadınları diğer ülkelerin kadınlarından farklı değiliz. Kapitalist ABD, standart olduğunu övünmesine rağmen, bura kadını da kendi çocuklarının yaşamından ve geleceğinden kaygılıdır. 7 milyona yakın ev eskimiş olduğundan yaşanması tehlikelidir. Erkeklerle eşit olarak çalışan kadınlara maaşlarının ancak % 71'i verilmektedir. Bugün ücretli işçilerin % 35'i kadındır. Zenci kadının sömürüsü ise, çok daha ağırdır. Anneye göz kulak olunmaz. Kadının gebelik-doğum iznine çıkması patrona bağlıdır. Bu hür dünya diye övünülen ülkelerde ana ve babalar yoksulluktan çocuklarını satmakta serbesttirler. İtalya'da da büyük zenginliklerin yanında, dayanılmaz sefalet vardır. Kimya sanyiiinde ayda 6-7 kadın işçi ölüyor. İngiltere'de ve Avustralya'da işçilerin üçte birini kadınlar teşkil etmektedir. Buralarda da kadınlar erkeklerden az ücret alıyorlar. Afrika kadınları dünyanın en çilekeş kadınlarıdır. Vatandaş ve politik hakları verilmez, bunun için ülkesinin sorunlarını çözümlemeden yoksundurlar. Sömürücüler kadınların cahilliğinden yararlanıyorlar, onları haksızlık ve esaret altında tutmak için dini inançları destekliyorlar. Afrika'da çok evli-

lik hâlâ yürürlüktedir. Fakat bütün bunlara rağmen Afrika kadını da uyanıyor. Ulusal kurtuluş savaşında kadınlar da erkeklerle beraber omuz omuza verip ülkelerinin bağımsızlığı için savaşmaktadırlar.

Derilerinin siyahlığı, sarılığı, beyazlığı kadınların sömürülmesini değiştirmez. Kapitalist ülkelerdeki bütün kadınların özgürlük ve eşitlik mücadelesi aynıdır.

Sosyalist ülkelerde, komşumuz Sovyetler Birliğinde kadınlar bütün haklarını elde etmişlerdir. Burada erkek ne ise, kadın da odur. Çünkü kadın sömürüden azattır. Bura kadınları para karşılığı satılmazlar, zenginlere hizmetçilik yapmazlar. Çocukları çöplüklerin ne olduğunu bilmez. Kadın, ev işlerini kolaylaştıran yardımcı teknik sayesinde ev köleliğinden çıkmıştır. Kocasının yanında bir dilim ekmeğin esiri değildir. «Sovyet egemenliği ve kadının durumu» başlıklı yazısında Lenin şöyle diyor: «Avrupa'nın en geri ülkelerinden birinde Sovyet idaresi, kadının kurtuluşu, erkeklerle eşitliği hakkında dünyada, tüm «ileri demokratik cumhuriyetin» 130 yılda yapamadığını yapmıştır.» Sovyet iktidarı yerleşir yerleşmez, devlet, sendikalar, kadının siyasal yönde aydınlatılması, kültürünün artırılması, toplumsal üretime katılması gibi muazzam bir işe giriştiler. Sovyet kadınları analığı ve çocukları koruyan geniş ölçüde devlet yardımları, çocuk bahçeleri ve okullar sayesinde kendilerine verilen haklardan yararlandılar. Kültürel geriliklerini yok ederek, hızla gelişerek erkeklerle yetiştiler. 1917'deki Şubat Devrimi'ne ve Büyük Ekim Sosyalist Devrimi'ne katılan kadınların kahramanlıklarına hayranlık duymaktayız. Bu kadınların her biri devrimcilikte büyük bir tecrübe bırakmışlardır. Bugün Sovyet kadınının mahrum olduğu hiç bir sorunu kalmamıştır. Bu kadınların kurtuluşa, bilgiye ve kültüre giden yola varmaları toplumun yeni baştan kurulması, tüm emekçilerin ezgiden, sömürüden kurtulması sosyalizmle gerçekleşmiştir. Kadınlar için, Lenin şunları ısrarla belirtiyor: «Kadınlar, politik hayata celbedilmedikçe, kadınlar o körletici ev, mutfak çilesinden kurtarılmadıkça, gerçek özgürlük sağlanmaz, sosyalizm şöyle dursun, demokrasi bile kurulamaz.»

Sovyet devleti emekçi kadınların tüm emellerini gerçekleştirmiştir. Bugün Sovyetler Birliğinde 8 milyon yüksek tahsil ve özel orta okul mezunu kadın vardır. Her üç mühendisten, üç hukukçudan biri, her dört ziraat mühendisinden ve her dört doktordan üçü kadındır. Yıldızlara doğru ilk uçan kadın da Sovyet kadını, Valentina Tereşkova olmuştur. Uzay rekonunun olduğu gibi, denizlere inme rekoru da Sovyet kadınına aittir. Fizik matematik bilimleri doktoru Valeria Troystka Akdenizin dibinde 8 saat süreyle bilimsel gözlem ve araştırmalar yapmıştır. 20 bin kadar kadın gazeteci, yazar, ressam, mimar ve diğer sanat bilimleri üyesi vardır. Bilim, teknik, edebiyat, sanat ve mimarlık alanında 500 kadar kadın devlet armağanı almıştır. Kadının sosyalist toplum kuruculuğundaki rolü büyük-

tür. Ailede, kadın-erkek eşitsizliği kaldırılmıştır. Sovyetler Birliğinde ana ve çocuk sağlığına devlet büyük önem vermektedir. Analara ve yeni doğan çocuklara yardım tamamen devlete aittir. Bugün 8 milyon çocuk yuvalarda, çocuk bahçelerindedir. Sovyetler Birliği, dünya işçi sınıfının kurtuluşu savaşında, bütün kadınların birleşmesine büyük önem veriyor. Sovyet Kadınlar Komitesi ekonomik ve politik eşitlik uğrunda savaşan bütün dünya kadınlarının çalışmalarını destekliyor. Kısacası, insanın insanı sömürmesine son verilen sosyalist sistemde kadınlar erkeklerle birlikte toplumsal hayatın bütün alanlarında erkeklerle eşit olarak çalışmaktadırlar. Kapitalist sistemde ise, kadın sömürünün başlıca hedefi olmaya devam etmektedir. Hertürlü ezgiye karşı sürekli olarak savaşan komünistler, kadınların ezgiden, sömürden kurtulmaları, eylemde eşit hakka sahip olmaları için de çetin bir savaş vermektedirler. Türkiye Komünist Partisi, kadınlara erkek arasındaki eşitsizliklerin kaldırılmasını, kadın-erkek gözetilmeden eşit işe, eşit ücret verilmesi ilkesini kurulduğu günden beri savunmaktadır.

Kadının tam eşitliğinin tanınması elbette çok karmaşık bir sorundur ve bunun çözümü bir yılın işi değildir. Kadınlar ezgi ve sömürden kurtulmaları için bizzat kendileri sabır ve azimle savaşmalıdırlar. Emekçi kadınlarımızın örgütlenmeleri, sendikalara daha geniş ölçüde girmeleri, daha aktif bir şekilde eylem göstermeleri, tek bir çatı altında birleşmeleri, haklarını elde etmelerine olanak sağlayacağı gibi, genel devrim hareketine, halkın kurtuluşu için verilen savaşa da yardımcı olacaktır.

TKP, barış, demokrasi, sosyal ilerleme uğrunda ve emperyalizme karşı mücadelede kadınlarımızın daha örgütlü bir biçimde yer almalarını sağlamaya çalışmaktadır.

«Yeni Çağ» dan Okurlara

Sayın okurlar,

Dergimize karşı istekler günden güne artıyor. Biz bu istekleri elimizden geldiği kadar karşılamaya çalışıyoruz. Okurlarımızdan, adresleri açık ve doğru olarak yazmalarını, özellikle şehir ve mahalle numaralarını titizlikle belirtmelerini rica ederiz. Adreslerini değiştirenler, yeni adreslerini bize derhal bildirmelidirler.

Dergiye abone olmak ve diğer yayınlarımızı edinmek isteyenler adresimize bir mektupla bildirebilirler. Sonra Avrupadaki okurlarımız aşağıdaki adrese başvurabilirler:

1 Berlin 10

Postfach 100 229

West Berlin

Ödemeler şu konto numarasına yapılır:

Postscheckkonto 342 441

West Berlin

1. L. İ. Brejnev, «LENİN'İN 100. YILDÖNÜMÜ, SBKP'NİN XXIV. KONGRESİ, SSCB'NİN 50. YILI»
2. NAZIM HIKMET, BÜTÜN ESERLERİ (Şimdiye kadar 8 cilt çıkmıştır),
3. BİLİMSEL KOMÜNİZM,
4. LENİN (Biografisi),
5. SOVYETLER BİRLİĞİ KOMÜNİST PARTİSİNİN PROGRAMI
6. BÜYÜK OKTOBR 50 YAŞINDA,
7. S. Üstüngel, «GÜNEŞLİ DÜNYA»
8. A. Saydan, «ALMAN DEMOKRATİK CUMHURİYETİ»
9. A. Saydan, «YEDİ SOSYALİST ÜLKEDE DÜN-BUGÜN-YARIN»
10. A. Saydan, «SOVYETLER BİRLİĞİNDE 12 GÜN»

Adresimiz: Yeni Çağ – Stredisko pro rozšírování tisku,
Praha 6, Thakurova 3, Czechoslovakia

«Yeni Çağ» dan okurlara

İngiltere'deki okurlarımız «Yeni Çağ» dergisini aşağıdaki kitapçılardan satın alabilirler:

Central Books Ltd.
37 Gray's Inn Rd.
London W.C.İ.

Collet's London Bookshop
64-66, Charing Cross Rd.
London W.C. 2

Key Books
25, Essex St.
Birmingham B 5

İÇİNDEKİLER

Sayfa

<i>Andrey Greçko</i> Büyük utku ve verdiği ibret dersleri	191
<i>Alvaro Kunyal</i> 25 Nisan yolunda	207
<i>Hanna Volt</i> İşçi sınıfının öncüsü ve toplumsal gelişme dinamiği	215
xx: Sosyal çelişkilerin derinleşmesi ve sınıf mücadelesinde yük- seliş	226
<i>David Henin</i> Tehlikeli ve düşüncesizce bir politika	234
<i>Huan V. Alvarado</i> Devrimci süreç, bağımsızlık ve uluslararası ilişkiler	242
<i>Yaser Arafat</i> Halkın çiğnenen haklarını yeniden kazanma yolu	245

ÖZEL SAYFALAR

xx: TKP MK Genel Sekreteri <i>İ. Bilen</i> yoldaşın MSİP'nin X. Kongre- sinde yaptığı konuşma	254
xx: TKP MK Genel Sekreteri <i>İ. Bilen</i> yoldaşın MSİP organı «Neps- zabadsag» gazetesine demeci	258
xx: İtalyan Komünist Partisinin 14. Kongresinde TKP temsilcisinin konuşması	260
xx: Avrupa Kapitalist Ülkeleri Komünist Partilerinin Düsseldorf Toplantısına katılan TKP delegasyonunun raporu	262
<i>A. Saydan</i> Karl Marks'ın yapıtı «Gotha Programının Eleştirisi»nin yüzüncü yıldönümü	268
<i>Ali Durmasın</i> Türkiyede faşizm tehlikesi	273
<i>N. Kaya</i> Uluslararası kadınlar yılı	280

